Přehled o Europolu

Souhrnná zpráva o činnostech Europolu

Haag 7. května 2012

Č. j. 1423-74r2

Obsah

Předmluva

Stručné shrnutí

1. Informace o Europolu

1.1 Poslání, vize a priority
1.2 Zdroje
1.3 Nové sídlo Europolu

2. Jak Europol funguje

2.1 Národní jednotky Europolu
2.2 Správní rada Europolu
2.3 Infrastruktura pro bezpečnou komunikaci
2.4 Informační systém Europolu
2.5 Aplikace sítě pro bezpečnou výměnu informací
2.6 Analýza trestné činnosti
2.7 Středisko EU pro odborné znalosti v oblasti prosazování práva
2.8 Inspektor ochrany údajů

3. Operativní činnosti Europolu

3.1 Drogy
3.2 Obchodování s lidmi
3.3 Napomáhání nelegálnímu přistěhovalectví
3.4 Středisko Europolu pro boj proti kyberkriminalitě
3.5 Trestná činnost v oblasti duševního vlastnictví
3.6 Pašování cigaret
3.7 Padělání eura
3.8 Podvody v oblasti DPH
3.9 Praní peněz a dohledávání majetku
3.10 Mobilní skupiny organizované trestné činnosti
3.11 Nezákonné motorkářské gangy
3.12 Terorismus

4. Dosah působnosti Europolu

4.1 Donucovací orgány členských států EU
4.2 Vnější spolupráce Europolu
4.3 Shromáždění evropských policejních prezidentů

5. Cesta vpřed

5.1 Strategie a cíle
5.2 Pohled do budoucnosti

Příloha č. 1: Uzly trestné činnosti v EU

Předmluva

Aktivity sítí organizované trestné činnosti jsou nyní komplexnější, rozmanitější a mají mezinárodnější charakter než kdykoli předtím. Teroristé se stále více inspirují událostmi daleko od domova a tajně připravují útoky bez ohledu na hranice. Trestná činnost páchaná prostřednictvím internetu bude nadále růst v souvislosti s tím, jak dochází k rozmachu širokopásmového internetu a mobilních zařízení a jak tato trestná činnost nachází nové pachatele i oběti v těch částech světa, v nichž byl přístup k internetu dříve omezený. Místní i vnitrostátní donucovací orgány v celé EU nemohou i přes své maximální úsilí samy uspět. Nepostradatelný je multilaterální přístup a zásadní úloha Europolu je uznávána stále větší měrou.

Přehled o Europolu za rok 2011[1] představuje příležitost ke zhodnocení našich úspěchů, avšak rovněž ke zvážení výzev a příležitostí, které stojí před námi. Mám dojem, že Europol nabírá na obrátkách, přičemž se zvyšuje se zapojení našich operativních partnerů a roste pozornost našich strategických zúčastněných stran.

Jedním z významných momentů bylo v roce 2011 otevření našeho nového sídla v Haagu. Tato úžasná nová budova byla účelově vystavěna s cílem poskytovat nejmodernější zařízení, včetně našeho operačního střediska, které odpovídá za koordinaci výměny zpravodajských informací o trestné činnosti s našimi mezinárodními partnerskými donucovacími orgány. Naše nová zařízení byla poprvé skutečně prověřena v době, kdy nás tragické útoky, které se v červenci odehrály v Norsku, přiměly k aktivaci tzv. „sítě okamžité reakce", v rámci níž se odborníci v oblasti boje proti terorismu z osmi členských států EU sešli s cílem poskytnout cílenou podporu norskému vyšetřování.

Šlo pouze o jeden příklad klíčové činnosti Europolu: poskytovat donucovacím orgánům EU nepřetržitou operativní podporu (24 hodin denně, 7 dní v týdnu). V roce 2011 se tak stalo u více než 13 500 přeshraničních případů, což představuje oproti roku 2010 nárůst o více než 17 %. Úzká spolupráce s našimi mezinárodními partnery v oblasti prosazování práva vedla k řadě úspěšných operací a k likvidaci mnoha sítí organizované trestné činnosti. O některých z nich se dočtete v tomto přehledu.

Ustavující shromáždění evropských policejních prezidentů, na němž se setkali ministři, čelní představitelé donucovacích orgánů, odborníci a zástupci našich partnerských agentur, bylo načasováno tak, aby se uskutečnilo v době otevření našeho nového sídla. Po rozsáhlé debatě byly dohodnuty společné závěry a budoucí pokyny pro boj proti závažné organizované trestné činnosti a terorismu v Evropě a pro jejich předcházení. Ty byly široce vyjádřeny v závěrech a doporučeních v posouzení hrozeb organizované trestné činnosti v EU (OCTA, z angl. *Organised Crime Threat Assessment*), které vypracoval Europol. Tato zpráva se stala základem prvního souboru priorit sjednaných prostřednictvím nového politického cyklu EU pro závažnou mezinárodní a organizovanou trestnou činnost, v němž hraje Europol důležitou úlohu. V lednu 2012 byla členskými státy EU a partnerskými agenturami EU zahájena realizace multilaterálních operativních akčních plánů pro řešení těchto prioritních oblastí trestné činnosti.

Evropská komise se chystá navrhnout nové právní postavení Europolu na základě článku 88 Lisabonské smlouvy. Domnívám se, že jde o skvělou příležitost k dalšímu zlepšení demokratické odpovědnosti Europolu a rovněž ke zvýšení efektivity Europolu jako agentury. Jako první krok nyní probíhá nezávislé hodnocení uplatňování stávajícího právního základu Europolu, tj. rozhodnutí Rady o Europolu. Toto hodnocení by mělo z uplatňování rozhodnutí Rady o Europolu vyvodit nezbytná ponaučení a označit další příležitosti ke zlepšování práce Europolu.

[1] *Přehled o Europolu – Souhrnná zpráva o činnostech Europolu* se vypracovává v souladu s čl. 37 odst. 10 písm. c) rozhodnutí Rady o Europolu. Zpráva se předkládá Radě Evropské unie ke schválení a Rada zprávu pro informaci předává Evropskému parlamentu.

Ať nás v budoucnosti čeká cokoli, ústředním předmětem činnosti Europolu zůstává zničení mezinárodních zločineckých a teroristických sítí. Z informací uvedených v Přehledu o Europolu za rok 2011 vyplývá, že jsme více než kdy jindy schopni dostát výzvám v oblasti prosazování práva, a jsme tak lépe připraveni čelit výzvám, které nás čekají v budoucnosti.

Rob Wainwright
ředitel Europolu

Shrnutí

Úlohou Europolu je podporovat donucovací orgány EU poskytováním platformy pro výměnu a analýzu zpravodajských informací o trestné činnosti s cílem vytvářet bezpečnější Evropu pro všechny občany EU.

Výroční přehled o Europolu informuje celé společenství zúčastněných stran Europolu o činnostech a výsledcích této agentury. Patří k nim podpora členských států a orgánů EU při dosahování cílů politik, rozvoj v rámci organizace a zejména boj proti aktivitám pachatelů organizované trestné činnosti a teroristů.

1. Informace o Europolu

Z organizačního hlediska bylo nejdůležitější událostí roku 2011 stěhování do nového sídla. Tato zpráva popisuje stěhování zaměstnanců a činností Europolu do nové budovy. Jednalo se o mohutnou operaci, která obnášela rozsáhlé logistické plánování a řízení s cílem zachovat po dobu stěhování úplnou operativní způsobilost. Nová zařízení a profesionální vybavení, které má Europol k dispozici, odpovídají požadavku Europolu, aby agentura uvažovala dopředu a byla proaktivní v oblastech technologie a inovací, které mohou být v prosazování práva rozhodující.

2. Jak Europol funguje

Odborné znalosti v oblasti prosazování práva

Tato zpráva nastiňuje v rámci Europolu vývoj nových nástrojů pro spolupráci, jako je například Platforma Europolu pro odborníky (EPE, z angl. *Europol Platform for Experts*), která poskytuje on-line platformy pro pracovníky z praxe v oblastech, jako jsou ochrana svědků, únosy a vraždy. Tyto nástroje umožňují on-line součinnost a výměnu myšlenek. V této zprávě jsou rovněž uvedeny nové on-line platformy v dalších odborných oblastech, které jsou v současné době vyvíjeny.

Síť poradních týmů Europolu (EuNAT, z angl. *Europol's network of advisory teams*) zajišťuje stálou vazbu na donucovací orgány s cílem umožňovat okamžitou součinnost v reakci na mimořádné situace. Tyto týmy pokrývají oblasti, jako jsou únosy, práce s informátory, ochrana svědků apod. Podrobnější informace naleznete v tomto přehledu.

Nepřetržitý provoz

Operační středisko Europolu s nepřetržitým provozem (24 hodin denně, 7 dní v týdnu) je uzlem pro výměnu údajů mezi Europolem, členskými státy a třetími stranami. Tato zpráva poskytuje podrobnější informace o tomto středisku a o nových pracovních prostorech Europolu.

Všechny operativní služby a služby v oblasti informačních a komunikačních technologií jsou členským státům k dispozici nepřetržitě. Navíc je k dispozici mobilní kancelář, která podporuje operace členských států na místě a poskytuje aktivní spojení s databázemi a platformami Europolu pro odborníky.

V roce 2011 došlo oproti předchozímu roku k nárůstu poskytování služeb operativní podpory o 17 %. Od vyšetřovatelů, jejichž operace byly Europolem podpořeny, obdržel Europol vynikající zpětnou vazbu. Konkrétní podrobnosti a statistiky související s operativní podporou naleznete v oddíle 3 této zprávy.

Komunikace

Nejvýznamnějšími platformami, jejichž prostřednictvím se mohou členské státy a operativní partneři spojit s Europolem, jsou informační systém Europolu a aplikace sítě pro bezpečnou výměnu informací (SIENA, z angl. *Secure Information Exchange Network Application*). Tento přehled vysvětluje, jak různé komunikační nástroje, které Europol poskytuje, podporují členské státy v dosahování jejich cílů v oblasti prosazování práva.

Analýza

Analytické možnosti Europolu jsou založeny na vysoce odborně kvalifikovaných analyticích, kteří využívají nejlepší dostupnou technologii, kterou mají donucovací orgány v EU i mimo její území k dispozici. Jako hlavní složky sady nástrojů operativních analytiků uvádí tento přehled analytický systém Europolu a počítačovou forenzní síť.

Jedním ze základních kamenů přístupu Europolu je také strategická analýza. Nejdůležitějšími zprávami jsou zpráva o stavu a vývoji terorismu v EU (TE-SAT), která informuje Evropský parlament a Radu o situaci v oblasti terorismu, a posouzení hrozeb organizované trestné činnosti (OCTA), které je klíčovou složkou evropského modelu zpravodajství o trestné činnosti a představuje základ pro identifikaci priorit EU pro oblast trestné činnosti. Zpráva OCTA byla v roce 2011 ve své stávající podobě zveřejněna naposledy a byla zahájena práce na revidované metodice pro posouzení hrozeb závažné a organizované trestné činnosti (SOCTA, z angl. *Serious and Organised Crime Threat Assessment*) v rámci nového cyklu politiky EU pro závažnou a organizovanou trestnou činnost.

3. Operativní činnosti Europolu

V průběhu roku 2011 podporoval Europol donucovací orgány v celé EU při aktivitách v rámci boje proti trestné činnosti ve všech oblastech spadajících do mandátu Europolu. Třetí kapitola této zprávy nastiňuje výsledky a konkrétní informace o druhu poskytované podpory a o výstupech řady policejních operací v celé Evropě a někdy i mimo Evropu.

3.1 Drogy

Součástí operativní podpory ze strany Europolu je koordinace a podněty k vyšetřování trestné činnosti v oblasti drog a dále na místě poskytovaná podpora donucovacích orgánů EU při likvidaci výroben nelegálních drog a srovnávání důkazních materiálů. Dvěma nástroji, které se používají pro tyto operace a které jsou uvedeny v této zprávě, jsou systém Europolu pro srovnávání nedovolených laboratoří (EILCS, z angl. *Europol Illicit Laboratory Comparison System*) a systém Europolu pro syntetické drogy (ESDS, z angl. *Europol Synthetic Drug System*). K drogám zachyceným orgány patří kokain, amfetaminy, konopí, extáze a heroin.

V tomto přehledu jsou podrobněji nastíněny významné operativní úspěchy, včetně **operace De-Bads** (amfetaminy, konopí, extáze), **operace Aigle 35/Vortice Due** (kokain), **operace Salonica** (kokain a konopí), **podprojektu Watani** (heroin) a **operace Mango** (konopí a padělaná eura).

3.2 Obchodování s lidmi

Europol v roce 2011 aktivně podporoval 22 významných vyšetřování obchodování s lidmi. V některých z těchto případů byla poskytnuta operativní podpora na místě prostřednictvím mobilní kanceláře. Příkladem, který stojí za zmínku, byla **operace Veerde**, jíž se účastnila Česká republika a Spojené království a která vedla k 11 zatčením.

3.3 Napomáhání nelegálnímu přistěhovalectví

Europol za rok 2011 podpořil devět významných evropských operací zaměřených na zločinecké sítě zabývající se napomáhání nelegálnímu přistěhovalectví. K těmto operacím patřila **operace Cestia** (převaděčství státních příslušníků Afghánistánu), **operace**

Schwarz/White (státní příslušníci Vietnamu) a **operace Truck** (státní příslušníci Číny). Europol je kromě toho součástí dvou společných vyšetřovacích týmů zaměřených na napomáhání nelegálnímu přistěhovalectví. Podrobnější informace naleznete v tomto přehledu.

3.4 Středisko Europolu pro boj proti kyberkriminalitě

Středisko Europolu pro potírání trestné činnosti využívající špičkové techniky bylo založeno v roce 2002 a v roce 2011 z něj bylo rozšířením o odborné znalosti v dalších specializovaných oblastech vytvořeno **středisko Europolu pro boj proti kyberkriminalitě**. Tento krok umožňuje odborníkům na trestnou činnost páchanou prostřednictvím internetu poskytovat cílenější a účinnější protiopatření v oblastech, jako jsou sexuální vykořisťování dětí, podvody týkající se platebních karet a kyberkriminalita – tedy v oblastech trestné činnosti, v nichž internet hraje klíčovou úlohu. V roce 2011 podpořil Europol rozsáhlé operace zaměřené na kyberkriminalitu, a to operace **Crossbill** (malware) a **Mariposa II** (internetoví boti Butterfly). V oblasti sexuálního vykořisťování děti na internetu podpořil Europol **operaci Rescue** v úspěšné snaze rozbít celosvětovou síť pachatelů sexuálně motivovaných trestných činů na dětech. Šlo o případ s vysokou mírou publicity, jehož se účastnilo 14 zemí a jehož vyšetřování stále probíhá. Další takovouto operací je **operace Icarus**, které se účastnilo 23 zemí.

3.5 Trestná činnost v oblasti duševního vlastnictví

Europol se pro členské státy podílí na podpoře, odborné přípravě a vytváření povědomí týkajícího se porušování práv duševního vlastnictví, které zahrnuje i oblasti, jako jsou padělané potraviny a pesticidy. V tomto přehledu je uveden úspěch **operace Opson** (10 zemí), která se týkala padělaných potravin a nápojů. Europol rovněž podpořil **operaci Leatherface** (Španělsko).

3.6 Pašování cigaret

Europol podporuje donucovací orgány v boji proti nezákonné výrobě a distribuci cigaret a tabákových výrobků, které Evropskou unii na ušlých příjmech ročně stojí přibližně 10 miliard EUR. **Operace Tsar** (6 zemí) vedla k likvidaci rozsáhlé zločinecké sítě, která pašovala padělané cigarety z Ukrajiny do Spojeného království.

3.7 Padělání eura

Europol má mandát předcházet padělání měny a bojovat s ním a za tímto účelem nabízí širokou škálu produktů a služeb, které jsou v tomto přehledu uvedeny. **Operace Gazeta** (Polsko) vedla k likvidaci jedné z největších padělatelských tiskáren v Evropě a úspěšné výsledky zaznamenaly belgické orgány v rámci **operace Chipmunk**. Europol se rovněž podílel na práci společného vyšetřovacího týmu **Limón** zaměřeného na boj s padělám eura a skimmingem platebních karet.

3.8 Podvody v oblasti DPH

Odhaduje se, že podvody v oblasti daně z přidané hodnoty (DPH) stojí členské státy EU přibližně 60 miliard EUR ročně. Podvod s chybějícím obchodním článkem při obchodování uvnitř Společenství (MTIC, z angl. *missing trader intra-Community fraud*) je formou organizovaného, komplikovaného daňového podvodu, který útočí na režimy DPH v členských státech. Analytický projekt Europolu pro podvody typu MTIC poskytuje na úrovni EU jedinou databázi informací o trestné činnosti související s tímto jevem. V roce 2011 Europol podpořil **operaci Jacquo** zaměřenou na podvody v oblasti DPH.

3.9 Praní peněz a dohledávání majetku

Organizovaná trestná činnost vytváří rozsáhlé nezákonné zisky a Europol poskytuje členským státům podporu v oblastech předcházení praní peněz a boje s ním, jakož i v oblasti dohledávání majetku z trestné činnosti. Jednou z takovýchto operací, které Europol v roce 2011 podpořil, byla **operace Spectre II**, která je v této zprávě uvedena.

3.10 Mobilní skupiny organizované trestné činnosti

Mobilní skupiny organizované trestné činnosti získaly v roce 2011 větší pozornost veřejnosti a jsou zapojeny převážně do majetkové trestné činnosti a podvodů. Europol v roce 2011 podpořil čtyři přeshraniční operace členských států EU i třetích zemí zaměřené proti mobilním

skupinám organizované trestné činnosti. Tento přehled poskytuje podrobné informace o uvedených operacích.

3.11 Nezákonné motorkářské gangy

Projekt odborníků Europolu Monitor napomáhá v předcházení trestné činnosti páchané nezákonnými motorkářskými gangy a v boji s ní. Europol podporuje partnerské donucovací orgány v policejní práci na velkých motorkářských akcích, jako byl v roce 2011 například sraz klubu HAMC (Hells Angels Motorcycle Club) s názvem World Run, konaný v Laconii v USA.

3.12 Terorismus

Terorismus stále představuje vážnou hrozbu pro Evropskou unii. Europol v roce 2011 nadále pomáhal členským státům v jejich boji proti terorismu tím, že jim poskytoval celou škálu produktů a služeb. Podpora je k dispozici v podobě analýzy a analytických produktů, posouzení hrozeb, výměny informací a výroční zprávy o stavu a vývoji terorismu v EU (TE-SAT), která uvádí skutečnosti a číselné údaje o zatčeních provedených v EU v souvislosti s terorismem a představuje nové trendy v teroristické činnosti.

Tento přehled poskytuje další informace o síti okamžité reakce při Europolu, o Evropské síti pro odstraňování výbušných zařízení (EEODN, z angl. *European Explosive Ordnance Disposal Network*) a systému EU s údaji o bombách (EBDS, z angl. *EU Bomb Data System*). K dalším odborným oblastem patří Program sledování financování terorismu (TFTP, z angl. *Terrorist Finance Tracking Programme*) a projekt Check the Web.

4. Rozsah působnosti Europolu

Europol udržuje nepřetržité aktivní spojení s národními jednotkami Europolu sídlícími ve 27 členských státech EU a pořádá pravidelné informační a odborné vzdělávací akce, předváděcí akce a semináře, s cílem zvýšit úroveň znalostí o službách a odborné způsobilosti Europolu.

Europol navíc externě spolupracuje s 18 třetími zeměmi, 9 institucemi a agenturami EU a 3 dalšími mezinárodními organizacemi (které jsou všechny uvedeny v této zprávě). Rozsah působnosti Europolu významně rozšiřuje spolupráce s Interpolem a agenturami EU, jako jsou Eurojust, CEPOL a Frontex.

5. Cesta vpřed

Strategie Europolu na období 2010–2014 zůstává referenčním rámcem jeho každodenních činností a zajišťuje nejlepší možnou podporu spolupráce při prosazování práva v EU.

Europol je vzhledem ke změnám, které přinesla Lisabonská smlouva, novému právnímu postavení Europolu od roku 2010 jako agentury EU, ale také díky vlastní strategii a zlepšeným možnostem agentury, soustavněji zapojen do uplatňování politiky vnitřní bezpečnosti EU.

V roce 2011 bylo pod dohledem správní rady zahájeno hodnocení uplatňování rozhodnutí Rady o Europolu a činností agentury. To bude po svém dokončení v roce 2012 využito jako podklad pro vypracování posouzení dopadů ze strany Evropské komise a v konečném důsledku pro návrh budoucího nařízení o Europolu, které nahradí rozhodnutí Rady.

Bez ohledu na tyto nové koncepční možnosti zůstává hlavním účelem Europolu podpora sektoru prosazování práva v EU za účelem rozvrácení a likvidace skupin páchajících závažnou organizovanou trestnou činnost a terorismus. Je třeba, aby celý sektor prosazování

práva pokračoval v inovacích nástrojů, taktik a politik s cílem udržet krok s celosvětovým vývojem a udržet si náskok před pachateli trestné činnosti.

Vzhledem ke stále vyšší propracovanosti trestné činnosti může mít jakékoli místní či dokonce národní úsilí o samostatné potírání mezinárodní organizované trestné činnosti a terorismu pouze omezený úspěch. Europol však může společně s členskými státy a partnerskými organizacemi hrát stále významnější úlohu při zajišťování vnitřní bezpečnosti EU.

Silnější Europol znamená úspěšnější vyšetřování a lepší ochranu občanů EU před hrozbami závažné mezinárodní trestné činnosti a terorismu.

1. Informace o Europolu

1.1 Poslání, vize a priority

Posláním Europolu, agentury Evropské unie pro oblast prosazování práva, je podporovat členské státy při předcházení veškerým formám závažné mezinárodní trestné činnosti a terorismu a při jejich potírání. Jeho úlohou je napomáhat vytváření bezpečnější Evropy ve prospěch všech občanů EU podporou donucovacích orgánů EU prostřednictvím výměny a analýzy zpravodajských informací o trestné činnosti.

Rozsáhlé zločinecké a teroristické sítě představují vážnou hrozbu pro vnitřní bezpečnost EU a pro bezpečí a život jejích obyvatel. Největší bezpečnostní hrozby plynou z terorismu, mezinárodního obchodu s drogami, obchodování s lidmi, padělání výrobků, eura a platebních karet, podvodů, korupce a praní peněz a dále z dalších činností souvisejících s přítomností skupin organizované trestné činnosti v rámci ekonomiky. Hromadí se také nová nebezpečí, a to v podobě kyberkriminality, podvodů v oblasti DPH a další důmyslné trestné činnosti, při nichž dochází ke zneužití moderní technologie a svobod, které nabízí vnitřní trh EU. Řada těchto oblastí byla Radou ministrů EU vyhlášena za prioritní a Europol je průkopníkem nových reakcí na tato nebezpečí.

Vizí Europolu je přispívat k bezpečnější Evropě poskytováním nejlepší možné podpory donucovacím orgánům v členských státech EU. Tohoto cíle dosáhne zajišťováním jedinečného souboru operativních služeb pro Evropskou unii, přičemž se bude rozvíjet hlavně:

- středisko poskytující podporu operacím v oblasti prosazování práva,
- centrála pro informace o trestné činnosti a
- středisko pro odborné znalosti v oblasti prosazování práva.

Kromě toho, že se Europol řídí prioritami politického cyklu EU, je pro něj zásadním dokumentem strategie vnitřní bezpečnosti Evropské unie, která utváří dlouhodobou politiku EU v oblasti prosazování práva. Tato strategie mapuje různé aspekty politiky vnitřní bezpečnosti Evropy a uvádí strategické obecné pokyny pro činnost. Strategie byla doplněna sdělením Evropské komise[2], které má podporovat její provádění. V oblasti bezpečnosti identifikuje pět cílů. Na tři z nich – konkrétně na zničení zločineckých sítí, předcházení terorismu a bezpečnost kyberprostoru – se ve velkém rozsahu vztahuje mandát Europolu[3]. Opatření, která byla Komisí navržena pro splnění uvedených cílů, odrážejí zavedené odborné znalosti Europolu. Tyto dva dokumenty umožňují Europolu sehrávat důležitou roli při jejich provádění a poskytují významnou příležitost k dalšímu rozvoji v nadcházejících letech, přičemž jednou z hlavních koncepcí bude policejní práce vycházející ze zpravodajských informací.

Europol společně s agenturami Frontex a Eurojust přispěl k prvním výročnímu přehledu strategie vnitřní bezpečnosti, který byl předložen v listopadu 2011.

1.2 Zdroje

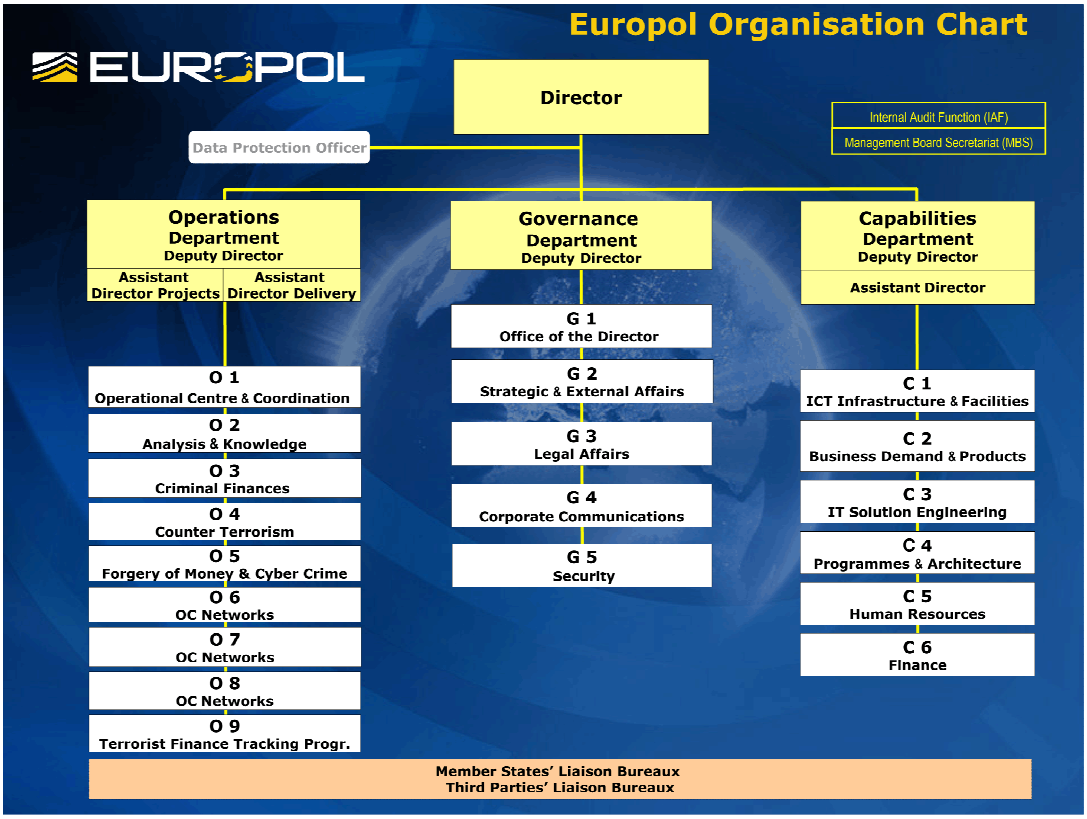
Europol využívá svých jedinečných možností v oblasti informací a odborných znalostí 777 pracovníků včetně 92 analytiků k identifikaci a sledování nejnebezpečnějších zločineckých a teroristických sítí v Evropě. Donucovací orgány, které při Europolu zastupuje 145 styčných důstojníků Europolu, kteří pracují v součinnosti s vysoce zabezpečeným

[2] Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě – Strategie vnitřní bezpečnosti Evropské unie: pět kroků směrem k bezpečnější Evropě. KOM(2010) 673 v konečném znění.

[3] Uvedený v příloze rozhodnutí Rady ze dne 6. dubna 2009 o zřízení Evropského policejního úřadu (Europol) (2009/371/SVV).

operačním střediskem služeb Europolu s nepřetržitým provozem a s jeho zabezpečenými databázemi, úspěšně zničily řadu zločineckých a teroristických sítí a zatkly tisíce nebezpečných pachatelů trestné činnosti, zajistily miliony eur a zachránily stovky obětí trestné činnosti včetně zneužívaných dětí a dětí, které byly obětí obchodování s lidmi.

Europol je financován ze společného rozpočtu EU. O rozpočtu Europolu rozhoduje Rada Evropské unie a Evropský parlament na základě návrhů ze strany Evropské komise a správní rady Europolu. Rozpočet Europolu na rok 2011 činil 84,8 milionu EUR.

Organizační schéma Europolu		
Inspektor ochrany údajů	Ředitel	Útvar vnitřního auditu
Odbor operací náměstek ředitele	Odbor řízení úřadu náměstek ředitele	Sekretariát správní rady
Asistent ředitele pro projekty	G 1 Kancelář ředitele	C 1 Infrastruktura a zařízení v oblasti informačních a komunikačních technologií
Asistent ředitele pro realizaci	G 2 Strategické a externí záležitosti	C 2 Požadavky a produkty
O 1 Operační středisko a koordinace	G 3 Právní oddělení	C 3 IT řešení
O 2 Analýzy a poznatky	G 4 Komunikace	C 4 Programy a architektura
O 3 Trestná činnost v oblasti financí	G 5 Bezpečnost	C 5 Lidské zdroje

O 4 Boj proti terorismu		C 6 Finanční oddělení
O 5 Padělání, měna a kyberkriminalita		
O 6 Sítě organizované trestné činnosti		
O 7 Sítě organizované trestné činnosti		
O 8 Sítě organizované trestné činnosti		
O 9 Program sledování financování terorismu		
Styčné kanceláře členských států		
Styčné kanceláře třetích stran		

Základní údaje o Europolu (2011)

Sídlo: Haag, Nizozemsko

Zaměstnanci: 777 pracovníků v sídle Europolu,
včetně 145 styčných důstojníků Europolu

Rozpočet: 84,8 milionu EUR

Poskytování služeb: 27 členským státům EU, 500 milionům občanů EU

Poskytování podpory: 13 697 přeshraničních případů vedených donucovacími orgány

1.3 Nové sídlo Europolu

Dne 1. července 2011 Její Veličenstvo nizozemská královna Beatrix oficiálně otevřela nové sídlo Europolu v Haagu. Slavnostního otevření se zúčastnily stovky vedoucích pracovníků donucovacích orgánů, významných osobností a činitelů společně se zaměstnanci Europolu a dalšími pozvanými hosty.

Královna Beatrix odhalila pamětní desku na počest oficiálního otevření nového sídla a v doprovodu ředitele Europolu Roba Wainwrighta absolvovala prohlídku nových prostor, v rámci které navštívila drogovou laboratoř a oddělení kyberkriminality.

Nové sídlo se nachází v mezinárodní zóně Haagu a k jeho sousedům patří např. Mezinárodní trestní tribunál Organizace spojených národů pro bývalou Jugoslávii a Organizace pro zákaz chemických zbraní. Výstavbu budovy o rozloze 32 000 m^2 zadala nizozemská Agentura pro vládní výstavbu, budovu navrhlo studio Quist Wintermans Architects.

Zařízení a nejmodernější vybavení našich nových prostor odpovídají ambici Europolu být moderní a dynamickou organizací, která byla vytvořena s cílem pomáhat a sloužit občanům EU poskytováním podpory našim partnerským donucovacím orgánům.

Evropský památník prosazování práva

Příslušníkům donucovacích orgánů EU, kteří zemřeli ve službě, byla v roce 2011 vzdána pocta novým evropským památníkem prosazování práva, který se nachází v Europolu.

Ocelové sochařské dílo, které je instalováno na nápadném místě v novém sídle centrály Europolu, vytvořila maďarská umělkyně Apolka Erősová a Europolu je darovala státní policie Maďarska v době maďarského předsednictví Rady EU.

Odhalení pomníku se uskutečnilo během shromáždění evropských policejních šéfů a bylo následováno minutou ticha za přítomnosti přibližně 250 policejních prezidentů a vysokých důstojníků donucovacích orgánů z celé Evropy, kteří se akce účastnili a za přítomnosti zaměstnanců Europolu.

2. Jak Europol funguje

Mezinárodní zločinecké a teroristické skupiny působí po celém světě a využívají nejnovější techniku. V zájmu zajištění efektivní a koordinované reakce je třeba, aby byl Europol stejně pružný a inovativní a aby zajišťoval aktuální stav svých metod a nástrojů. Europol udržuje moderní databáze a komunikační kanály, které přinášejí možnost rychle a bezpečně provádět ukládání, vyhledávání, vizualizaci, analýzu a propojování klíčových informací. Sběr, analýza a šíření těchto informací znamenají výměnu velkého množství osobních údajů. Při plnění těchto funkcí Europol dodržuje nejvyšší normy ochrany údajů a bezpečnosti údajů.

Všechny databáze a služby Europolu jsou k dispozici 24 hodin denně, 7 dní v týdnu. Na žádost členských států rovněž kdykoli vysíláme odborníky a dáváme své služby k dispozici prostřednictvím mobilní kanceláře na místě.

Operační středisko Europolu s nepřetržitým provozem je obecným místem pro výměnu údajů mezi Europolem, členskými státy a třetími stranami. Operační středisko plní pět hlavních funkcí:

- Centralizovaná služba křížové kontroly: u příchozích údajů je provedena rychlá křížová kontrola spočívající v jejich porovnání se všemi stávajícími údaji. Operativní informace se v rámci systému Europolu zpracovávají prostřednictvím analytických pracovních souborů, které se zaměřují na určitou oblast trestné činnosti. V případě zjištění aktivních záznamů se tyto informace sloučí do jedné analytické zprávy a poskytující straně se poskytne rychlá zpětná vazba se zvýrazněním příslušných souvislostí tak, aby bylo možno zjišťovat nové trendy a vývoj v rámci scény trestné činnosti v EU. Operačního střediska se již týká přibližně čtvrtina operativních žádostí zaslaných Europolu.
- Operační středisko může ukládat určité údaje po omezenou dobu s cílem zjistit, zda jsou tyto údaje důležité pro úkoly Europolu a mohou být zahrnuty do informačního systému Europolu nebo do analytických pracovních souborů.
- Analytická podpora v „tematických" případech: Europol nyní může urychleně analyzovat údaje z vyšetřování, které procházejí napříč několika stávajícími analytickými projekty.
- Komunikace se třetími stranami: operační středisko zpracovává veškeré informace vyměněné se třetími stranami a zajišťuje tak, aby se údaje předávaly dále správnému projektu k dalšímu zpracování a aby původní poskytovatel obdržel včasnou a přesnou odpověď.
- Podpora policejní práce na významných akcích: operační středisko koordinuje podporu, kterou může Europol poskytovat při policejní práci na významných akcích, např. mezinárodně exponovaných sportovních, ekonomických, politických či kulturních shromážděních, která představují cíl či příležitost pro trestnou činnost či terorismus. V roce 2011 sem spadalo poskytování podpory v souvislosti s mistrovstvím světa v ledním hokeji na Slovensku, mistrovstvím Evropy v basketbalu v Litvě, příprava na nadcházející Mistrovství Evropy ve fotbale UEFA EURO 2012 v Polsku a na Ukrajině a na olympijské hry v Londýně.

Nové místnosti pro operativní setkávání

Pouhé dva týdny poté, co se zaměstnanci dne 1. června přestěhovali do nového sídla Europolu, hostila jedna z nových operativních místností koordinační středisko pro operaci Truck. Tato operace se zaměřila na čínskou síť zabývající se organizováním nelegálního přistěhovalectví do Spojeného království. K zaměstnancům Europolu se ve zcela novém pracovním prostředí, jedné ze tří účelově vybudovaných operativních místností, které zvyšují možnosti Europolu hostit operace a poskytovat další operativní podporu, přidali příslušníci z Francie, Portugalska a Eurojustu.

Při operaci došlo ve Francii k šesti zatčením a v Portugalsku byly provedeny prohlídky objektů, zajištěny cenné důkazní materiály a bylo uskutečněno dalších šest zatčení. K zadrženému majetku patřily dokumenty, peníze, bankovní výpisy, mobilní telefony a další podpůrný důkazní materiál.

Operativní místnosti Europolu následně hostily celou řadu dalších operací. Dosud nejambicióznější operací byla patrně operace Night Clone vedená Itálií s podporou Bulharska, Polska, Španělska a USA. Tato operace se zaměřila na skupinu organizované trestné činnosti, která měla základnu v Bulharsku, avšak působila v celosvětovém měřítku a nesla odpovědnost za podvody v odhadované výši 50 milionů EUR.

Dne 6. července byl Europol hostitelem velícího týmu v den zásahu, do něhož bylo v celé Evropě nasazeno přes 200 policistů. Rychlé a bezpečné výměně zpravodajských informací napomáhali zaměstnanci Europolu vybavení mobilní kanceláří Europolu, kteří byli přítomni v Bulharsku. V den zásahu **bulharské orgány provedly zatčení osob podezřelých z trestné činnosti, prohlídky vozidel a domů a zajištění důkazních materiálů.** Zatčeno bylo přes 60 osob a byla zlikvidována skupina organizované trestné činnosti, která působila v Evropě, Americe a Africe.

2.1 Národní jednotky Europolu

Každý členský stát EU má zřízenu národní jednotku Europolu, která je styčným subjektem mezi Europolem a příslušnými orgány členských států EU. Vedoucí národních jednotek Europolu se pravidelně scházejí s cílem poskytovat Europolu a jeho správní radě poradenství v provozních záležitostech a v dalších věcech.

Každá národní jednotka vysílá k Europolu alespoň jednoho styčného důstojníka, jenž působí v jeho centrále ve vlastní styčné kanceláři. Styčné kanceláře jsou součástí národní jednotky vlastní země a zastupují při Europolu její zájmy v souladu s vnitrostátním právem vysílajícího členského státu.

Styční důstojníci členských států zajišťují nepřetržité aktivní propojení mezi sídlem Europolu v Haagu a 27 národními jednotkami Europolu v hlavních městech členských států EU. Tato jedinečná síť 145 styčných důstojníků hraje významnou roli v každodenní činnosti v oblasti prosazování práva tím, že usnadňuje výměnu informací a zajišťuje podporu a koordinaci probíhajících vyšetřování.

Při Europolu rovněž působí styční důstojníci z deseti třetích zemí a z organizací, které s Europolem spolupracují na základě dohod o spolupráci[4].

Tuto síť podporují bezpečné komunikační kanály poskytované Europolem. Europol má kromě toho dva styčné důstojníky přidělené do Washingtonu DC a jednoho přiděleného do sídla Interpolu ve francouzském Lyonu.

2.2 Správní rada Europolu

Správní rada Europolu zajišťuje strategické vedení a dohlíží na činnost ředitele a provádění úkolů Europolu. Zahrnuje po jednom vysoce postaveném zástupci každého členského státu a Evropské komise. Rozhodnutí přijímá dvoutřetinovou většinou, přičemž každý člen má jeden hlas.

Správní rada zasedá několikrát ročně k projednání celé řady záležitostí Europolu, které se týkají jeho aktuální činnosti a budoucího rozvoje. Správní rada každoročně přijímá konečný rozpočet Europolu, jeho pracovní program budoucí činnosti a tuto souhrnnou zprávu

[4] Albánie, Austrálie, Chorvatsko, Island, Kanada, Kolumbie, Norsko, Švýcarsko, Interpol a tyto donucovací orgány Spojených států: Úřad pro alkohol, tabák, zbraně a výbušniny (*Bureau of Alcohol, Tobacco, Firearms And Explosives* – ATF), Úřad pro potírání drog (*Drug Enforcement Administration* – DEA), Tajná služba (*Secret Service* – USSS); Federální úřad pro vyšetřování (*Federal Bureau of Investigation* – FBI), Imigrační a celní úřad (*Immigration and Customs Enforcement* – ICE) a Finanční správa (*Internal Revenue Service* – IRS).

o činnostech prováděných v předchozím roce, přičemž všechny tyto dokumenty jsou předkládány Radě ke schválení a později pro informaci Evropskému parlamentu.

2.3 Infrastruktura pro bezpečnou komunikaci

Europol v zájmu podpory svých operací a zajištění rostoucí škály operativních a strategických služeb členským státům, třetím státům a třetím stranám neustále udržuje a rozvíjí technicky pokročilou, spolehlivou, účinnou a bezpečnou telekomunikační infrastrukturu.

Páteří této infrastruktury je zabezpečená síť Europolu. Tato síť propojuje donucovací orgány ve všech členských státech a rostoucí počet třetích států a třetích stran, s nimiž má Europol uzavřeny dohody o spolupráci. V roce 2011 došlo k novému zabezpečenému síťovému propojení s Interpolem, Kolumbií a Švýcarskem.

Hlavním zájmem Europolu je bezpečnost infrastruktury sítě, protože nejmodernější zabezpečení je základem zachování důvěry mezi všemi stranami, které s Europolem a jeho prostřednictvím sdílejí informace a zpravodajské poznatky.

2.4 Informační systém Europolu

Hlavním cílem informačního systému Europolu je být hlavním referenčním systémem pro trestné činy a pro osoby, které se na nich podílejí, a pro další související údaje za účelem podpory členských států, Europolu a spolupracujících partnerů, při jejich boji proti organizované trestné činnosti, terorismu a dalším formám závažné trestné činnosti.

INFORMAČNÍ SYSTÉM EUROPOLU
prosinec 2011

Obsah:

183 240 objektů

41 193 osob

Oproti roku 2010 nárůst o **5 %**

Hlavní oblasti trestné činnosti:

obchod s drogami, 25 % všech objektů

obchodování s lidmi, 23 %

padělání peněz, 18 %

loupež, 10 %

podvody, 5 %

Využití:

V roce 2011 bylo v systému provedeno 111 110 vyhledání.

Nejvíce údajů do informačního systému Europolu poskytlo Německo, po něm následuje Belgie, Francie, Španělsko a Europol (za třetí strany). Je třeba uvést, že valná většina údajů byla do informačního systému Europolu vložena prostřednictvím systémů pro automatické

načítání údajů. V roce 2011 se přístup členských států ke shromažďování údajů změnil a zaměření se posunulo spíše na objekty, které lze křížově porovnávat (např. osoby, komunikační prostředky, dopravní prostředky). Tato změna, která se projevila také v aktualizovaných zprávách o kvalitě údajů, zlepšila celkovou kvalitu obsahu informačního systému Europolu. Příkladem může být nahrání velkého objemu údajů ze Spojeného království v srpnu 2011, které vedlo k poměrně vysokému počtu zjištění aktivních záznamů (jedno zjištění aktivního záznamu na 200 objektů).

V roce 2011 byla vyvinuta nová verze informačního systému Europolu. Jeho nejdůležitější vlastností je možnost určených kompetentních orgánů provádět vyhledávání na základě zjištění/nezjištění aktivního záznamu. Poprvé tak může být přístup do informačního systému Europolu povolen nad rámec národních jednotek Europolu z členských států, a to příslušníkům donucovacích orgánů v čelní linii.

Dále byl učiněn pokrok v podpoře zavádění nástrojů pro automatické načítání údajů v členských státech. V roce 2011 zavedla svůj automatický systém pro načítání údajů Litva, čímž se celkový počet členských států, které nyní mají možnost automaticky načítat údaje do systémů Europolu, zvýšil na třináct. Několik dalších zemí se na zavedení tohoto nástroje připravuje.

Značného zlepšení bylo dosaženo také z hlediska interoperability hlavních systémů pro správu informací. V říjnu 2011 byla zavedena nová funkce, správce odkazů Europolu (ELM, z angl. *Europol Links Manager*). V rámci mezí daných právním rámcem Europolu umožňuje automatickou křížovou kontrolu analytických pracovních souborů, úložiště 10.4, informačního systému Europolu a databáze ERES (z angl. *Enhanced Risk Entities Solution*). Poslední zmíněné řešení je úložištěm, které obsahuje údaje získané z otevřených zdrojů, zakoupené Europolem od poskytovatele komerčních zpravodajských informací. Ve srovnání s předchozími opatřeními pro křížovou kontrolu rozšiřuje funkce ELM škálu zdrojů údajů, zvyšuje použitelnost a pružnost a řeší několik důležitých otázek ochrany údajů.

MANIPULAČNÍ KÓDY

Manipulační kódy jsou prostředky pro ochranu zdroje informací. Kódy zajišťují zabezpečení informace a její bezpečné a odpovídající zpracování v souladu s přáním vlastníka informace a při úplném dodržení vnitrostátních právních předpisů členských států. Manipulační kódy označují, jak lze s danou informací nakládat a kdo k ní bude mít v budoucnu přístup.

Policie City of London, operace Theo

Operace Theo byla zahájena v březnu 2011 s cílem bojovat proti nárůstu trestné činnosti související s bankomaty v londýnské části City. Operace brzy přinesla úspěchy a záhy byly zatčeny podezřelé osoby a bylo zajištěno vybavení používané pro nedovolenou úpravu bankomatů.

Útoky však poněkud v rozporu s pokračující operací Theo pokračovaly také – v průběhu následujících tří týdnů každou noc na různých místech – a vedly k zatčení a obvinění celkem 29 státních příslušníků Rumunska. Součástí postupu u každého podezřelého bylo zadání jeho údajů do řady zpravodajských databází včetně informačního systému Europolu, k jehož používání byla policie City of London nedlouho předtím proškolena.

Tato průprava se brzy ukázala jako cenná, když bylo zjištěno, že tři ze zadržených při operaci Theo jsou uvedeni v informačním systému Europolu, a to na základě trestné činnosti v dalších evropských zemích. Jeden byl rovněž podezřelý z účasti na obchodování s lidmi za účelem prostituce a další z trestných činů loupeže v řadě zemí. Všichni byli členy mezinárodních skupin organizované trestné činnosti.

Zpravodajské informace poskytnuté informačním systémem Europolu byly pro operativní týmy velice užitečné a umožnily státnímu zastupitelství podat odůvodněné žádosti o uvalení vazby na podezřelé osoby. Schopnost informačního systému Europolu poskytovat kvalitní zpravodajské informace a zároveň je prezentovat v podobě písemné zprávy a graficky policistům usnadnila pochopení a zjištění vazeb na spolčené osoby a na další trestnou činnost.

Policie City of London nyní v informačním systému Europolu prověřuje všechny státní příslušníky evropských zemí, které zadržela. Od operace Theo zaznamenala řadu dalších úspěchů, kterých by nebylo možné dosáhnout před zaškolením příslušníků policie City of London a před zřízením jejich přístupu do systému.

Informace předložené policií City of London

2.5 Aplikace sítě pro bezpečnou výměnu informací (SIENA)

Aplikace sítě pro bezpečnou výměnu informací (SIENA) je nástroj nové generace, který je navržen tak, aby umožňoval rychlou, bezpečnou a uživatelsky vstřícnou komunikaci a výměnu operativních a strategických informací a zpravodajských poznatků souvisejících s trestnou činností mezi Europolem, členskými státy a třetími stranami, které mají s Europolem uzavřenu dohodu o spolupráci.

Při návrhu a fungování aplikace SIENA byl kladen značný důraz na ochranu údajů a na důvěrnost tak, aby byla zajištěna shoda se všemi právními požadavky. Stejně tak byla za důležitou považována bezpečnost a byla přijata veškerá nezbytná opatření, která umožní bezpečnou výměnu vyhrazených informací. Dále bylo přihlédnuto k osvědčeným postupům v oblasti výměny informací pro účely prosazování práva s vysokým stupněm spolehlivosti a s využitím manipulačních kódů a hodnocení, které stanoví podmínky pro použití. V roce 2011:

- byla aplikace SIENA zavedena u těchto spolupracujících partnerů s operativní dohodou: Austrálie, Chorvatsko, Island a Norsko,
- byl Europol v souvislosti s evropským protidrogovým paktem pověřen úkolem dát aplikaci SIENA k dispozici regionálním platformám v západní Africe. Za tímto účelem byla vyvinuta příslušná řešení a zařízení pro přístup do aplikace SIENA nyní mají regionální platformy ve městech Akkra (Ghana) a Dakar (Senegal). Aplikace SIENA byla rovněž dána k dispozici pro výměnu informací s Misí Evropské unie v Kosovu na podporu právního státu (EULEX),
- byla aplikace SIENA upravena tak, aby podporovala průběžnou kontrolu vyhledávání v informačním systému Europolu ze strany určených příslušných orgánů. Nyní je také zavedeno automatizované zadávání příspěvků do analytického systému Europolu, což představuje pro analytiky Europolu významnou úsporu času a zároveň se jedná o důležité zvýšení bezpečnosti,
- byla aplikace SIENA také upravena tak, aby ji bylo možno rozšířit na spolupracující partnery se strategickými dohodami, jako jsou Albánie, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Srbsko a Turecko,
- byly provedeny přípravy na rozšíření přístupu k aplikaci SIENA na tyto země v roce 2012, včetně odborné přípravy a bezpečného rozšíření sítě. Probíhají také přípravy na připojení Švýcarska v roce 2012.

Dále také probíhají práce na připojení aplikace SIENA přímo k vnitrostátním systémům řízení případů, které policistům umožní využívat jeden systém u vnitrostátních případů i u případů, které vyžadují mezinárodní komunikaci.

Výměna informací prostřednictvím aplikace SIENA v roce 2011

Otevřeno **13 697 nových případů**
Měsíční průměr: 1 141
(oproti roku 2010 **nárůst o 17 %**)

30 % nových případů se týkalo drog,
následovaly podvody (14 %),
terorismus (10 %), padělání peněz (9 %) a loupeže (9 %)

Zpracováno bylo **330 633 operativních zpráv**
mezi členskými státy, Europolem a třetími stranami
Měsíční průměr: 27 553

V aplikaci SIENA bylo na žádost členských států
konfigurováno **103 příslušných orgánů**,
celkem je tedy do aplikace SIENA zapojeno 287 příslušných orgánů

2.6 Analýza trestné činnosti

2.6.1 Operativní analýza

Analýza je základním kamenem všech moderních činností vycházejících při prosazování práva ze zpravodajských informací a je zásadní pro všechny činnosti Europolu. Naše analytické možnosti se zakládají na pokročilé technologii upravené pro potřeby prosazování práva. Analytici zaměstnaní při Europolu využívají nejnovější metodiky a techniky ke zjišťování chybějících článků v přeshraničních vyšetřováních v EU. Pracují s analytickými pracovními soubory, které jsou zaměřeny na konkrétní témata, s cílem poskytovat informace operacím probíhajícím v členských státech EU. Tyto informace mohou často představovat průlom pro řadu mezinárodních vyšetřování.

Analytický systém Europolu je operativní informační systém, jenž shromažďuje údaje, kterými přispěly zúčastněné strany Europolu.

Jednotlivé součásti systému nabízejí tyto výhody:

- centralizace a řízení informací,
- analytické možnosti prostřednictvím široké škály analytických nástrojů.

Europol průběžně posuzuje své analytické možnosti a technologii s cílem zajistit, aby technická podpora pro práci analytiků Europolu byla co nejlepší.

Počítačová forenzní síť

Europol se nachází v posledních fázích zavádění moderního prostředku pro extrakce a analýzy informací týkajících se trestné činnosti z digitalizovaných dat – forenzní počítačové sítě.

Možnost účinně zjišťovat relevantní informace z nesmírného objemu počítačových dat při zachování platnosti těchto informací u soudu se v boji s trestnou činností stává významnou zbraní.

Prostřednictvím tohoto nového technického řešení může nyní Europol nabízet evropským subjektům působícím v oblasti prosazování práva kvalitní službu, která tyto informace zjistí a zpracuje, přičemž došlo k radikálnímu zvýšení objemu dat, který lze přijmout.

Tuto centrálně poskytovanou službu doplňuje možnost podpory prostřednictvím místního nasazení mobilní sady nástrojů, kterou obsluhuje příslušný odborník a která slouží k forenzní práci s počítačovými daty. Počítačová forenzní síť tvoří silnou technickou platformu pro činnosti prováděné střediskem Europolu pro boj proti kyberkriminalitě.

2.6.2 Strategická analýza

Strategická analýza je dalším významným aspektem analytických činností Europolu. Díky strategicko-analytickým produktům Europolu, jako jsou OCTA, ROCTA, OCTA-WA a TE-SAT[5], se poskytuje vyšší podpora činitelům s rozhodujícími pravomocemi, kteří ve složité oblasti

[5] Posouzení hrozeb organizované trestné činnosti v EU (OCTA), posouzení hrozeb ruské organizované trestné činnosti (ROCTA), posouzení hrozeb organizované trestné činnosti týkající se západní Afriky (OCTA-WA), zpráva o stavu a vývoji terorismu v EU (TE-SAT).

organizované trestné činnosti a terorismu identifikují konkrétní priority. Na základě politických pokynů mohou příslušníci donucovacích orgánů následně upravovat svou operativní práci ve vnitrostátním, regionálním a místním měřítku. Mohou rovněž využívat stávajících mechanismů regionální spolupráce, které Europol podporuje, jako např. pracovní skupinu pro Baltské moře[6].

Na základě Lisabonské smlouvy se význam komplexních posouzení hrozeb neustále zvyšuje, a Europol se tak stává významným subjektem přispívajícím do procesu tvorby politik.

Zpráva o stavu a vývoji terorismu v EU (TE-SAT)

Europol v roce 2011 vypracoval svou pátou výroční zprávu o stavu a vývoji terorismu v EU (TE-SAT). Zpráva TE-SAT od roku 2007 informuje Evropský parlament a Radu o fenoménu terorismu v EU z hlediska prosazování práva.

Zpráva TE-SAT je veřejným dokumentem, jenž vychází z informací poskytnutých členskými státy EU, třetími státy a partnerskými organizacemi, jako je Eurojust, SitCen a Interpol.

Zpráva z roku 2011 poukázala na pokračující snižování počtu útoků spáchaných v EU v souvislosti s terorismem, avšak varovala, že hrozba terorismu v EU zůstává vysoká a dochází k její diverzifikaci z hlediska působnosti a dopadu. Zpráva také podrobně popsala, jak se zvyšuje mezinárodní spolupráce mezi teroristickými a extremistickými skupinami v EU a mimo ni. Zpráva TE-SAT také uvedla, že rozmanité spektrum aktérů od organizovaných teroristických skupin až po radikální jednotlivce představuje riziko, jak ukazuje útok v Norsku v roce 2011.

Dalším trendem uváděným ve zprávě TE-SAT za rok 2011 je skutečnost, že profesionální úroveň propagandy pravicových extremistických skupin svědčí o tom, že tyto skupiny mají vůli se rozrůstat a šířit svou ideologii a stále představují v členských státech EU hrozbu.

Posouzení hrozeb organizované trestné činnosti (OCTA)

Zpráva OCTA je nejdůležitějším strategicko-analytickým dokumentem, jenž Europol vypracovává. Jde o dokument, na základě kterého Rada ministrů EU (Rada) stanovuje své priority a doporučení pro boj s organizovanou trestnou činností v Evropě. Zpráva OCTA, která se připravuje v souladu se zásadami policejní práce vycházející ze zpravodajských informací, se považuje za průkopnický projekt a za svůj krátký život od roku 2006 zavedla inovativní koncepce, jako např. uzly trestné činnosti a typologii skupin organizované trestné činnosti. Zpráva za rok 2011 přinesla tato hlavní zjištění:

- Organizovaná trestná činnost se mění a nabývá stále větší rozmanitosti z hlediska metod, struktur skupin a dopadu na společnost.
- Zločinecké skupiny se ve svých aktivitách souběžně zaměřují na rostoucí počet komodit a druhů trestné činnosti.
- Mezi různými skupinami organizované trestné činnosti existuje sílící atmosféra spolupráce, která překonává národní, etnické a obchodní rozdíly, a roste praxe výměnného obchodu.
- Zločinecké skupiny široce využívají infrastrukturu komerční přepravy a osobní dopravy, obzvláště kontejnerové zásilky.
- Významným faktorem usnadňujícím organizovanou trestnou činnost je vědomá spolupráce specialistů.

[6] Pracovní skupina pro Baltské moře je sítí zemí a organizací, které jsou zapojeny v iniciativách spolupráce v oblasti prosazování práva za účelem boje proti organizované trestné činnosti v regionu Baltského moře. Zúčastněnými zeměmi jsou: Dánsko, Estonsko, Finsko, Island, Litva, Lotyšsko, Německo, Norsko, Polsko, Rusko a Švédsko. Kromě nich jsou zúčastněni stálí zástupci Europolu, Eurojustu, Frontextu, Interpolu a Evropské komise.

- Současné důsledky globální hospodářské krize přivedly občany EU do těsnější blízkosti organizované trestné činnosti.
- Na trhu nelegálních drog podnítily kolísající ceny a úrovně čistoty kokainu a heroinu spolu s nedostatkem syntetických prekurzorů rozmach legálních omamných látek, tzv. „legálních opojení", a dalších náhražek.
- Internetová technologie se nyní objevuje jako klíčový faktor usnadňující převážnou většinu organizované trestné činnosti páchané mimo prostředí internetu.
- Nigerijské, albánsky hovořící a turecké zločinecké skupiny a zločinecké skupiny z bývalého Sovětského svazu se snaží rozšířit své zájmy v EU a využívají možných příležitostí.
- Severozápadní uzel trestné činnosti[7] si uchovává svou úlohu hlavního koordinačního centra pro distribuci drog. Severovýchodní uzel zůstává zaměřen na přepravu nezákonných komodit do bývalého Sovětského svazu a z něj a základnou násilných skupin páchající širokou škálu trestné činnosti s mezinárodním dosahem. Přetrvává vedoucí úloha jihozápadního uzlu v přepravě a distribuci kokainu a konopné pryskyřice a v současné době tento uzel slouží jako tranzitní zóna pro oběti obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování. Jižní uzel nadále vyniká v oblasti nezákonného podnikání, jako centrum padělání peněz a komodit, tranzitní zóna pro oběti obchodování s lidmi a nelegální přistěhovalce a základna zločineckých skupin, které patří k nejlépe vybaveným k Evropě. U jihovýchodního uzlu došlo v posledních letech k největší expanzi, a to v důsledku zvýšeného obchodování přes Černé moře, šíření řady balkánských cest pro nezákonné komodity do a z EU, významnému zvýšení nelegálního přistěhovalectví přes Řecko a utvoření balkánské osy nezákonného obchodu směrem do EU tvořenou zeměmi západního Balkánu a jihovýchodní Evropy.

Zpráva OCTA, která se již stala klíčovou součástí evropského modelu zpravodajství o trestné činnosti, nabývá na dalším významu od přijetí závěrů Rady o vytvoření a provádění politického cyklu EU pro boj proti organizované a závažné mezinárodní trestné činnosti. Tento politický cyklus označuje zprávu OCTA za základ identifikace priorit EU v oblasti boje proti trestné činnosti a následné ucelené reakce EU pro řešení těchto priorit. Jako politické priority na období 2011–2013 byly identifikovány:

- západoafrická organizovaná trestná činnost,
- nelegální přistěhovalectví,
- pašování kontejnerových zásilek,
- mobilní skupiny organizované trestné činnosti,
- západobalkánská organizovaná trestná činnost,
- syntetické drogy,
- obchodování s lidmi,
- kyberkriminalita.

Europol v roce 2011 uspořádal třídenní workshop, na němž se sešlo 164 delegátů zastupujících všech 27 členských států EU, sekretariát Rady, CEPOL, Evropskou komisi, EMCDDA, Eurojust, Frontex a Interpol. Osm skupin jednalo o výše uvedených prioritních oblastech trestné činnosti a předkládalo nápady a návrhy s cílem vytvořit jediný ucelený plán pro budoucí práci. Zaměstnanci Europolu workshopy organizačně zajišťovali a přispívali poskytováním operativních informací o rozsahu různých oblastí trestné činnosti a o škále produktů a služeb Europolu, které jsou členským státům k dispozici na podporu boje s těmito různými oblastmi trestné činnosti.

Vyhledávání, analýza a oznamování

Tým Europolu pro vyhledávání, analýzu a oznamování (SCAN, z angl. *Scanning, Analysis and Notification*) poskytuje příslušným vnitrostátním orgánům EU další strategický produkt týkající se organizované trestné činnosti: včasné výstrahy před novými hrozbami

[7] Definice uzlů trestné činnosti se nachází v příloze č. 1.

organizované trestné činnosti. V roce 2011 předložil tým čtyři OC–SCAN oznámení hrozeb[8], která zahrnovala tato témata:

- **Nezákonný obchod s odpadem a jeho nezákonná likvidace**[9]**.** Přeshraniční nezákonný obchod s odpadem a jeho nezákonná likvidace se vzhledem k tomu, že jsou vnímány jako výjimečně málo rizikové a vysoce ziskové činnosti a že jsou podněcovány hospodářským růstem a globalizací, staly jednou z nejrychleji rostoucích oblastí trestné činnosti v EU. Pachatelé a skupiny organizované trestné činnosti zneužívají vysokých nákladů, které jsou spojeny s legálním nakládáním s odpady, a dosahují výrazných zisků z nezákonného obchodu s odpadem a jeho likvidace, přičemž obcházejí právní předpisy na ochranu životního prostředí.
- **Nezákonný obchod s odcizenými rohy nosorožců**[10]**.** Na základě zpravodajských informací Europolu byli odhaleni pachatelé organizované trestné činnosti, kteří nezákonně obchodovali s rohy nosorožců, vysoce ceněnou vzácnou komoditou. Roh nosorožce odcizený ze starožitnictví, aukční síně, galerie, muzea, soukromé sbírky či zoologické zahrady může mít v závislosti na velikosti a kvalitě cenu 25 000 až 200 000 EUR. Rohy nosorožců se používají k dekoračním účelům, výrobě luxusních výrobků a rovněž v tradiční medicíně, byť bylo prokázáno, že jsou neúčinné.
- **Obchod s ohroženými druhy**[11]**.** Skupiny organizované trestné činnosti ze zemí EU nezákonně obchodují s ohroženými druhy divoké fauny a flóry, přičemž v celosvětovém měřítku dosahují extrémně vysokých příjmů. Do Evropy se s využitím falešných dokladů pašují exotická a vzácná zvířata a ptactvo, korály, cenné rostliny, tygří kůže a mnoho dalších komodit, a to často cestami, které se používají i pro nelegální přistěhovalectví a obchod s drogami.
- **Rostoucí trh s padělanými pesticidy**[12]**.** V celé Evropě byl zjištěn rostoucí trh s nezákonnými a padělanými pesticidy, jenž je organizován vysoce propracovanými zločineckými sítěmi, které si vytvořily složité celosvětové dodavatelské řetězce a využívají k zastření svých činností legitimní firmy. Odhaduje se, že z tohoto nelegálního trhu pochází přes 25 procent pesticidů, které jsou v oběhu v některých členských státech EU. Tyto chemikálie ohrožují zdraví zemědělců i spotřebitelů a představují riziko pro přirozené životní prostředí. Vzhledem k nemožnosti zpětného vysledování rovněž existuje nebezpečí, že by tyto nezákonné pesticidy mohly být použity jako prekurzory podomácku vyráběných výbušnin.

Kromě vypracování výše uvedených oznámení hrozeb tým SCAN v roce 2011 také spustil systém E-SCAN pro on-line spolupráci[13], který slouží jako referenční rámec v oblastech, jako je životní prostředí a kyberkriminalita.

Tým SCAN také ve spolupráci s odborníky Europolu vypracoval pro polské předsednictví Rady EU tři profily rizik, které potvrzují celoevropskou společnou policejní operaci zaměřenou na trestnou činnost související s motorovými vozidly. Operace EuroCar se spolu s Europolem, agenturou Frontex a Interpolem účastnily donucovací orgány ze 14 zemí EU.

2.6.3 Odborná příprava v oblasti analýzy

Europol nabízí dvoutýdenní kurz odborné přípravy v oblasti analýzy s názvem „Odborná příprava v oblasti operativní integrované analýzy". Pro splnění rostoucích požadavků členských států vyvinul tým odborné přípravy v oblasti analýzy dvě samostatné verze této odborné přípravy – jednu pro analytiky a specialisty pracující při Europolu a druhou na

[8] K dispozici ke stažení z webových stránek Europolu.
[9] Oznámení hrozby bylo vypracováno na žádost maďarského předsednictví Rady EU a vycházelo z údajů shromážděných v průběhu projektu Augias vedeného belgickým předsednictvím.
[10] Oznámení hrozby vypracované odborníky Europolu ve spolupráci s irskými donucovacími orgány.
[11] Oznámení hrozby na základě spolupráce mezi odborníky Europolu a Interpolu.
[12] Oznámení hrozby vypracované na základě společného posouzení provedeného odborníky Europolu a Evropskou komisí.
[13] E-SCAN (z angl. *environmental scanning, analysis, notification and early warning*) znamená vyhledávání, analýza, oznamování a včasné výstrahy v oblasti životního prostředí.

základě koncepce „školení školitelů". Druhá zmíněná verze je určena konkrétně pro potenciální školitele v členských státech tak, aby zahrnovala nezbytné prvky cyklu zpravodajských informací a zaměřila se zvláště na analýzu.

Europol již uskutečnil šest kurzů pro celkem 68 účastníků z 28 různých evropských zemí a dále z Austrálie a Spojených států amerických. Řada členských států využila materiály, metody a cvičení z odborné přípravy pořádané Europolem pro přípravu vlastních kurzů operativní analýzy. Během roku 2011 byly operativním zaměstnancům Europolu a analytikům v členských státech EU poskytnuty nově upravené kurzy odborné přípravy v oblasti finanční analýzy a strategické analýzy. Kromě toho byl připraven nový pětidenní kurz analýzy sociálních sítí, který byl pětkrát realizován pro 50 operativních analytiků, přičemž na rok 2012 jsou plánovány další kurzy.

Přes 50 styčných důstojníků Europolu a více než 120 kolegů z donucovacích orgánů ze zemí EU i třetích zemí se v roce 2011 zúčastnilo nového třídenního kurzu Europolu týkajícího se odborné přípravy v oblasti strategické analýzy pro možnosti včasného varování.

2.7 Středisko EU pro odborné znalosti v oblasti prosazování práva

V zájmu posílení své pozice jako platformy pro specializované oblasti a s cílem usnadnit sdílení znalostí a komunikaci s různými odbornými komunitami Europol vyvinul **platformu Europolu pro odborníky** (EPE, z angl. *Europol Platform for Experts*). Vizí platformy EPE je představovat zabezpečené prostředí pro specialisty z různých oblastí prosazování práva a umožňovat jim sdílet – v rámci jejich příslušných komunit – znalosti, osvědčené postupy a neosobní údaje o trestné činnosti. Byla vyvinuta nejen pro publikaci dokumentů, ale jejím smyslem je také podněcovat on-line spolupráci oprávněných uživatelů díky sadě nástrojů zaměřených na spolupráci.

Europol v roce 2011 spustil tyto on-line platformy pro odborníky:

- speciální taktika:
    - ochrana svědků,
    - EuNAT (únosy, braní rukojmí a vydírání),
    - pracovní skupina Europolu pro vraždy,
- E-SCAN,
- evropská odborná příprava v oblasti boje proti korupci,
- EnviCrimeNet,
- evropská platforma pro odborníky na gangy,
- povstání v severní Africe a na Blízkém východě,
- platforma komunikátorů prosazování práva v Evropě,
- UMF2 (Universal Messaging Format – univerzální formát zpráv).

Řada dalších platforem se připravuje:

- kyberkriminalita (I-FOREX),
- sexuální vykořisťování dětí,
- speciální taktika – přeshraniční sledování a kontrolované dodávky, jakož i ISLE[14],
- padělání peněz a podvody týkající se platebních karet (PaySafe),
- uplatňování prümských ujednání.

Připravuje se rovněž migrace tří stávajících ad hoc webových stránek na platformu EPE:

- informační středisko pro finanční trestnou činnost,
- migrace komunikační platformy Atlas na platformu EPE pro speciální operace a protiteroristické jednotky,
- webová stránka sítě ENFSI zaměřená na místa činu.

2.7.1 Evropská síť poradních týmů

Evropská síť poradních týmů (EuNAT, z angl. *European Network of Advisory Teams*) sestává z poradních týmů a útvarů krizového řízení při donucovacích orgánech. Tyto týmy a útvary poskytují strategické a/nebo taktické poradenství, koordinaci a podporu při vyšetřování únosů, braní rukojmí a vydírání.

[14] Z angl. *International Special Law Enforcement* – mezinárodní speciální složka prosazování práva – evropská skupina odborníků na vysoké úrovni v oboru infiltrace.

EuNAT trvale napojuje poradní týmy na Europol s cílem usnadnit okamžitou mezinárodní spolupráci v reakci na rizika představující ohrožení životů. Tato síť v této konkrétní oblasti sdílí osvědčené postupy a vyvíjí normy v celé EU. V této souvislosti Europol v současné době připravuje překlad a distribuci brožury věnované strategiím prevence a řešení týkajících se únosů, braní rukojmí, vydírání a násilných činů, jejímž cílem je informovat organizace a společnosti, které zaměstnávají pracovníky ve vysoce rizikových oblastech.

2.7.2 Osvědčené postupy pro práci s informátory

Informátor má v činnosti policie zásadní význam. Je pravděpodobné, že zapojení informátora do rané fáze procesu shromažďování zpravodajských informací o trestné činnosti povede k úspěšnému výsledku vyšetřování. Kvalita shromážděných zpravodajských informací je přímo úměrná kvalitě informátora.

Závažná organizovaná trestná činnost není omezena státními hranicemi, a informátoři tak mohou poskytovat zpravodajské informace, které podpoří prosazování práva v řadě zemí. Stávající právní situace v rámci EU není z hlediska využívání informátorů jednotná, ačkoli spolupráce s informátory je běžnou a rozšířenou praxí.

- Europol koordinuje síť odborníků na práci s informátory neboli tajnými lidskými zdroji zpravodajských informací s cílem sdílet osvědčené postupy a zkušenosti v této citlivé oblasti.
- Poskytujeme rovněž příručku (se stupněm utajení „vyhrazené") o využívání informátorů a práci s nimi, která je společně vyvíjeným dokumentem a kterou evropské útvary zabývající se prací s tajnými lidskými zdroji zpravodajských informací používají pro rozvoj a harmonizaci souvisejících záležitostí ve svých zemích.
- Europol ve spolupráci s akademií CEPOL[15] poskytuje na základě zkušeností a potřeb členských států každoroční kurz odborné přípravy zaměřený na práci s informátory.
- Vyvíjí se účelová platforma EPE pro specializované útvary zabývající se prací s informátory, která těmto útvarům umožní sdílení poznatků a přímou komunikaci s jejich protějšky v oblasti prosazování práva v Evropě.

2.7.3 Osvědčené postupy pro přeshraniční sledování a kontrolované zásilky

Využití tajného sledování je jedním z klíčových moderních vyšetřovacích nástrojů pro získání rozhodujících informací o zločineckých strukturách. Vzhledem k nadnárodnímu charakteru moderních skupin organizované trestné činnosti se donucovací orgány stále více setkávají s případy přeshraničního pozorování a sledování, které jsou problematické na právní i operativní úrovni.

Europol je členem pracovní skupiny pro přeshraniční sledování, jejímž smyslem je podporovat mezinárodní spolupráci a poskytovat fórum pro rozvoj bezpečných a účinných technik sledování pro účely prosazování práva.

Dalším klíčovým vyšetřovacím nástrojem je nasazení a systematické operativní využívání metod tajného sledování v souvislosti s kontrolovanými dodávkami. Pro účely informování odborníků o problémech, k nimž může při přeshraniční spolupráci dojít, je na nosiči CD-ROM k dispozici kompilace právních předpisů, které se v různých členských státech týkají kontrolovaných dodávek.

[15] Evropská policejní akademie (CEPOL).

2.7.4 Osvědčené postupy pro ochranu svědků

Ochrana svědků je jedním ze základních kamenů boje proti organizované trestné činnosti a terorismu, přičemž síť Europolu pro ochranu svědků je největší na světě. Služby Europolu v oblasti ochrany svědků zahrnují:

- harmonizaci různých vnitrostátních programů,
- rozvoj nových útvarů a programů pro ochranu svědků,
- standardizaci procesů, jako např. přesidlování svědků,
- vzdělávání příslušníků služeb pro ochranu svědků, včetně poskytování unikátního dvoutýdenního kurzu vyššího vzdělávání, který byl spuštěn v roce 2011.

2.7.5 Pracovní skupina Europolu pro vraždy

Cílem pracovní skupiny Europolu pro vraždy je sdílet odborné poznatky o vyšetřování vražd a o jejich forenzních aspektech. Pracovní skupina se zaměřuje na posílení mezinárodní spolupráce mezi evropskými donucovacími orgány v této věci a zabývá se vraždami, které souvisí s organizovanou trestnou činností, sériovými vraždami, vraždami s nadnárodním rozměrem či vraždami se zvláštním způsobem provedení, jako např. vraždami ze cti nebo vraždami na základě etnických, kulturních či náboženských souvislostí.

Pracovní skupina Europolu pro vraždy, které předsedá britská metropolitní policie, je odbornou autoritou v záležitostech souvisejících s přeshraničními vraždami a poskytuje podporu evropským vyšetřovatelům vražd tím, že:

- poskytuje fórum pro diskusi a rozvoj specializovaných poznatků o postupech vyšetřování, jakož i o technických a forenzních metodách souvisejících s vraždami páchanými skupinami organizované trestné činnosti, sériovými vraždami nebo vraždami s nadnárodním rozměrem,
- umožňuje a podporuje mezinárodní spolupráci a sdílení osvědčených postupů a zajišťuje na tomto poli úzké pracovní vztahy s Europolem, Eurojustem a Interpolem,
- provádí výzkum a analýzu strategických zpravodajských poznatků a informací o přeshraničních vraždách s cílem zjistit nové trendy nebo vývoj nových postupů a vyšetřovacích či forenzních nástrojů,
- působí jako zdroj poradenství pro donucovací orgány u vyšetřovacích, forenzních či soudních aspektů souvisejících s vyšetřováním vražd s nadnárodním rozměrem.

V rámci své podpůrné úlohy bude Europol v roce 2012 místem konání konference vedoucích vyšetřovatelů vražd, pořádané ve spolupráci s akademií CEPOL. Europol rovněž ve spolupráci s univerzitou Christ Church z Canterbury ve Spojeném království provádí kompilaci vnitrostátních postupů při vyšetřování vražd s případným záměrem vydat evropskou příručku zaměřenou na toto téma.

2.8 Inspektor ochrany údajů

Europol má jeden z nejpropracovanějších režimů ochrany údajů v oblasti prosazování práva. Inspektor ochrany údajů Europolu nezávisle zajišťuje dodržování právních předpisů v rámci ochrany údajů, včetně zpracování údajů souvisejících se zaměstnanci Europolu. Hlavní úlohou jeho pracovní činnosti je dohlížet nad přizpůsobeným politickým rámcem, jenž slouží potřebám operativních jednotek a zároveň chrání základní práva subjektů údajů. Inspektor ochrany údajů navíc působí jako hlavní kontaktní místo pro společný kontrolní orgán a napomáhá při kontrolách prováděných tímto orgánem.

Rámec auditorské činnosti je nyní stanoven politikou Europolu pro provádění auditů ochrany údajů. V této souvislosti dále inspektor ochrany údajů zavedl tzv. „zásady pro kontrolu vyhledávání", které poskytují podrobné informace o mechanismech kontroly oprávněnosti vyhledávání osobních údajů v systémech Europolu. Jak požaduje článek 18 rozhodnutí Rady o Europolu, uvedené zásady stanoví přesné požadavky pro záznamy o kontrole ochrany údajů a pro auditní stopy. Na základě těchto zásad provedl inspektor ochrany údajů audity a připravil příslušné zprávy týkající se informačního systému Europolu, analytických pracovních souborů a dalších systémů, které zpracovávají osobní údaje.

V uplynulém roce se inspektor ochrany údajů podílel na všech významných projektech, u nichž docházelo ke zpracování osobních údajů, tím, že vypracoval požadavky pro ochranu údajů a/nebo, kdykoli to bylo nezbytné, koordinoval spolupráci se společným kontrolním orgánem. Během roku 2011 byl jedním z nejvýznamnějších projektů vývoj nové koncepce analytických pracovních souborů.

Inspektor ochrany údajů pokračoval v přípravě zpráv o ochraně údajů pro třetí strany, s nimiž Europol hodlá uzavřít dohody o operativní spolupráci. Europol rovněž provedl dvě návštěvy zaměřené na ochranu údajů (Albánie, Srbsko) za účelem kontroly správní praxe v kandidátských zemích.

V případě údajů týkajících se zaměstnanců se inspektor ochrany údajů zaměřil na úkony zpracování, které by mohly představovat zvláštní rizika pro práva a svobody zaměstnanců, zejména v souvislosti s personálními a bezpečnostními otázkami. Inspektor ochrany údajů poskytoval jednotkám Europolu podporu při vypracovávání oznámení o ochraně údajů a v loňském roce věnoval zvláštní pozornost bezpečnostním systémům nového sídla Europolu. Inspektor ochrany údajů také nadále oznamoval společnému kontrolnímu orgánu zpracování, které podléhá předběžné kontrole tímto orgánem.

Jak předpokládá rozhodnutí Rady o Europolu, inspektor ochrany údajů předložil správní radě a společnému kontrolnímu orgánu svou výroční zprávu.

3. Operativní činnosti Europolu

Jedním z klíčových cílů Europolu je poskytovat donucovacím orgánům EU nepřetržitou operativní podporu. Tato podpora se poskytuje v oblastech, které spadají do mandátu Europolu[16], a také v těch, které průřezově vedou několika oblastmi trestné činnosti.

Operativní podporu lze rozšířit nasazením mobilní kanceláře Europolu s příslušnými analytiky a odborníky s cílem poskytovat pomoc na místě v členských státech.

Mobilní kancelář Europolu

Aktivní spojení s centralizovanými databázemi a odbornými platformami Europolu

Europol vyvinul výkonné řešení v podobě mobilní kanceláře, které zaměstnancům Europolu umožňuje přístup ke kompletní škále nástrojů pro vyhledávání a analýzu informací z jakéhokoli vzdáleného místa s využitím nejpřísnějších bezpečnostních standardů.

Mobilní kancelář Europolu byla v **roce 2011** v rámci podpory kolegů z donucovacích orgánů v EU **nasazena 84krát**, což představuje oproti roku 2010 (kdy byla využita 31krát) nárůst o více než 150 %.

Europol sehrává zásadní úlohu při provádění politického cyklu EU pro organizovanou a závažnou mezinárodní trestnou činnost. Cílem tohoto víceletého cyklu je důsledně potírat nejzávažnější hrozby, které vůči EU představuje trestná činnost.

Europol vypracoval zprávu OCTA 2011, na jejímž základě Rada určila osm strategických priorit. Po stanovení strategických cílů ke každé z těchto priorit Europol uspořádal workshop za účelem vypracování operativních akčních plánů, které politické cíle převádějí na konkrétní operativní opatření. Europolu je pověřen řízením podpůrné jednotky platformy EMPACT [z angl. *European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats* – evropská multidisciplinární platforma proti hrozbám trestné činnosti], která podporuje a monitoruje všechny projekty EMPACT[17].

Europol společně s agenturou Frontex a s Eurojustem přispěl k prvnímu výročnímu přehledu strategie vnitřní bezpečnosti, který byl předložen v listopadu 2011.

Rok 2011 v číslech

- Europol využil své informační možnosti a odborné operativní znalosti na podporu orgánů v členských státech EU ve 13 697 přeshraničních případech – o 17 % více než v roce 2010.
- Na podporu vyšetřování vedených členskými státy Europol vypracoval:
  - 716 oznámení o zjištění aktivního záznamu,
  - 984 zpráv o křížovém porovnání,

[16] Uvedeném v příloze rozhodnutí Rady ze dne 6. dubna 2009 o zřízení Evropského policejního úřadu (Europol) (2009/371/SVV).

[17] EMPACT (evropská multidisciplinární platforma proti hrozbám trestné činnosti), orgány a agentury EU, třetí země a organizace (veřejné i soukromé), které se zabývají řešením celoevropských či regionálních hrozeb závažné mezinárodní a organizované trestné činnosti, jejíž priority byly Radou stanoveny na základě posouzení hrozeb závažné a organizované trestné činnosti (od roku 2013 dále). Uskutečňuje se prostřednictvím víceletého strategického plánu nebo strategického cíle vypracovaného ad hoc skupinou odborníků složenou z uvedených aktérů, kteří rozpracují konkrétní problémově zaměřená řešení pro účinné potírání hrozby stanovené jako prioritní.

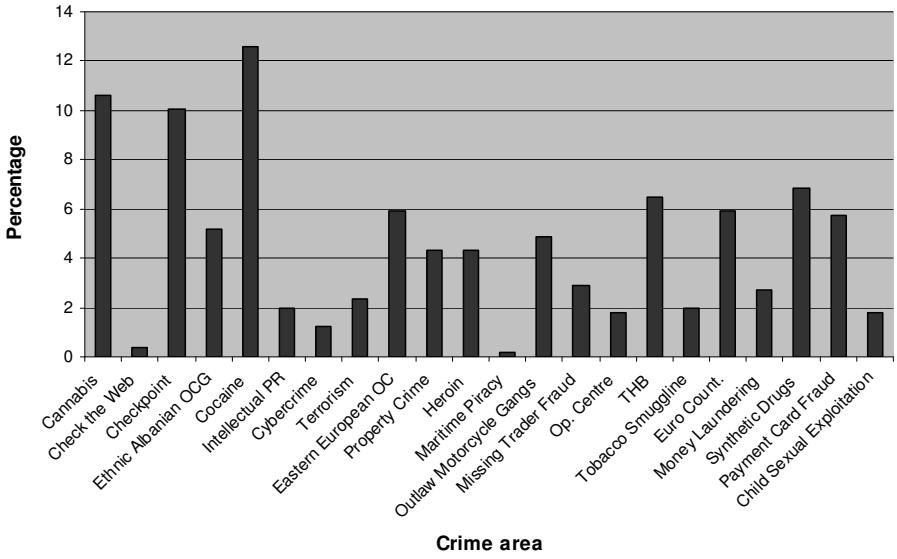
- 376 znalostních produktů,
- 340 operativních analytických zpráv.

Počty jsou podle druhu služby operativní podpory poskytnuté vyšetřováním vedeným členskými státy uvedeny v tabulce č. 1 níže. Ve většině oblastí byl v roce 2011 oproti předchozímu roku zaznamenán značný nárůst v poskytování těchto služeb. To potvrzuje obecný trend inspirovaný strategií Europolu soustředit se na operativní činnost a na konkrétní dopad.

Tabulka č. 1: Druh operativní podpory poskytované členským státům v roce 2011

Typ operativní podpory (kolikrát byla poskytnuta)	2011 celkem	2010 celkem
Forenzní/technická podpora	594	543
Finanční podpora operativních schůzek	142	60
Finanční podpora vyšetřování (padělání eura)	28	35
Pořádané operativní/koordinační schůzky	214	56
Mobilní kancelář (analýza na místě)	84	31
Linka s nepřetržitým provozem	26	-

Tabulka č. 2: Podíl operací podpořených Europolem v roce 2011 podle oblasti trestné činnosti

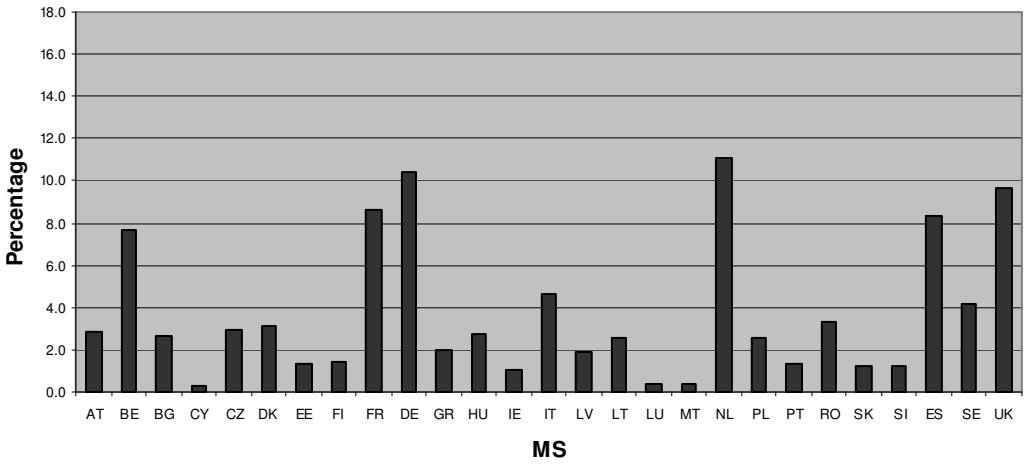

Percentage	Podíl	Crime area	Oblast trestné činnosti
Cannabis	Konopí	Outlaw Motorcycle Gangs	Nezákonné motorkářské gangy
Check the Web	Check the Web	Missing Trader Fraud	Podvod s chybějícím obchodním článkem
Checkpoint	Checkpoint	Op. Centre	Op. středisko
Ethnic Albanian OCG	Organ. skup. tr. činn. etnických Albánců	THB	Obchodování s lidmi
Cocaine	Kokain	Tobacco Smuggline	Pašování tabáku
Intellectual PR	Práva duševního vlastnictví	Euro Count.	Padělání eura

Neutajované informace Europolu – základní stupeň ochrany

Cybercrime	Kyberkriminalita	Money Laundering	Praní peněz
Terrorism	Terorismus	Synthetic Drugs	Syntetické drogy
Eastern European OC	Východoevropská organ. tr. činn.	Payment Card Fraud	Podvody týkající se platebních karet
Property Crime	Majetková tr. činn.	Child Sexual Exploitation	Sexuální vykořisťování dětí
Heroin	Heroin		
Maritime Piracy	Námořní pirátství		

Tabulka č. 3: Podíl operací podpořených Europolem v roce 2011 podle členského státu

percentage	**Podíl**
MS	**Členský stát**

Průzkum spokojenosti

Europol v roce 2011 opět požádal vedoucí vyšetřovatele, jejichž operace byly Europolem podpořeny, o přímou zpětnou vazbu. Takto získaná zpětná vazba svědčí o tom, že analytické produkty Europolu jsou ceněné. V komentářích se mimo jiné objevilo:

„Zpravodajská hlášení byla skvělá – vynikající jak obsahem, tak formátem."

„… analytické zprávy jsou velmi dobré již z hlediska termínů a úplnosti. Struktura a obsah zpráv umožnily vyšetřovatelům jejich snadné pochopení a využití."

Respondenti také uvedli, že oceňují i kvalitu odborných znalostí a poradenství ze strany Europolu a že jsou velmi spokojeni s různými druhy poskytované operativní pomoci, včetně technické a kriminalistické analýzy, finanční podpory vyšetřování a odborných znalostí poskytovaných v oblasti syntetických drog a kyberkriminality.

Vysoké hodnocení patřilo také zařízením Europolu v Haagu, dnům zásahu, finanční podpoře účasti na operativních schůzkách a analýze na místě. Z komentářů od dotazovaných vyšetřovatelů jasně vyplynulo, že k nejoceňovanějším službám Europolu patří komunikace, koordinace a operativní analýza.

„Vyšetřovatelé v Lille vysoce oceňovali technickou podporu – umožnila jim ušetřit čas a úsilí. Technické zprávy vypracované specialisty Europolu byly přímo a okamžitě využívány vyšetřovateli při výslechu podezřelých."

„Poskytnutá technická pomoc byla velmi dobrá a byla významným faktorem při identifikaci více než 69 000 podezřelých z webových stránek. Za zmínku stojí také účinný způsob, jakým Europol dokázal šířit referenční údaje do členských států."

„Domnívám se, že odborná pomoc poskytnutá Europolem během technické analýzy tiskařských strojů by se ukázala jako velmi cenná při obvinění zadržených osob."

Respondenty byla navržena některá zlepšení analytické a operativní podpory, včetně včasnějších analytických zpráv a dřívějšího zapojení Europolu do vyšetřování.

Tabulka č. 4: Průzkum spokojenosti mezi vedoucími vyšetřovateli za rok 2011

Druh poskytnuté operativní podpory	Průměrná známka (nejvyšší 10)
Jiné: „Analytický pracovní soubor Synergy v oblasti odborných znalostí týkajících se vybavení" „kromě jejich profesionálních dovedností bych rád zdůraznil dostupnost kolegů z Europolu, kteří se zúčastnili dne zásahu ve Francii" „členové analytického pracovního souboru Twins v případu. Byli v neustálém kontaktu s příslušníky donucovacích orgánů, kteří vyšetřování vedli."	9,5
Technická/kriminalistická analýza (např. kreditní karty)	9,1
Technické šetření surovin a zařízení (padělání peněz)	9,0
Finanční podpora vyšetřování (euro)	9,0
Využití **zařízení Europolu** v Haagu	8,8
Dny zásahu (koordinace ze strany Europolu)	8,8
Finanční podpora za účelem účasti na operativních schůzkách	8,5
Analýza na místě	8,2
Pomoc při likvidaci nedovolené laboratoře	8,0
Pomoc při likvidaci tiskárny	6,0

3.1 Drogy

Fenomén drog vyvolává v občanech Evropy značné obavy vzhledem ke svému dopadu na kolektivní i osobní zdraví a bezpečnost. Boj s trestnou činností související s drogami je prioritou Europolu již od samého počátku. V roce 2011 se více než čtvrtina operací podporovaných Europolem týkala drog.

3.1.1 Syntetické drogy

Evropská unie zůstává významným regionem pro nedovolenou výrobu syntetických drog, zejména pak amfetaminu a extáze. Každoročně bývá zjištěno a zlikvidováno 60 až 90 velkovýroben.

Během vyšetřování vedených v členských státech jsou rovněž často objevena místa skladování potenciálně nebezpečných chemických prekurzorů používaných v procesu výroby drog. Tyto chemické prekurzory se pašují z Asie nebo se vyrábějí vlastními silami v EU.

Zatímco výroba amfetaminu zůstává na stabilní, byť vysoké úrovni, výroba extáze v roce 2011 po významném poklesu v předchozích letech vzrostla. Nově zaznamenaným trendem je v EU rychlé šíření nových psychoaktivních látek. Společná zpráva[18] Europolu a Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA), která byla vydána v roce 2011, podrobně uvádí způsob, jak bylo těmto dvěma agenturám oficiálně oznámeno celkem 41 nových psychoaktivních látek. Jedná se o nejvyšší počet látek ohlášených v průběhu jediného roku a patří k nim syntetické kanabinoidy, syntetické katinony a syntetické deriváty dalších zavedených drog.

Součástí operativní podpory ze strany Europolu je koordinace a zahajování vyšetřování trestných činů souvisejících s drogami a dále na místě poskytovaná podpora donucovacím orgánům EU během zabezpečené likvidace výroben nelegálních drog a shromažďování potřebných důkazních materiálů. Europol také provádí technická šetření atypických i běžných zařízení zachycených ve výrobnách a skladištích drog.

Systém Europolu pro srovnávání nedovolených laboratoří (EILCS) obsahuje podrobné fotografické a technické informace o výrobnách, skladech a skládkách syntetických drog. To umožňuje identifikaci shod mezi zachyceným vybavením, materiály a chemickými látkami. **Systém Europolu pro syntetické drogy (ESDS)** navíc obsahuje informace o způsobu činnosti a významných záchytech. Umožňuje tak identifikaci shod mezi záchyty a napomáhá při stanovování profilu zločineckých skupin a při cíleném působení proti nim.

[18] Výroční zpráva EMCDDA a Europolu za rok 2010 o uplatňování rozhodnutí Rady 2005/387/SVV (...) o výměně informací, hodnocení rizika a kontrole nových psychoaktivních látek.

Operace De-Bads

Hlavní oblast trestné činnosti Výroba extáze, amfetaminu, konopí a kokainu a obchod s nimi

Zúčastněné země Belgie, Nizozemsko

Příspěvek Europolu

- Uspořádal operativní schůzky za účelem výměny informací.
- Analytici Europolu vypracovali osm analytických zpráv, které odhalily operativní vazby.

Rozsah operace

Belgická policie[19] zahájila vyšetřování belgicko-nizozemské zločinecké skupiny, která byla velmi aktivní ve výrobě syntetických drog a obchodu s nimi.

Poté, co policie v oblasti belgického Gentu zajistila 62 kg amfetaminu, se zjistilo, že tyto drogy byly určeny pro místní motorkářský gang páchající organizovanou trestnou činnost. V úzké spolupráci s nizozemskou policií[20] tyto dva policejní sbory následně odhalily místo možné výrobny v nizozemském Tilburgu. Na základě této spolupráce byly zatčeny příslušné osoby a zachyceno významné množství drog.

Výsledek mezinárodní spolupráce:

- 12 zatčení: 9 v Belgii a 3 v Nizozemsku za účelem vydání do Belgie,
- domovní prohlídky v Belgii a nalezení 36 kg amfetaminů,
- dalších deset domovních prohlídek vedlo k likvidaci a záchytu dvou pěstíren konopí, 1 kg amfetaminu, 100 tablet extáze a 5 litrů amfetaminového oleje,
- nizozemská policie zajistila půl kilogramu kokainu, 30 kg tablet extáze (150 000 tablet), 5 kg extáze v práškové formě a 720 litrů chemických látek pro výrobu tablet extáze.

3.1.2 Kokain

Kokain je po konopí v Evropě druhou nejčastěji užívanou nelegální látkou. Uvádí se, že v posledním roce užily kokain přibližně čtyři miliony Evropanů[21], a odhaduje se, že někdy v životě užilo kokain přibližně 14,5 milionu dospělých (ve věku 15 až 64 let). Odráží to rychle narůstající toky obchodu s kokainem a šíření užívání kokainu v Evropě. Evropská unie je nadále po Spojených státech amerických druhým největším spotřebitelem kokainu na světě.

Hlavními zdrojovými zeměmi kokainu jsou Kolumbie, Peru a Bolívie. Hlavními místy vstupu této drogy do EU jsou Španělsko a Portugalsko společně s dalšími západoevropskými zeměmi, avšak stále větší množství se do EU dostává přes západní Balkán a jihovýchodní Evropu. Pro přepravu a skladování latinskoamerického kokainu určeného pro Evropu se používá západní Afrika.

Kokain do EU však nepašují pouze evropské zločinecké sítě. Aktivní jsou také zločinecké skupiny z Kolumbie (včetně Revolučních ozbrojených sil Kolumbie (FARC)), Dominikánské republiky, západní Afriky, západního Balkánu, Mexika, Ruska a ze zemí bývalého Sovětského svazu (např. z Ukrajiny, Gruzie a Moldavska).

[19] Belgická spolková soudní policie města Dendermonde.
[20] Útvar nizozemská police „Nationale Recherche".
[21] Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA), Výroční zpráva za rok 2011, Stav drogové problematiky v Evropě.

V rámci Europolu spadají sítě organizované trestné činnosti související s kokainem pod zvláštní projekt, k jehož aktivitám patří:

- poskytování centralizované služby pro rychlé a účinné zpracování a analýzu údajů souvisejících se zločineckými sítěmi obchodujícími s kokainem,
- šíření analytických zpráv na podporu vyšetřování probíhajících v členských státech, která vedla k zatčení vysoce ceněných cílových osob a k záchytu kokainu v řádu tun,
- zjišťování možností pro zřízení společných vyšetřovacích týmů, společné operace a souběžná vyšetřování, které umožňují celoevropskou spolupráci v oblasti prosazování práva,
- poskytování taktických a strategických informací členským státům o klíčových podezřelých a spolčených osobách,
- sledování toků peněz pocházejících z obchodu s kokainem a pomoc členským státům při zmrazování a zabavování těchto výnosů z nezákonné činnosti, což pomáhá oslabovat postavení zločineckých skupin v oblasti výroby kokainu a obchodu s ním,
- navazování a rozšiřování operativní a strategické spolupráce a dále výměny informací mezi zeměmi EU a třetími zeměmi se zaměřením na zničení zločineckých sítí.

V rámci tohoto zvláštního projektu Europol provozuje **systém Europolu pro loga používaná u kokainu**, jenž sestává z databází pro loga používaná u kokainu, razidla používaná u kokainu a pro zvláštní způsoby ukrytí.

Operace Aigle 35 / Vortice Due

Hlavní oblast trestné činnosti Obchod s kokainem

Zúčastněné země Belgie, Francie, Itálie, Německo, Nizozemsko

Příspěvek Europolu

- Umožnil uspořádání operativních schůzek.
- Koordinoval řadu policejních operací.
- Shromáždil velké množství údajů a zpravodajských informací.
- Podporoval příslušné vyšetřovací týmy v členských státech řadou zpravodajských hlášení.
- V řadě případů vycházela správná identifikace hlavních podezřelých ze zpravodajských informací Europolu.

Rozsah operace

Europol a Eurojust podpořily opatření provedená s cílem postavit před soud téměř 100 albánsky hovořících obchodníků s kokainem působících v pěti zemích EU.

U vyšetřování, které se v Itálii původně soustředilo na klany Camorry a tzv. rodiny Ndrangheta, byla provedena změna zaměření, a to na albánsky hovořící zločinecké skupiny. Tato aktivita vedla k odhalení 76 podezřelých a jejich předání místním soudním orgánům. 40 z nich bylo zatčeno, zatímco někteří další dosud nebyli dopadeni. V Itálii a Belgii byli navíc v souvislosti s obchodem s kokainem zadrženi 4 klíčoví pachatelé trestné činnosti albánské národnosti. Vůči klíčovým pachatelům trestné činnosti byly nakonec v roce 2011 vyneseny přísné tresty.

Výsledek mezinárodní spolupráce:

- likvidace významné sítě převážně albánsky hovořících pachatelů trestné činnosti podílejících se na obchodu s kokainem,
- v rámci šetření vedeného v Itálii bylo zatčeno 40 osob a zajištěno 6 kg heroinu, 2,5 kg kokainu a různých látek určených pro ředění drog, obalových materiálů a vybavení,
- v souvislosti s obchodem s kokainem byli v Itálii a Belgii zadrženi čtyři klíčoví pachatelé trestné činnosti albánské národnosti,
- francouzská policie zatkla 22 albánsky hovořících podezřelých a zajistila 3,2 kg heroinu a 127 000 EUR v hotovosti,
- vyšetřování v Nizozemsku vedlo k zadržení 20 kg konopí a k zajištění palných a jiných zbraní,
- v Německu bylo vyšetřováno 7 osob, z nichž 3 byly zadrženy,
- vyšetřování v Belgii vedlo k zatčení 3 osob a k zajištění 30 kg konopí, látek určených pro ředění drog, obalových materiálů a vybavení.

Operace Salonica

Hlavní oblast trestné činnosti	Výroba kokainu a konopí a obchod s nimi
Zúčastněné země	Albánie, Belgie, Bývalá jugoslávská republika Makedonie, Itálie, Německo, Rakousko, Srbsko, Španělsko

Příspěvek Europolu

- Koordinoval analytickou podporu operace.
- Umožnil uspořádání operativních schůzek.
- Shromáždil údaje a zpravodajské informace pro účely operativní analýzy.
- Europol umožnil mezinárodní monitorovací operaci spočívající ve sledování nákladního vozidla převážejícího zásilku přes Evropu do Albánie, kde došlo k zachycení drog.

Rozsah operace

Tato mezinárodní policejní operace vedla k likvidaci zločinného spolčení složeného z občanů Španělska, Maroka a Albánie, kteří do Evropy dováželi a zde distribuovali objemné zásilky kolumbijského kokainu a marockého hašiše. Tato zločinecká síť spolupracovala s drogovým kartelem s cílem získat kokain v průmyslovém objemu a měla v několika evropských zemích zřízenou infrastrukturu pro distribuci drog.

Z Kolumbie byla přes belgické Antverpy vypravena obrovská zásilka kokainu rozpuštěného ve 13 tunách palmového oleje, která byla nakonec zachycena donucovacími orgány v Albánii.

Tato zločinecká skupina obchodovala rovněž s dalšími narkotiky. Jedna z odnoží této organizace pěstovala konopí, další organizovala dodávku hašiše z různých zdrojů. Skupina také přepravovala ze Španělska do Itálie a Nizozemska prostřednictvím komerční silniční dopravy hašiš ukrytý v kabinách nákladních vozidel.

Výsledek mezinárodní spolupráce:

- zachycení téměř tuny kokainu a 160 kg hašiše,
- po zatčení 22 osob včetně několika klíčových postav byla zlikvidována mezinárodní zločinecká drogová síť,
- v Albánii byla zlikvidována rovněž zločinecká skupina, která měla na starosti zpracování palmového oleje za účelem extrakce rozpuštěného kokainu.

3.1.3 Heroin

Evropská unie je také významným trhem pro opiáty. Ačkoli je u opiátů, zvláště pak u heroinu, poptávka a nabídka relativně nízká ve srovnání s dalšími nelegálními drogami, jako je konopí a syntetické drogy, jsou s jeho užíváním spojeny obrovské společenské, ekonomické a zdravotní problémy. Heroin se proto považuje za významnou hrozbu pro bezpečnost a zdraví evropské společnosti.

Ve světovém obchodu s heroinem dominuje rozsáhlé pěstování a výroba v Afghánistánu, který nesporně zůstává hlavním zdrojem heroinu, s nímž se v EU setkáváme. Velká část tohoto heroinu se dostává z Afghánistánu přes hranice s Pákistánem a Íránem, kudy vedou nejkratší a nejpřímější trasy.

Došlo sice k nárůstu přímé letecké přepravy heroinu z Pákistánu do některých evropských zemí, velké množství se však také dováží po moři přes tranzitní přístavy v Africe. Existují jasné indicie, že se Afrika v nedávných letech stala významným uzlem pro obchod s heroinem v Evropě, bezpochyby s cílem vyhnout se rozsáhleji sledovaným a kontrolovaným hranicím podél tradičních pašeráckých tras.

Heroin se z Íránu pašuje přes hranici do Turecka a do Evropy se dostává takzvanými balkánskými cestami, které v tomto regionu nabízejí celou síť nespočetných možností pašování. Vzhledem k regionálnímu vývoji v oblasti politiky, infrastruktury a činností donucovacích orgánů sice dochází k rostoucí diverzifikaci modelů pašování heroinu do Evropy, stále však platí, že upřednostňovaným přepravním kanálem je balkánská cesta. Odhaduje se, že každoročně se přes Balkán přepraví přibližně 100 tun heroinu, z čehož 85 tun se nakonec dostává na nejlukrativnější spotřebitelský trh – do západní Evropy.

Europol se v souvislosti s obchodem s heroinem v roce 2011 účastnil celé řady činností zaměřených na operativní podporu, které se týkaly obchodníků s drogami z EU, Turecka, západní Afriky a Pákistánu. Prioritou byly také zločinecké sítě zapojené do pašování zásadního chemického prekurzoru heroinu – acetanhydridu – do Afghánistánu.

Europol své úsilí sice nadále zaměřuje v převážné míře na obchod s heroinem, ale bez acetanhydridu je výroba drogy velmi složitá, a proto je tato látka intenzivně vyhledávána obchodníky s drogami, kteří se snaží získat velké množství od legálních obchodních chemických firem, včetně firem se sídlem v EU. Europol byl v EU v loňském roce zapojen do několika exponovaných případů obchodu s acetanhydridem, při nichž bylo zachyceno přes 30 tun látky – patrně určené pro výrobu heroinu v Afghánistánu. Tuto chemickou látku, která podléhá mezinárodní regulační kontrole, lze ve velkoobchodu nakoupit za 1 USD za litr, zatímco v jižním Afghánistánu může mít na nelegálním trhu až čtyřsetnásobnou cenu.

Dílčí projekt Watani

Hlavní oblast trestné činnosti Nezákonná výroba heroinu

Zúčastněné země Bulharsko, Česká republika, Maďarsko, Německo, Rakousko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, US DEA[22]

Příspěvek Europolu

- Dal podnět k několika úspěšným operativním schůzkám a tyto schůzky uspořádal s cílem zkoordinovat probíhající vyšetřování a uskutečnit výměnu informací, ve spolupráci s Eurojustem a úřadem US DEA.
- Poskytl odborné znalosti, zejména v oblastech operativní spolupráce a vypracovávání údajů o trestné činnosti.
- Odborníci Europolu pomohli vyšetřováním vedeným členskými státy prostřednictvím analýzy údajů z příslušných případů a zjištěním operativních vazeb.

Rozsah vyšetřování

Tato skupina organizované trestné činnosti se podílela na obchodu s významnými objemy zásadního chemického prekurzoru heroinu. Vyšetřování dosud vedla ke čtyřem koordinovaným zachycením acetanhydridu, z nichž jedno proběhlo mimo EU.

Výsledek mezinárodní spolupráce:

- zlikvidování důležité sítě organizované trestné činnosti, která se intenzivně podílela na obchodování s acetanhydridem v rámci EU i ve třetích zemích,
- dosud bylo zachyceno přes 30 tun tohoto zásadního prekurzoru, což je velmi významné z hlediska množství heroinu, které by bylo možné pomocí této chemické látky vyrobit.

3.1.4 Konopí

Konopí je v celosvětovém měřítku nejrozšířenější drogou z hlediska výroby, obchodu i spotřeby v různých podobách, jako jsou rostlinné konopí (marihuana), konopná pryskyřice (hašiš) a konopný olej. EU je významným spotřebitelem konopí. V mnoha zemích je závažným problémem také výroba konopí.

Obchod s konopím a jeho výroba jsou pro řadu pachatelů trestné činnosti přitažlivým podnikáním, protože se považují za nízkorizikové. Na výrobě konopí, obchodu s ním a následném praní peněz se proto podílí velké množství zločineckých skupin. Tyto zločinecké sítě se však málokdy zabývají pouze konopím. Tyto činnosti jsou často součástí obchodu s více druhy drog, přičemž závisí na geografických a etnických parametrech nebo jen na pouhé příležitosti.

Europol iniciuje, podporuje a koordinuje zpravodajské aspekty vyšetřování souvisejících s konopím, přičemž podporuje výměnu informací a poznatky a zkušenosti v oblasti obchodu s konopím. Na velkoobchod s konopím a na jeho pěstování a výrobu se zaměřují dva dílčí projekty. Europol získává zpravodajské informace především o probíhajících vyšetřováních v souvislosti s obchodem s konopím se zaměřením na trasy spojující severní Afriku a Skandinávii.

Europol je autorem **systému Europolu pro srovnávání pěstíren konopí** (ECCCS, z angl. *Europol Cannabis Cultivation site Comparison System*) a **systému Europolu pro loga používaná u konopí** (ELSC, z angl. *Europol Logo System on Cannabis*). Jsme rovněž

[22] Úřad Spojených států pro potírání drog (United States Drug Enforcement Administration).

součástí **Evropské odborné skupiny pro konopí** (EEGC, z angl. *European Expert Group on Cannabis*), která již podpořila několik operativních případů.

V roce 2011 příslušné týmy Europolu podpořily několik vyšetřování prostřednictvím ad hoc analýzy a forenzní činnosti na místě. Díky iniciativě nizozemské společné akční pracovní skupiny jsme zaznamenali významný nárůst příspěvků v oblasti zpravodajských informací. To se pak promítlo do vysokého počtu analytických produktů, které nám pomohly z hlediska našeho povědomí o situaci v Nizozemsku a které nám umožnily odhalení dalších vazeb na vyšetřování probíhající v jiných členských státech.

Europol uspořádal v Haagu kurz odborné přípravy týkající se **likvidace nezákonných vnitřních pěstíren konopí**, jehož se zúčastnili zástupci z 20 zemí EU.

Své znalosti v oblasti metodiky a rizik, se kterými se příslušníci donucovacích orgánů setkávají při likvidací těchto pěstíren, přednesli dva odborníci z Belgie a Nizozemska. Kurz účastníkům poskytl informace nezbytné k bezpečné likvidaci těchto zařízení a k úspěšné ochraně důkazních materiálů. Odborníci dále poskytli podrobné informace o operativních možnostech Europolu. Účastníci se následně přesunuli do Belgie, kde absolvovali praktické cvičení s využitím simulovaných vnitřních pěstíren.

Operace Mango

Hlavní oblast trestné činnosti Obchodování s konopím a padělanými eury

Zúčastněné země Španělsko; dopad na 20 zemí EU

Příspěvek Europolu

- Europol coby evropský centrální úřad pro ochranu eura sehrál v této operaci významnou roli, a to koordinací vyšetřování vedených v zemích, na které měla dopad činnost padělatelů.

Rozsah operace

Španělská státní policie tuto zločineckou skupinu již nějakou dobu sledovala v souvislosti s obchodem s drogami a padělám eura. Španělské orgány zlikvidovaly první část této zločinecké sítě, když zadržely více než tunu konopí a zatkly 11 podezřelých. Vyšetřování dále pokračovalo a tentokrát se zaměřilo na padělání eura.

Hlavním padělatelem byl majitel společnosti distribuující konzervované potraviny, v níž se nacházela tajná tiskárna. Majitel společnost využíval ke krytí nelegální tiskárny, v níž se tiskly bankovky v hodnotě 50 EUR. Tato zločinecká skupina také dovážela falešné bankovky v hodnotě 20, 50 a 100 EUR od svých zločineckých protějšků v Itálii za účelem jejich další distribuce do celé Evropy.

Výsledek mezinárodní spolupráce:

- zlikvidování zločinecké skupiny odpovědné za obchodování s drogami a distribuci více než dvou milionů padělaných eur ve 20 zemích EU,
- zajištění padělaných eurobankovek v celkové hodnotě 1,5 milionu EUR a dále materiálů pro velkovýrobu dalších padělaných eurobankovek,
- zachycení více než tuny konopí,
- rovněž nalezení strojů a nástrojů pro padělání španělských dokladů totožnosti.

3.2 Obchodování s lidmi

Obchodování s lidmi zůstávalo v roce 2011 v EU vážným problémem. Tato forma trestné činnosti zneužívá lidských práv jednotlivců a zachází s lidmi jako se zbožím.

Není snadné vymezit rozsah a charakter obchodování s lidmi v EU, a to už proto, že je často skryté v rámci jiné trestné činnosti, jako je např. prostituce, nelegální přistěhovalectví a pracovní spory. Tato skutečnost často vede k tomu, že se případy obchodování s lidmi jako takováto trestná činnost neevidují nebo nevyšetřují.

Nevyhnutelně dochází k tomu, že jako oběti obchodování je identifikován větší počet státních příslušníků členských států EU. Vyplývá to z kombinace toho, že některé tradiční zdrojové země jsou nyní členy EU a že státní příslušníci dalších zemí EU mají více příležitostí a svobody cestovat a pracovat v zahraničí. Významné zdrojové země, jako je např. Ruská federace, Ukrajina, Bělorusko, Turecko, Moldavsko a země západního Balkánu, nyní odděluje jen jeden hraniční přechod a jejich státní příslušníci jsou v průběhu vyšetřování vedených donucovacími orgány v EU často identifikováni jako oběti obchodu s lidmi anebo obchodníci s lidmi.

EU je rovněž oblastí působení sítí zabývajících se obchodováním s lidmi z Asie, Afriky a Jižní Ameriky. Zvýšil se počet osob z těchto světadílů, které jsou identifikovány jako oběti obchodování s lidmi nebo jako osoby podezřelé z této trestné činnosti.

Ačkoli nejčastěji uváděnou formou obchodování s lidmi je sexuální vykořisťování, obvyklým trestným činem je také pracovní vykořisťování, které se často neodhalí vzhledem k nedostatečnému obecnému povědomí o tomto tématu. V roce 2011 byl v důsledku zvýšené objasněnosti zjištěn nový trend, v rámci něhož obchodníci využívají příležitostí nabízených internetem k inzerci sexuálních služeb nebo k náboru.

Europol v roce 2011 aktivně podpořil 22 vyšetřování vedených na vysoké úrovni v oblasti obchodování s lidmi. Poskytli jsme operativní podporu na místě prostřednictvím nasazení mobilní kanceláře, což vyšetřovatelům umožnilo přístup k databázím a analytickým nástrojům přímo z terénu.

Operace Veerde

Hlavní oblast trestné činnosti Obchodování s lidmi

Zúčastněné země Česká republika, Spojené království

Příspěvek Europolu

- Tato operace dokázala bojovat se sítí obchodující s lidmi od fáze počátečního náboru až po fázi vykořisťování a značného úspěchu dosáhla díky využití společného vyšetřovacího týmu, který zahrnoval zástupce Europolu i Eurojustu.

Rozsah operace

Souběžná vyšetřování vedená v České republice a Spojeném království se zabývala skupinou organizované trestné činnosti lákající Češky do Spojeného království na příslib 30 000 českých korun za fiktivní sňatek s občany Spojeného království. Většina dívek tyto peníze nikdy neobdržela a jejich nově vystavené cestovní pasy zůstaly v držení skupiny organizované trestné činnosti k případnému opětovnému použití pro osoby podobného vzhledu.

Po příjezdu do Spojeného království byly Češky fyzicky zneužívány, znásilňovány a nuceny k prostituci či ke sňatku se státními občany Pákistánu a Indie za účelem legalizace statusu těchto mužů. Skupina organizované trestné činnosti také podvodně využívala systém sociálních dávek Spojeného království.

Výsledek mezinárodní spolupráce:

- 11 zatčení ve Spojeném království a České republice a likvidace této skupiny organizované trestné činnosti.

Společné vyšetřovací týmy

Za účelem dalšího zlepšení policejní spolupráce mohou být zřízeny společné vyšetřovací týmy. Tyto týmy sestávají z justičních a policejních orgánů z alespoň dvou členských států. Po určitou omezenou dobu odpovídají za realizaci vyšetřování konkrétních záležitostí v oblasti trestné činnosti. Europol a Eurojust se mohou práce společných vyšetřovacích týmů účastnit a koordinovat ji.

V roce 2011 se Europol podílel na činnosti 17 společných vyšetřovacích týmů a bez formálního ujednání aktivně působil v několika dalších společných vyšetřovacích týmech, kterým poskytoval podporu.

Souhrnné operativní strategické plánování policejní práce (COSPOL)* týkající se západobalkánské organizované trestné činnosti (WBOC)

Díky intenzivní činnosti donucovacích orgánů, jejíž součástí byla mezinárodní policejní a justiční spolupráce, dosáhla skupina COSPOL WBOC jednoho ze svých cílů na rok 2011 a bylo zatčeno 18 albánských uprchlíků, kteří se řadu let vyhýbali spravedlnosti.

S využitím služeb Europolu, skupiny COSPOL WBOC a národní ústředny[23] v Římě identifikovaly italské soudní orgány hlavní pachatele trestné činnosti a mohly albánským orgánům předat zpravodajské informace, které napomohly nalezení a zadržení těchto pachatelů závažné trestné činnosti.

Klíčem k tomuto úspěchu byla spolupráce albánských orgánů, které nalezly a následně zatkly 18 albánských pachatelů hledaných pro páchání závažné a organizované trestné činnosti, např. příslušnost k mezinárodnímu zločinnému spolčení, vraždy, obchod s drogami a zbraněmi, nelegální přistěhovalectví a vykořisťování formou prostituce.

Zatčení byli vydáni do Itálie na základě nového protokolu o vydávání osob mezi Itálií a Albánií. Tento právní nástroj do značné míry usnadňuje interakci donucovacích orgánů mezi těmito dvěma zeměmi a představuje významný milník pro budoucí mezinárodní policejní a justiční spolupráci v tomto regionu.

* Projekt COSPOL (z angl. *Comprehensive, Operational, Strategic Planning for the Police*) byl multilaterální nástroj pro prosazování práva, jenž byl vytvořen v rámci pracovní skupiny evropských policejních prezidentů (EPCTF, z angl. *European Police Chiefs Task Force*). Nyní bylo dohodnuto, že bude sloučen s novým projektem EMPACT pro západní Balkán, který byl vytvořen v rámci politického cyklu EU.

[23] Národní ústředna Interpolu v Římě.

3.3 Napomáhání nelegálnímu přistěhovalectví

Termín „napomáhání nelegálnímu přistěhovalectví" zahrnuje řadu různých závažných trestných činů, jejichž společným cílem je napomáhat ze zištných důvodů vstupu do určité země nebo usídlení se v této zemi v rozporu s jejími právními předpisy. Napomáhání nelegálnímu přistěhovalectví tak zahrnuje výrobu a obstarávání pozměněných cestovních dokladů či povolení získaných pod falešnými záminkami a poskytování podloudné přepravy či jiné pomoci za účelem získání nelegálního vstupu či pobytu – často v souvislosti s řadou dalších trestných činů.

Skupiny organizované trestné činnosti, které se zabývají napomáhání nelegálnímu přistěhovalectví, mívají obecně strukturu volných sítí složených z menších skupin a většina z nich má etnické či jiné kulturní vazby na nelegální přistěhovalce, kterým pomáhají. Dotyčné skupiny organizované trestné činnosti vykazují vysokou míru pružnosti a schopnost spolupracovat přes hranice bez ohledu na etnické rozdíly – a to i v regionech s tradičními etnickými konflikty. Organizátoři nelegálního přistěhovalectví jsou schopni rychle odhalit a využít různé změny ve společnosti, jako např. taktiky donucovacích orgánů a změny v právních předpisech a nařízeních, a dále otevření nových či levnějších přepravních cest či nových míst pro překročení hranic.

Europol členským státům EU poskytuje analytickou podporu pro boj proti napomáhání nelegálnímu přistěhovalectví. Zločinecké sítě zabývající se organizováním nelegálního přistěhovalectví jsou často zapojeny i do jiných oblastí trestné činnosti, jako je např. padělání cestovních dokumentů, obchod s drogami, praní peněz, obchodování s lidmi apod.

Europol toto téma rozdělil na dílčí projekty zaměřené na konkrétní skupiny organizované trestné činnosti, národnosti, způsoby provádění trestné činnosti a zeměpisné oblasti. V roce 2011 existovalo devět aktivních dílčích projektů, které se zaměřovaly na napomáhání nelegálnímu přistěhovalectví z Vietnamu, Iráku, Afghánistánu, Íránu, jižní Asie, severní Afriky, Číny a na výrobu a distribuci falšovaných dokladů. Europol rovněž podporuje Itálii v boji s nelegálním přistěhovalectvím ze severní Afriky do Itálie a dále Řecko v boji se sítěmi působícími na řecko-turecké hranici.

Europol působí ve dvou společných vyšetřovacích týmech: jeden se zabývá účelovými sňatky a druhý napomáhání nelegálnímu přistěhovalectví občanů Srí Lanky do EU přes Finsko.

Během roku 2011 podpořil Europol devět důležitých evropských operací zaměřených na zločinecké sítě, které napomáhaly nelegálnímu přistěhovalectví:

- Tyto operace vedly k zatčení 161 osob podezřelých z organizace nelegálního přistěhovalectví.
- Operativní činnosti byly koordinovány během schůzek pořádaných a zprostředkovaných Europolem.
- Europol byl přítomen v operačních koordinačních střediscích a poskytoval podporu prostřednictvím technických odborných znalostí, zvláštního vybavení pro extrakci údajů a prostřednictvím nasazení mobilní kanceláře.
- Během fáze vyšetřování se příslušníci Europolu zaměřili na operativní analýzy a v mnoha případech byly zjištěny vazby na další vyšetřování vedená v EU.

Operace Cestia

Hlavní oblast trestné činnosti Napomáhání nelegálnímu přistěhovalectví státních příslušníků Afghánistánu

Zúčastněné země Francie, Itálie, Německo

Příspěvek Europolu

- Při centrále italské policie v Římě byla po dobu aktivní operace nasazena mobilní kancelář Europolu společně s analytikem a jedním specialistou na nelegální přistěhovalectví.
- V průběhu vyšetřování poskytovali odborníci Europolu technické odborné znalosti a podporu v oblasti operativní analýzy, připravili několik zpravodajských hlášení a usnadňovali výměnu informací.

Rozsah operace

Europol podpořil zásah vedený Itálií, který byl namířen proti rozsáhlé převaděčské síti. Toto přeshraniční vyšetřování bylo také koordinováno Eurojustem a trvalo téměř dva roky.

Vyšetřování se zaměřilo na převaděčství státních příslušníků Afghánistánu přes Pákistán, Írán a Turecko. Následně byli migranti nezákonně dopravováni přes Řecko do Říma. Odtud vedla jejich cesta nejčastěji do Spojeného království, Norska nebo Švédska. Má se za to, že migranti za celou cestu z Afghánistánu do Itálie zaplatili cenu mezi 3 500 a 5 000 EUR. Cesta mohla trvat od několika dnů až po mnoho týdnů. Odhaduje se, že v letech 2008–2011 bylo převedeno přibližně 200 migrantů měsíčně, a předpokládá se, že 20 % z nich bylo nezletilých. Při domovních prohlídkách provedených během této operace byli nalezeni nezletilí afghánské národnosti.

Tato zločinecká síť byla dobře zavedená a měla buňky v řadě zemí. Skupina měla přístup také k padělaným dokladům totožnosti zemí EU a k převodu peněz mezi různými částmi sítě se sídlem ve Spojeném království, Francii, Itálii, Pákistánu, Íránu a Řecku využívala bankovní systém Hawala. Hlavní organizátoři, kteří za sítí stáli, měli trvalý pobyt ve Spojeném království.

Výsledek mezinárodní spolupráce:

- 26 zatčení, zejména v Itálii, avšak také ve Francii a Německu.

Systém **Hawala** (známý rovněž jako „hundi") je neformální systém převodu peněz založený na plnění a cti v rámci rozsáhlé sítě peněžních zprostředkovatelů, kteří sídlí především na Středním východě, v severní Africe, na Africkém rohu a v jižní Asii.

V nejzákladnější verzi systému hawala se peníze převádějí přes síť makléřů systému hawala neboli hawaladarů. Jde o převod peněz, aniž by došlo k jejich skutečnému přesunu. Zákazník osloví makléře v jednom městě a složí peněžní částku, která má být převedena příjemci v jiném městě, obvykle v zahraničí. Makléř zatelefonuje jinému makléři systému hawala ve městě příjemce, sdělí mu dispoziční pokyny pro dané prostředky (obvykle po odečtení malé provize) a slíbí pozdější vyrovnání dluhu.

V některých částech světa jde o jedinou možnost k zákonnému převodu finančních prostředků a využívají ji dokonce i humanitární organizace v oblastech, kde jde o nejlépe fungující instituci. Převody jsou obvykle neformální a nejsou účinně regulovány vládami, což je zásadní výhoda pro zákazníky, kteří mají obavy v souvislosti s daněmi, kontrolou měny, přistěhovalectvím apod.

Operace Schwarz/White

Hlavní oblast trestné činnosti Převaděčství vietnamských nelegálních přistěhovalců

Zúčastněné země Česká republika, Francie, Maďarsko, Německo, Spojené království

Příspěvek Europolu

- Operace pěti zemí podpořená a koordinovaná Europolem a Eurojustem.

Rozsah operace

Evropská policie zasáhla proti celé řadě sofistikovaných zločineckých sítí, které nabízely své služby případným přistěhovalcům s cílem jejich nelegální přepravy z Vietnamu do Spojeného království.

Způsob provedení spočíval v poskytnutí falešných dokladů Vietnamcům, jejich letecká přeprava do Moskvy a následně nezákonné převedení do EU vlakem či osobním nebo nákladním vozidlem. Osobám, které si přály dostat se do Spojeného království, nabízela tuto službu dopravy z Belgie a Francie do Spojeného království nezákonná skupina organizátorů z řad iráckých Kurdů za cenu 2 000 až 3 000 EUR. Přistěhovalcům zajistili přejezd Lamanšského průlivu v úkrytu v dodávkách či nákladních vozidlech.

Nezákonní organizátoři také nabízeli dražší metodu (za 10 000 až 15 000 EUR), a to nelegální získání maďarských a českých schengenských víz v Hanoji pro obchodní účely. Přistěhovalci mohli poté nastoupit na přímý let do Paříže. Zde byli ubytováni v úkrytech, které nezákonní organizátoři zařídili před poslední fází jejich cesty do Spojeného království. Šlo o sofistikovanou síť s buňkami v Polsku, České republice, Německu, Francii, Spojeném království a Vietnamu.

Policejní akce se uskutečnily v Lille, Paříži, Londýně, Praze, Berlíně, Mnichově a Budapešti. Zaměřily se na několik podezřelých domů a bytů využívaných jako úkryty.

Francie zlikvidovala tranzitní tábor využívaný přistěhovalci v obci Grande–Synthe poblíž města Dunkerque. V tomto táboře, kde všichni žili ve stísněných podmínkách, bylo zadrženo 38 přistěhovalců (14 vietnamské a 17 jiné státní příslušnosti).

Výsledek mezinárodní spolupráce:

- zatčení osob podezřelých z převaděčství, a to ve Francii (19), Německu (8), Maďarsku (5), České republice (2) a Spojeném království (1),
- objevení vnitřní pěstírny konopí ve Francii.

Operace Truck

Hlavní oblast trestné činnosti Čínská síť organizátorů nelegálního přistěhovalectví

Zúčastněné země Francie, Portugalsko, Spojené království

Příspěvek Europolu

- Koordinační středisko zřízené při Europolu poskytovalo veškeré speciální komunikační nástroje nezbytné pro podporu a koordinaci v reálném čase. Přítomni byli zástupci všech zapojených vyšetřovacích orgánů.
- Koordinační středisko podporoval Eurojust, který zajistil cennou podporu na justiční úrovni.
- Analytici Europolu poskytli analytické zprávy o nově zjištěných zpravodajských informacích o trestné činnosti.

Rozsah operace

Operace se zaměřila na čínskou síť zabývající se napomáhání nelegálnímu přistěhovalectví do Spojeného království. Za to, že se z Číny dostanou do západní Evropy, zákazníci pachatelům platili až 23 000 EUR. V Evropě byly zákazníkům poskytnuty dokumenty, s jejichž pomocí zákazníci často cestovali z Francie a Portugalska do Spojeného království. Čínští pachatelé trestné činnosti byli schopni zařídit podvodně získaná pracovní povolení a povolení k pobytu a dále padělaná víza, doklady totožnosti a cestovní doklady, právní pomoc a ubytování v úkrytech.

Výsledek mezinárodní spolupráce:

- policie zatkla celkem 18 podezřelých: 10 ve Francii, 6 v Portugalsku a 2 ve Spojeném království,
- souběžné domovní prohlídky ve Francii a Portugalsku vedly k zajištění dokladů, peněz, bankovních výpisů, mobilních telefonů a dalších podpůrných důkazních materiálů,
- vyšetřování potvrdilo existenci dobře organizované zločinecké sítě zabývající se napomáhání nelegálnímu přistěhovalectví.

3.4 Středisko Europolu pro boj proti kyberkriminalitě

Internet způsobil revoluci ve způsobu našeho života a přispěl k odstranění hranic ze společnosti. „Informační superdálnice" předpovídaná před třiceti lety je nyní realitou a svět stále více závisí na komunikacích a bankovních systémech využívajících špičkové techniky. Tato skutečnost poskytla nové příležitosti pachatelům trestné činnosti a vytvořila nové nezákonné komodity, zejména pak odcizené osobní a finanční informace a nelegální digitální obsah.

Na začátku roku 2011 zpráva Europolu s názvem Posouzení hrozeb organizované trestné činnosti páchané prostřednictvím internetu (iOCTA, z angl. *Internet Facilitated Organised Crime Threat Assessment*)[24] identifikovala propracovanou „digitální podzemní ekonomiku", v níž se jako s nezákonnou komoditou obchoduje s údaji. Zároveň dochází k nevýslovné emocionální újmě u obětí internetových podvodů a krádeží identity, přičemž zranitelný je vzhledem k nedostatku zkušeností v internetovém prostředí velký počet osob. Internetová technologie navíc zpřístupnila materiály obsahující zneužívání dětí mnohem širšímu publiku a distribuce těchto materiálů je nyní snazší než kdy dříve.

Středisko Europolu pro potírání trestné činnosti využívající špičkové techniky, které bylo zřízeno v roce 2002, poskytuje vysokou úroveň odborných znalostí prostřednictvím tří týmů specialistů, které se zaměřují na boj proti **sexuálnímu vykořisťování dětí**, **podvody související s platebními kartami** a **kyberkriminalitu**. Tyto odborné znalosti se poskytují prostřednictvím koordinace, odborné přípravy, operativní podpory a operativní analýzy.

Práce těchto tří týmů má jasné podobné rysy. Všechny poskytují v členských státech specializovanou digitální forenzní podporu a úzce spolupracují s partnery mimo oblast prosazování práva, zejména pak s finančním a komunikačním odvětvím. Všechny tři typy trestné činnosti mají opravdu celosvětový charakter. Rovněž je zjevné, že pachatelé trestné činnosti působící v různých částech digitálního podzemí využívají stejné nástroje pro nejrůznější záměry, např. ovládnutí webových stránek pro účely distribuce materiálů obsahujících zneužívání dětí a distribuce škodlivého softwaru s cílem napadat bankomaty.

Na základě této úvahy spojili pracovníci z uvedených tří oblastí své síly a vytvořili **středisko Europolu pro boj proti kyberkriminalitě**. Tento krok umožňuje specialistům v oblasti trestné činnosti páchané prostřednictvím internetu lépe sdílet své technické odborné znalosti a vyvíjet účinná protiopatření, a poskytovat tak členským státům účinnější pomoc a lépe chránit občany EU.

3.4.1 Kyberkriminalita

Vývoj v operativní oblasti

Ve zprávě iOCTA se za jednu z hlavních hrozeb v oblasti kyberkriminality považovalo kyberkriminální podnikání založené na škodlivém softwaru a botnetech.

Skupiny páchající kyberkriminalitu se propracovanými útoky pomocí malwaru nadále zaměřují na finanční infrastrukturu. Europol v roce 2011 podpořil mimo jiné tyto operace týkající se použití malwaru:

- Operace Crossbill vedená Spojeným královstvím proti skupině páchající trestnou činnost pomocí malwaru, jejíž aktivity zahrnovaly:
    - šíření škodlivého kódu,
    - shromažďování bankovních údajů a posléze
    - krádeže a následnou legalizaci finančních prostředků z napadených bankovních účtů.

[24] K dispozici ke stažení z webových stránek Europolu.

Šlo o jeden z prvních společných vyšetřovacích týmů v oblasti kyberkriminality a o dobrý příklad budoucí spolupráce.

- Operace Mariposa II navazovala na likvidaci skupiny pachatelů trestné činnosti využívajících internetového bota „Butterfly" ve Španělsku. Použití botů Butterfly se nadále rozmáhalo a v celé Evropě se objevovaly nové skupiny využívající tento malware k finančnímu obohacení. Pokračujícími šetřeními bylo zjištěno další využití tohoto malwaru na celém světě. V Europolu se proto na podzim roku 2011 sešla operativní pracovní skupina s cílem zlikvidovat infrastrukturu botů Butterfly a zkoordinovat příslušná vyšetřování. Základní skupina složená z členských států EU bude v této práci pokračovat i v roce 2012 v úzké spolupráci s USA a Austrálií.
- Operativní schůzky vedly k zajímavým křížovým zjištěním aktivních záznamů v dalších souborech údajů, která budou použita na podporu důkazních materiálů shromažďovaných v rámci této operace. Tato skutečnost navíc povede k lepšímu pochopení modelu kyberkriminálního podnikání, který používají nejvýše postavené podezřelé osoby v prostředí kyberkriminality.

Podpora operací zaměřených proti malwaru bude v roce 2012 obecně pokračovat, avšak zvláštní pozornost bude věnována identifikaci sofistikovanějších pachatelů, například „vývojářských" skupin, které vytvářejí a udržují úspěšnější typy škodlivého softwaru, který se vyskytuje v ekonomice digitálního podzemí.

Pro přepravu, rozdělování a „vyplácení" výnosů z kyberkriminálního podnikání se používají sítě finančních kurýrů. Likvidace těchto sítí byla v uplynulém roce jedním z hlavních cílů. Analýza příspěvků v této oblasti dosud vedla k lepšímu pochopení toků peněz a identifikovala několik významných geografických center pro „vyplácení".

- *Na základě počáteční inspirace spoluprací se Španělskem a Eurojustem nyní probíhá projekt s cílem zmapovat sítě kurýrů a identifikovat v Evropě hlavní podezřelé.*

Kromě pokračující hrozby finančně motivované kyberkriminality byl rok 2011 jednoznačně rokem „hacktivismu". Na počátku roku se cílem staly velké společnosti zapojené do zákazu stránky Wikileaks; později se útoky rozšířily na vlády, donucovací orgány a politické strany. V celém západním světě se objevily vedlejší a odštěpené skupiny původního hnutí Anonymous.

- Vzhledem k útokům skupiny „Anonymous" a spřízněných skupin vůči celé řadě členských států EU uspořádal Europol operativní schůzku s cílem propojit různá vyšetřování a naplánovat další opatření. V současné době probíhá posouzení charakteru a dopadu útoků skupiny „Anonymous" a souvisejících útoků v Evropě na základě zpravodajských informací shromážděných na této schůzce.
- Byla vydána speciální zpravodajská hlášení věnovaná jak skupině „Anonymous", tak skupině „Lulzsec".

Zpravodajské informace

Nadále se rozvíjí funkce zpravodajských informací o kyberkriminalitě, a to s důrazem na předpovídání a demystifikaci jevů přítomných v internetovém prostředí. V roce 2011 bylo provedeno a rozšířeno šetření zaměřené mimo jiné na tyto jevy:

- Stuxnet: technické vysvětlení tohoto sofistikovaného škodlivého softwaru,
- skupina „Lulzsec": vzestup skupiny „Lulzsec" a hnutí „Antisec",

- phreaking telefonů: strategická a operativní analýza zneužití zejména služeb VoIP (*Voice over IP*) k manipulaci telefonního systému; zjevně se jedná o oživení koncepce „phreakingu" telefonů,

- útoky typu odepření služby SSL: možné napadení zabezpečených internetových plateb prostřednictvím protokolu SSL.

V roce 2012 budou zveřejněny výsledky probíhajícího výzkumu týkajícího se systému virtuálních plateb „Bitcoin" a anonymizační sítě „TOR".

Forenzní a operativní podpora

Zvláštní forenzní podpora byla poskytnuta u několika větších operací, například u operace Crossbill (viz výše). Výsledky z forenzního zkoumání zajištěných údajů se také obecně používají k mapování výše postavených skupin v kyberkriminální hierarchii na základě srovnání s dalšími soubory údajů.

Odborná příprava

Odborná příprava v oblasti kyberkriminality byla vypracována a poskytována prostřednictvím těchto činností:

- Ve spolupráci s Eurojustem bylo přibližně 80 státním zástupcům a soudcům v Rumunsku poskytnuto školení v oblasti technik vyšetřování týkajících se malwaru.
- Europol hostil dvě zasedání Evropské skupiny pro odbornou přípravu a vzdělávání v oblasti kyberkriminality (ECTEG, z angl. *European Cybercrime Training and Education Group*) a sehrál aktivní úlohu při práci této skupiny prostřednictvím vývoje, koordinace a poskytování odborné přípravy v oblasti kyberkriminality. K členům skupiny ECTEG patří CEPOL, Eurojust a Interpol, avšak také klíčoví partneři z akademického a soukromého sektoru.
- Zaměstnancům Europolu z jiných oblastí pracovní činnosti bylo prostřednictvím realizace tří různých akreditovaných kurzů poskytnuto školení základů digitálních, síťových a mobilních forenzních metod. Program poskytuje zaměstnancům Europolu praktické znalosti na podporu lepšího vykonávání jejich vlastních odborných činností.
- Operativním zaměstnancům Europolu bylo poskytnuto školení v oblasti použití mobilní forenzní soupravy nazvané „univerzální forenzní zařízení pro extrakci údajů" (UFED, z angl. *Universal Forensic Extraction Device*) na místě.
- Odborní pracovníci z oblasti boje proti kyberkriminalitě podpořili iniciativu akademie CEPOL s cílem vyvinout on-line vzdělávací systém věnovaný této oblasti.

Počítačová forenzní síť

Počítačová forenzní síť je platformou, kterou Europol vyvíjí za účelem podpory forenzního zkoumání zajištěných údajů v rámci analytických pracovních souborů a operací.

Projekt počítačové forenzní sítě v roce 2011 přinesl základní platformu pro provádění forenzního zkoumání digitálních údajů. Tato platforma umožňuje filtrovat a zpracovávat příslušné informace z velkého objemu počítačových údajů a zachovávat při tom platnost těchto údajů jako důkazního materiálu či zpravodajských informací. Tato moderní možnost extrahovat z digitálních údajů informace související s trestnou činností a analyzovat je bude v roce 2012 dále rozvíjena.

Pracovní skupina Evropské unie pro boj proti kyberkriminalitě (EUCTF)

Středisko Europolu pro boj proti kyberkriminalitě hostilo v tomto roce dvě zasedání pracovní skupiny Evropské unie pro boj proti kyberkriminalitě (EUCTF, z angl. *European Union Cybercrime Task Force*). Tato skupina, složená z vedoucích představitelů útvarů pro boj proti kyberkriminalitě v členských státech, Evropské komise a Eurojustu, udává strategický směr boji proti kyberkriminalitě v EU. Byla jí svěřena přeměna strategických cílů stanovených Stálým výborem Rady pro vnitřní bezpečnost (COSI) pro oblast kyberkriminality na operativní činnosti.

3.4.2 Sexuální vykořisťování dětí

Výrobu a distribuci nezákonného obsahu zobrazujícího sexuální vykořisťování dětí usnadňuje zejména internet. Zdánlivá anonymita, kterou tento komunikační prostředek nabízí, ztěžuje úspěšnou identifikaci a lokalizaci pachatelů. Objevení nezákonného obsahu představuje pouze část, spíše počátek, vyšetřování trestného činu spáchaného na dítěti. Prioritou a zároveň další výzvou pro oblast prosazování práva je dohledání a identifikace dětských obětí.

Jakmile se materiál obsahující zneužití dítěte dostane na internet, znamená neustálou reviktimizaci zobrazeného dítěte. Internet rovněž poskytuje platformu dalším trestným činům páchaným na dětech, jako je on-line grooming[25].

V roce 2001 byl vytvořen zvláštní analytický pracovní soubor Europolu za účelem předcházení aktivitám zločineckých sítí, které se zabývají výrobou, prodejem či distribucí materiálů obsahujících sexuální vykořisťování dětí a související trestnou činností, a boje proti nim. Europol dosud rozšířil mezi donucovací orgány tisíce balíčků zpravodajských informací a analytických zpráv a umožnil tak identifikaci více než 3 000 pachatelů sexuálně motivovaných trestných činů na dětech a identifikaci odpovídajícího počtu obětí. Europol rovněž podporoval členské státy v oblasti forenzního zkoumání kopií digitálních materiálů zajištěných policejními orgány.

Současné trendy

- Pachatelé sexuálně motivovaných trestných činů na dětech cestují nebo se stěhují do konkrétních zemí, v nichž jsou děti nabízeny vlastními rodinami nebo zprostředkovateli za účelem vykořisťování a k výrobě materiálů obsahujících zneužívání dětí.
- Materiály obsahující zneužívání dětí mohou vyrábět sami nezletilí či děti, které podcení rizika distribuce svých obrazových či filmových souborů. V některých případech jsou k výrobě těchto materiálů přesvědčeny či donuceny pachateli sexuálně motivovaných trestných činů na dětech prostřednictvím on-line groomingu.
- K zaznamenaným trendům patří také on-line grooming a zasílání zpráv se sexuálním obsahem mladým lidem prostřednictvím mobilních telefonů a multimediálních zařízení (tzv. „sexting").
- Pachatelé sexuálně motivovaných trestných činů na dětech využívají sofistikovaný software na ochranu své anonymity. Využívají ukládání obsahu on-line a pokročilé šifrovací techniky s cílem mařit digitální forenzní šetření ze strany policie.
- Zdá se, že pachatelé trestné činnosti se zaměřují na využívání skrytých kanálů, na nichž je soukromý přístup udělen pouze „vybraným". Tento „výběr" je odvozen od toho, jaké množství a jaký druh obrazových materiálů znázorňujících zneužívání dětí tyto osoby sdílí.
- Začaly se objevovat nové jevy, jako je např. kybersexuální turistika, při níž ke zneužití dítěte dochází před webovou kamerou po přijetí platby.

[25] On-line grooming je návrh dospělého setkat se s dítětem, které podle právních předpisů daného státu nedosáhlo věku pohlavní dospělosti, za účelem účasti na sexuálních praktikách s dítětem.

Operace Rescue

Hlavní oblast trestné činnosti	Celosvětová síť pachatelů sexuálně motivovaných trestných činů na dětech
Zúčastněné země	Austrálie, Belgie, Island, Itálie, Kanada, Německo, Nizozemsko, Nový Zéland, Polsko, Rumunsko, Řecko Spojené království, Spojené státy, Španělsko

Příspěvek Europolu

- K úspěchu napomohla jedinečná úloha, kterou Europol sehrál při identifikaci členů sítě zaměřené na pohlavní zneužívání dětí a při organizačním zabezpečení operativního zásahu policejních orgánů v několika různých jurisdikcích.
- Analytici Europolu se zasloužili zejména o prolomení bezpečnostních prvků klíčového počítačového serveru ve středu této sítě, čímž došlo k odhalení totožnosti a činnosti podezřelých pachatelů sexuálně motivovaných trestných činů na dětech.
- Europol následně vydal policejním orgánům ve více než 30 zemích v Evropě i mimo Evropu přes 4 000 zpravodajských hlášení, což vedlo k zatčení podezřelých a k zajištění ochrany dětí.
- Hlášení Europolu rovněž odhalila vazby mezi touto sítí a sítěmi, které figurovaly v několika dalších vyšetřováních.

Rozsah operace

Tento složitý případ známý jako operace Rescue běží již tři roky, přičemž Europol podporuje a koordinuje vyšetřování v posledním 1,5 roce. S cílem sledovat pachatele ve skutečně celosvětovém měřítku se při operaci sešly donucovací orgány ze 14 zemí. V některých dalších zemích, ačkoli nejsou do operace výslovně zařazeny, stále probíhají vyšetřování vedoucí k odhalení podezřelých osob.

Osoby podezřelé ze sexuálně motivovaných trestných činů na dětech byly členy on-line fóra boylover.net, které podporovalo sexuální vztahy mezi dospělými a mladými hochy. Webová stránka fungovala na serveru nacházejícím se v Nizozemsku a v době svého vrcholu se chlubila až 70 000 členy na celém světě.

Stránka je nyní zrušena. Snažila se fungovat jako „výhradně diskusní" fórum, na němž mohli lidé sdílet svůj sexuální zájem o mladé chlapce, aniž by spáchali konkrétní trestné činy, a nedostat se tak do „hledáčku" policie. Po navázání kontaktu na této stránce se někteří členové přesunuli na soukromější kanály, jako např. e-mail, s cílem vyměňovat si a sdílet nelegální obrazové a filmové materiály zobrazující pohlavně zneužívané děti. Počítače zabavené zatčeným osobám přinesly sklizeň v podobě obrovských množství obrazových a filmových materiálů obsahujících zneužívání dětí.

Na začátku vyšetřování policejní týmy ve Spojeném království a Austrálii zaměřené na internet identifikovaly ty členy stránky boylover.net, kteří byli vyhodnoceni jako osoby představující pro děti nejvyšší riziko. Sledovali rovněž migraci pachatelů na jiné stránky, na nichž pokračovalo další vyšetřování a posuzování rizik.

Výsledek mezinárodní spolupráce:

- identifikování již 779 podezřelých na celém světě,
- 250 zatčení,
- zajištění ochrany 252 dětí,
- počet zachráněných obětí je vůbec největší, jakého bylo při tomto druhu vyšetřování kdy dosaženo, přičemž vyšetřování stále pokračují.

Virtuální globální pracovní skupina

Europol se připojil k virtuální globální pracovní skupině (VGT, z angl. *Virtual Global Task Force*) v dubnu 2011. Cílem skupiny VGT je budovat účinné mezinárodní partnerství donucovacích orgánů, nevládních organizací a příslušného odvětví s cílem pomáhat při ochraně dětí před jejich zneužíváním na internetu. Europol se stal členem skupiny VGT s cílem dosáhnout intenzivnější spolupráce s mimoevropskými zeměmi v této oblasti trestné činnosti bez hranic.

Evropská finanční koalice

Europol předsedá obnovené Evropské finanční koalici. Koalice prostřednictvím zaměření na finanční transakce bojuje s on-line distribucí nezákonných obrazových materiálů obsahujících pohlavní zneužívání dětí a jejím cílem je sloužit jako stálá platforma a středisko zdrojů pro zainteresované strany, včetně donucovacích orgánů, poskytovatelů platebních systémů, poskytovatelů internetových služeb a nevládních organizací.

Antidistribuční filtr materiálů obsahujících pohlavní zneužívání dětí

V rámci iniciativy COSPOL[26] projekt nazvaný Internetové materiály obsahující zneužívání dětí (CIRCAMP, z angl. *COSPOL Internet Related Child Abusive Material Project*)[27] v roce 2011 úspěšně zavedl antidistribuční filtr materiálů obsahujících pohlavní zneužívání dětí.

V zájmu dalšího zvýšení operativních možností byla mezinárodní spolupráce zlepšena novým akčním plánem. Zpravodajské informace, které jsou výstupem vyšetřování, budou Europolem analyzovány a budou do dotčených zemí šířeny prostřednictvím balíčků zpravodajských informací.

Europol dále koordinuje kolektivní akce uskutečňované zúčastněnými zeměmi a identifikuje mezinárodní propojení. Jednou z prvních společných operací, které Europol v rámci projektu CIRCAMP koordinoval, je operace Icarus.

Operace Icarus

Hlavní oblast trestné činnosti	Sítě pro internetové sdílení souborů obsahujících pohlavní zneužívání dětí
Zúčastněné země	Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Irsko, Itálie, Lucembursko, Kypr, Malta, Německo, Nizozemsko, Norsko, Polsko, Rakousko, Rumunsko, Slovensko, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko

Příspěvek Europolu

- Koordinace operace, do které se zapojilo 23 zemí.
- Šíření zpravodajských a doplňujících informací prostřednictvím zabezpečeného informačního systému Europolu pro zaručení celistvosti údajů a zajištění rychlé reakce dotčených zemí.

[26] Projekt COSPOL je multilaterální nástroj pro prosazování práva, jenž byl vytvořen v rámci pracovní skupiny evropských policejních prezidentů (EPCTF).

[27] Členy projektu CIRCAMP jsou: Belgie, Dánsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Malta, Německo, Nizozemsko, Norsko, Španělsko, Švédsko, Europol a Interpol.

- Po shromáždění zpravodajských informací dánskou státní policií byla v Europolu uspořádána operativní schůzka pro rozšíření balíčků zpravodajských informací zúčastněným zemím.
- Síť Europolu pro spolupráci bude také usnadňovat další vyšetřování tím, že v případě potřeby zapojí i partnery, jako jsou Eurojust a Interpol.

Rozsah operace

Donucovací orgány z 23 evropských zemí provedly za podpory a koordinace Europolu rozsáhlý zátah proti sítím používaným pro internetové sdílení souborů obsahujících pohlavní zneužívání dětí.

Operace se zaměřila na osoby, které sdílely videomateriály nejzávažnější úrovně, na nichž se objevovalo i pohlavní zneužívání malých dětí a batolat. Velkou část materiálů zabavených při domovních prohlídkách čeká forenzní zkoumání s cílem posoudit, do jaké míry se podezřelí podíleli na vlastním zneužívání dětí.

Operace Icarus byla zahájena na zasedání projektu CIRCAMP na začátku roku 2011. Bylo dohodnuto, že Dánsko by mělo být prostřednictvím útvaru dánské státní policie pro boj s trestnou činností využívající špičkové techniky vedoucí zemí a mělo by provádět vyšetřování vzhledem ke svým odborným znalostem v oblasti výměny nelegálních materiálů na bázi peer-to-peer prostřednictvím systémů pro sdílení souborů.

Výsledek mezinárodní spolupráce:

- dosud[28] operace Icarus pomohla identifikovat 273 podezřelých a zatknout 113 podezřelých v 23 zemích,
- odhalení dříve neznámých sítí pachatelů sexuálně motivovaných trestných činů na dětech, které působí na různých internetových kanálech,
- vyšetřování stále probíhají a očekávají se další zatčení. Vyšetřování se zaměří zvláště na identifikaci výrobců těchto materiálů, pachatelů pohlavního zneužití a jejich obětí.

Odborná příprava poskytovaná Europolem v oblasti boje proti sexuálnímu vykořisťování dětí na internetu

V německém Selmu se pro příslušníky donucovacích a justičních orgánů konal 12. kurz odborné přípravy Europolu s názvem „Boj proti sexuálnímu vykořisťování dětí na internetu". Tato prakticky zaměřená odborná příprava buduje základní dovednosti pro vyšetřování vykořisťování dětí v on-line prostředí a jejím cílem je, aby si účastníci kurzu osvojili poznatky a odborné znalosti v oblasti potírání a likvidace sítí pachatelů sexuálně motivovaných trestných činů na dětech, jakož i zajištění ochrany dotčených dětí.

Projekt HAVEN — Bráníme Evropanům ve zneužívání obětí v každé zemi

Projekt HAVEN (z angl. *Halting Europeans abusing victims in every nation*) koordinuje společné úsilí EU řešit trestnou činnost, kterou v podobě pohlavního zneužívání dětí páchají Evropané mimo vlastní zemi původu nebo trvalého pobytu. To zahrnuje koordinaci mezinárodních operací vedených evropskými donucovacími orgány. V roce 2011 byla zorganizována společná operace na některých hlavních letištích EU. Operace se zúčastnilo Německo (letiště Frankfurt), Nizozemsko (letiště Amsterodam) a Švédsko (letiště Stockholm). Další společné činnosti jsou naplánovány na rok 2012.

Z dlouhodobého hlediska by měla být zavedena preventivní opatření, jako např. trvalá oznámení nebo systém výstrah, s cílem sledovat přesouvající se pachatele sexuálně motivovaných trestných činů, omezit jejich nezákonné činnosti a zajistit ochranu dětí.

[28] K 15. prosinci 2011.

3.4.3 Podvody týkající se platebních karet

Podvody týkající se platebních karet jsou rostoucím celosvětovým problémem, který v Evropské unii (EU) působí obrovské finanční ztráty. Tyto ztráty zároveň představují majetek skupin organizované trestné činnosti a nezákonný příjem těchto skupin se investuje do rozvoje dalších forem trestné činnosti.

Specialisté Europolu coby ústředního místa pro výměnu zpravodajských informací o tomto typu podvodů podporují činnosti v oblasti vyšetřování nejen v EU, ale i celosvětově s cílem chránit trh EU a jeho zákazníky.

Europol v roce 2011 podpořil řadu vyšetřování vedených donucovacími orgány EU v oblasti zabránění činnosti mezinárodních pachatelů podvodů týkajících se platebních karet. Europol se zaměřil na nejnebezpečnější skupiny organizované trestné činnosti, které vyrábějí a používají nezákonná zařízení pro kopírování, padělání a zneužívání platebních karet. Díky efektivní přeshraniční spolupráci bylo zlikvidováno několik výroben zařízení pro skimming karet a byly zničeny globální sítě pašující vybavení, údaje o kartách a peníze.

Europol prostřednictvím aktuálního zpravodajství o podvodech týkajících se platebních karet sděluje vyšetřovatelům v členských státech a ve spolupracujících zemích informace o nových trendech, technikách a způsobu páchání trestné činnosti.

Spolupráce mezi Europolem a soukromým sektorem vedla ke zřízení **databáze Card Checker** při Europolu, která obsahuje informace o vydavatelích platebních karet z celého světa (např. AMEX, VISA, MasterCard a palivové karty). Europol databázi každodenně využívá.

Hodnotu pomoci na místě za účelem podpory opatření v rámci vyšetřování zvyšuje mobilní kancelář a mobilní sada forenzních nástrojů (včetně **čtečky karet**, **univerzálního forenzního zařízení pro extrakci údajů** (UFED) a **databáze Card Checker**):

- Čtečka karet dokáže získat údaje z magnetického proužku a čipu pravé či padělané platební karty.
- Členské státy zasílají zajištěné karty Europolu k extrakci údajů z karet.
- Čtečku karet lze použít za stejným účelem také přímo při zásahu policie.
- Zařízením UFED lze získávat údaje z mobilního telefonu.

Novým produktem, který Europol zprovoznil v roce 2011, je **katalog CCTV** (záběrů kamerových systémů). Obsahuje snímky osob spojovaných s manipulací s bankomaty a s podvodným zneužitím platebních karet. Katalog se pravidelně distribuuje kolegům z donucovacích orgánů.

Europol v roce 2011 vypracoval také **Posouzení hrozeb podvodů týkajících se platebních karet v EU**. Tato zpráva představuje současný stav a budoucí trendy trestné činnosti týkající se platebních karet a transakcí, které se jejich pomocí provádějí.

Toto posouzení hrozeb bylo vydáno vůbec poprvé. Číselné údaje a konkrétní způsob provedení dosud nebyly zveřejňovány, a donucovací orgány a rozhodující činitelé tak neměli ucelený přehled. Odvětví platebních karet, které uznalo rostoucí problém spojený s platebními kartami, se rozhodlo spojit síly a poskytnout Europolu velmi citlivé údaje k analýze, což vedlo k vypracování uvedeného posouzení hrozeb.

Cílem posouzení hrozeb je doporučit protiopatření a konkrétní kroky, které je třeba učinit na vnitrostátní úrovni i na úrovni EU s cílem snížit míru podvodů. Současný stav a výše

nezákonných příjmů pachatelů trestné činnosti, které překračují částku 1 500 000 000 EUR, vyžadují urychlený a společný zásah.

Skimming: Ke zkopírování magnetického proužku platební karty – bez vědomí či souhlasu držitele karty – obvykle dochází při použití karty v řádném bankomatu nebo v terminálu v prodejně. Pomocí příslušného zařízení se zajistí, aby bylo možné údaje o kartě zapsat (naklonovat) na nové karty, které se používají k nedovoleným výběrům hotovosti, které se často provádějí mimo zemi trvalého pobytu držitele karty.

Operace Night Clone

Hlavní oblast trestné činnosti Podvody týkající se platebních karet

Zúčastněné země Bulharsko, Itálie, Polsko, Španělsko a USA

Příspěvek Europolu

- Kromě uspořádání setkání a zajištění provozu operačního střediska poskytl Europol klíčovou analytickou, technickou a logistickou podporu.
- V den zásahu bulharské orgány ve spolupráci s italskými policisty a příslušníky Europolu, kteří byli s mobilní kanceláří přítomni v Bulharsku, zatknuly podezřelé pachatele trestné činnosti a provedly příslušné prohlídky.

Rozsah operace

Po rozsáhlém mnohaměsíčním vyšetřování byla zahájena významná policejní operace s cílem zadržet členy jednoho z největších zločineckých gangů, o němž je známo, že v této oblasti působí posledních pět let.

Byly úspěšně zadrženy hlavní postavy stojící za touto skupinou organizované trestné činnosti, které jsou podezřelé z toho, že se na tisících občanů EU dopustily sofistikovaného podvodu a zkopírovaly přes 15 000 platebních karet. V dotčených zemích byly provedeny souběžné operace za účelem zatčení, jichž se zúčastnilo přes 200 policistů. Očekávají se další zatčení.

Mezi dopadenými byly také podezřelé vedoucí postavy celé skupiny se základnou v Bulharsku. Mají vazby na buňky páchající trestnou činnost v Keni, Jižní Africe a USA. K metodám skupiny patřil nábor a zácvik pachatelů méně závažné trestné činnosti pro účely nezákonných výběrů hotovosti.

Výsledek mezinárodní spolupráce:

- Zničení rozsáhlé mezinárodní sítě pachatelů podvodů týkajících se platebních karet, která je podezřelá, že „skimmingem" karet občanů EU a vyprázdněním jejich bankovních účtů podvodně získala přes 50 milionů EUR.
- Zatčení byla provedena v Bulharsku (48), Itálii (9), Polsku (1), Španělsku (2) a USA (2).

Operace Iasi

Hlavní oblast trestné činnosti Skimming karet

Zúčastněné země Polsko, Rumunsko, Švédsko

Příspěvek Europolu

- Koordinace operace a podpora rumunských vyšetřovatelů na místě během konečných razií v Rumunsku.
- Usnadnění výměny informací.
- Poskytování technických odborných znalostí a operativní analýzy.
- Uspořádání dvou operativních schůzek polských, rumunských a švédských vyšetřovatelů a státních zástupců v Haagu.
- Koordinace opatření v rámci vyšetřování, protože několik členů stejné skupiny organizované trestné činnosti bylo rovněž zatčeno v Polsku.

Rozsah operace

Skupina organizované trestné činnosti působila v celé EU, kde prováděla skimming a padělání platebních karet a nezákonné výběry hotovosti. Tato trestná činnost a nezákonné transakce s kartami vedly ke značným finančním ztrátám držitelů a vydavatelů karet v EU.

Úspěšná operace byla vedena rumunskými donucovacími orgány a podpořena Europolem a polskou policií.

Výsledek mezinárodní spolupráce:

- zatčení 5 členů mezinárodní zločinecké struktury v Rumunsku,
- během 14 domovních prohlídek v několika rumunských městech policie zajistila vysoké částky v hotovosti (50 000 EUR, 50 000 USD a 15 000 GBP) i zboží podvodně zakoupené podezřelými.

Při používání bankomatu...

... Europol doporučuje jednoduché kroky, které by měli zabránit tomu, abyste se stali obětí skimmingu.

Stůjte blízko bankomatu.

Buďte ostražití a dávejte pozor na osoby ve vaší blízkosti.
Pokud se někdo chová podezřele, tlačí se na vás nebo vás pozoruje, transakci zrušte a použijte jiný bankomat.

Chraňte si PIN kód. Vždy **kryjte klávesnici** rukou a tělem tak, aby vás nikdo neviděl zadávat PIN. Svůj PIN nikomu neříkejte, i pokud se dotyčný představí jako policista nebo zástupce banky.

Pokud na samotném bankomatu zaregistrujete **cokoli neobvyklého**, bankomat nepoužívejte a okamžitě to oznamte bance nebo policii.

3.5 Trestná činnost v oblasti duševního vlastnictví

Zásah do práv duševního vlastnictví se týká porušování dvou hlavních kategorií uznávaných a chráněných práv. První z nich souvisí s **průmyslovým vlastnictvím**, které zahrnuje různé oblasti, např. charakteristické značky (ochranné známky), patenty, (průmyslové) vzory a modely (padělání). Druhá se týká **autorských práv** k literárním a uměleckým dílům, jako jsou filmy, hudební díla a softwarové programy (pirátství). **Padělání** je trestným činem s vazbou na porušování průmyslového vlastnictví, zatímco **pirátství** je trestným činem souvisejícím s porušováním autorských práv.

Padělání se již řadu let neomezuje pouze na luxusní výrobky – jde o celosvětový problém, který má dopad na všechny druhy zboží.

Padělání a pirátství mohou způsobovat vážnou újmu ekonomice, spotřebitelům i společnosti. Snižováním odbytu a příjmů má tato činnost vliv na legitimní podnikání, v důsledku čehož ovlivňuje inovace, investice a prostředky věnované na výzkum a vývoj. Podporuje nekalou hospodářskou soutěž, protože padělatelé nejsou omezeni právními předpisy, nařízeními, pravidly, daněmi a cly, kterými se musí řídit legitimní podniky. Má tak vliv na zaměstnanost a připravuje státní rozpočty o příjmy z přímých a nepřímých daní.

Co je však patrně závažnější, padělání může představovat významné riziko pro zdraví a bezpečnost spotřebitelů, zejména vzhledem k tomu, že se padělávají výrobky, jako jsou elektronická zařízení, nápoje, cigarety, potraviny, léčivé přípravky, pesticidy, oděvy a hračky.

Ze zpravodajských informací a důkazů shromážděných Europolem vyplývá, že do pirátství a nezákonného obchodu s padělaným zbožím jsou v praxi zapojeny skupiny organizované trestné činnosti. Obrovský finanční objem generovaný nezákonnými činnostmi těchto skupin spolu s nízkou úrovní postihů či účinných trestních stíhání v této oblasti poskytuje zločinným spolčením možnost významných výdělků, které zase slouží na podporu další trestné činnosti, mezi niž patří vazby na nelegální přistěhovalectví, praní peněz, pašování, obchod s drogami a úplatkářství.

Z číselných údajů vyplývá, že celní orgány v roce 2010 na hranicích zadržely v téměř 80 000 případech více než 103 milionů kusů padělaného a pirátského zboží[29]. Tyto údaje neberou v úvahu záchyty uvnitř EU a vyšetřování vedená jinými donucovacími orgány, např. policejními a celními složkami. Dále také nezahrnují odhalení padělaných výrobků vyráběných v rámci EU. Bylo vytvořeno evropské středisko pro sledování padělání a pirátství, jehož cílem je zvýšit kvalitu dostupných informací a statistik věnovaných padělání a pirátství na vnitřním trhu EU.

V různých členských státech došlo k několika případům zadržení padělaných pesticidů a Europol v roce 2011 uspořádal operativní schůzku dotčených zemí. Na rok 2012 Europol plánuje odborně vzdělávací a informační setkání, na němž si budou členské státy moci vyměnit poznatky a zkoordinovat společnou akci zaměřenou proti tomuto jevu.

[29] Evropská komise – Daně a celní unie. Zpráva o vymáhání práv duševního vlastnictví celními orgány EU. Výsledky na hranicích EU za rok 2010.

Operace Opson

Hlavní oblast trestné činnosti Padělané potraviny a nápoje

Zúčastněné země Bulharsko, Dánsko, Francie, Itálie, Maďarsko, Nizozemsko, Rumunsko, Spojené království, Španělsko, Turecko

Příspěvek Europolu

- Kromě pomoci při plánování operace, které trvalo šest měsíců, Europol poskytoval operativní podporu, při níž nasadil týmy v rotterdamském přístavu na pomoc nizozemským celním orgánům, a dále působil při Interpolu v Lyonu.

Rozsah operace

V rámci této operace koordinované Interpolem a Europolem byly v deseti zemích zadrženy stovky tun falešných a nekvalitních potravin a nápojů včetně šampaňského, sýra, olivového oleje a čaje, čímž došlo ke zničení organizovaných zločineckých gangů stojících za touto činností.

Do operace, která trvala jeden týden, byla zapojena policie, celní orgány a vnitrostátní potravinářské regulační orgány a dále partneři ze soukromého sektoru. V rámci této operace byly provedeny kontroly na letištích, v přístavech, prodejnách a tržištích ve všech deseti zúčastněných zemích.

Operace Opson (což ve staré řečtině znamená „potravina") měla tři hlavní cíle:

- Zvýšit povědomí o nebezpečích, která představují padělané a nekvalitní potraviny,
- Navázat partnerství se soukromým sektorem s cílem zajistit jednotnou reakci na tento druh trestné činnosti,
- Ochránit spotřebitele zadržením a likvidací nekvalitních potravin a odhalením pachatelů trestné činnosti, kteří za těmito sítěmi stojí.

Vyšetřování stále probíhají a konečné výsledky operace Opson budou zveřejněny po jejich uzavření. Této operace se jako pozorovatel zúčastnila Demokratická republika Kongo, která má v úmyslu provést v příštím roce pilotní operaci v Africe.

Výsledek mezinárodní spolupráce:

- donucovací orgány zajistily
  - přes 13 000 lahví nekvalitního olivového oleje,
  - 30 tun falešné rajčatové omáčky,
  - přibližně 77 tun padělaného sýra,
  - přes 12 000 lahví nekvalitního vína v hodnotě 300 000 EUR,
  - 5 tun nekvalitních ryb a mořských plodů,
  - téměř 30 000 padělaných sladkých tyčinek.
- Vyšetřuje se rovněž prodej falešného či nekvalitního kaviáru přes internet.

Mezinárodní konference na téma prosazování práv duševního vlastnictví, Madrid

Tuto třídenní akci v září uspořádal Europol společně s Interpolem a španělským policejním sborem Cuerpo Nacional de Policía. Na konferenci se sešlo přes 450 zvláštních vyšetřovatelů trestné činnosti v oblasti duševního vlastnictví, státních zástupců a odborníků z 52 zemí, kteří zastupovali veřejný i soukromý sektor.

Operativní workshopy a kulaté stoly účastníkům umožnily podělit se o osvědčené postupy a projednat operativní metodiky. Europol představil své operativní možnosti.

Tato konference poskytla dokonalou příležitost upozornit na všechna nebezpečí představovaná padělaným a pirátským zbožím a také propagovat analytickou a operativní podporu Europolu mezi vyšetřovateli.

Operace Leatherface

Hlavní oblast trestné činnosti Padělané a nekvalitní elektrické nářadí

Zúčastněné země Španělsko

Příspěvek Europolu

- Europol obeznámil španělské donucovací orgány se zpravodajskými informacemi nasvědčujícími trestné činnosti probíhající v rámci jejich jurisdikce.

Rozsah operace

Zpravodajské informace odhalily pachatele organizované trestné činnosti, kteří se ve Španělsku zabývali praním peněz, daňovými úniky a trestnou činností v oblasti průmyslového vlastnictví.

Výsledek mezinárodní spolupráce:

- španělská policejní složka Guardia Civil zatkla 64 osob; 62 z nich byli Italové s vazbami na Camorru,
- provedení prohlídek objektů v Malaze, Madridu, Barceloně, Valencii a Seville a zajištění velkého množství nekvalitního a „falešného" značkového zboží, včetně generátorů, řetězových pil a dalšího elektrického nářadí.

Sdílení karet

Europol v roce 2011 uspořádal školení a operativní schůzku, které byly věnovány tzv. „sdílení karet", tedy jevu, při němž dochází k výrobě a distribuci pirátských chytrých karet pro sledování placených TV kanálů. Tato činnost vzbuzuje minimální zájem či povědomí, a to i přes obrovské zisky plynoucí zločineckým sítím, a zpravodajské informace Europolu prozrazují, že většina této činnosti je řízena státními příslušníky zemí EU.

3.6 Pašování cigaret

Europol podporuje donucovací orgány v předcházení a boji proti aktivitám skupin organizované trestné činnosti, které nezákonně vyrábějí cigarety a tabákové výrobky a obchodují s nimi.

Pašování tabáku není trestným činem bez obětí. Příjmy ušlé vládám představují podstatné prostředky, které mohly být vynaloženy na základní služby veřejnosti, jako jsou školy, nemocnice, pozemní komunikace a prosazování práva.

- Odhaduje se, že nedovolený obchod s tabákem stojí EU na ušlých příjmech každoročně přibližně 10 miliard EUR.
- Do kontejneru o délce 40 stop (12 metrů) se vejde až 10 milionů cigaret. Pokud se toto množství propašuje například do Irska, činí ušlé příjmy přibližně 3 miliony EUR. Pokud se propašuje do Spojeného království, jde o přibližně 1,25 milionu GBP na ušlých příjmech.
- Podle společnosti British American Tobacco (BAT) prodají pašeráci v EU ročně 52 miliard cigaret, což odpovídá 6 000 kontejnerům o délce 40 stop. Průměrná prodejní cena krabičky nezákonného výrobku v EU činí 2,50 EUR.

Za účelem zvýšení zisků se nezákonný tabák vyrábí z levných materiálů a s minimálními ohledy na zdraví a kontrolou jakosti. Kuřákům se pak prodávají tyto cigarety namísto originálních výrobků, které splňují jisté normy. Padělky obvykle obsahují mnohem více dehtu a nikotinu než originální značky a také produkují větší množství škodlivého oxidu uhelnatého. Mohou obsahovat zdraví vysoce škodlivou směs karcinogenních chemických látek, včetně arsenu, kadmia, benzenu a formaldehydu – mnohem více než originální cigarety. U zachycených padělaných cigaret bylo dokonce zjištěno, že obsahují roztoče, vajíčka hmyzu, plísně a výkaly.

Padělané a pašované tabákové výrobky se prodávají na otevřených trzích a zákazníci si často nejsou vědomi, že kupují nezákonné výrobky. Peníze, které platí, jdou přímo „do kapsy" zločineckým skupinám, které z nich financují další oblasti závažné organizované trestné činnosti a terorismus.

- Vyšetřující orgán Rady bezpečnosti Organizace spojených národů – skupina odborníků – uvedl, jak miliony dolarů na příjmech z nedovolených tabákových výrobků získává Al-Kajdá, Tálibán a další teroristické organizace. Zpráva uvedené skupiny odborníků dále hovořila o tom, že tyto prostředky rovněž financují konžské povstalce, kteří provádějí nábor dětských vojáků a páchají hromadná znásilnění a vraždy.
- V lednu 2011 Královská kanadská jízdní policie odhadla, že ze 105 skupin organizované trestné činnosti, které tato policejní složka vyšetřovala kvůli pašování tabáku, se 69 % zabývalo také obchodem s drogami a zbraněmi.
- Řada zemí se v rámci nedovoleného obchodu s tabákem považuje za pouze tranzitní. I ony však tímto druhem trestné činnosti trpí, protože skupiny organizované trestné činnosti potřebují pro přepravu nezákonného zboží od zdroje na trh a k legalizaci získaných příjmů sklady, dopravu a finanční podporu. Podél těchto dopravních cest fungují černé trhy s logistickou podporou usnadňující tento obchod, může docházet k uplácení donucovacích orgánů a trpí také legálně působící podniky.

Operace Tsar

Hlavní oblast trestné činnosti Mezinárodní sítě zabývající se pašováním cigaret

Zúčastněné země Česká republika, Francie, Itálie, Maďarsko, Německo, Slovensko

Příspěvek Europolu

- Operaci podpořily a koordinovaly Europol a Eurojust a v jejím rámci se uskutečnil pečlivě naplánovaný zásah, při němž bylo nasazeno přes 150 příslušníků donucovacích orgánů.
- Eurojust neprodleně zřídil koordinační středisko s využitím mobilní kanceláře, která byla obsluhována analytikem Europolu a již počátku zajišťovala důležitou analytickou podporu.
- Koordinovaný přístup zahrnující na úrovni EU několik agentur umožnil výměnu informací a důkazních materiálů v reálném čase, spolupráci mezi celními, policejními a justičními orgány v dotčených zemích a okamžitou křížovou srovnávací analýzu shromážděných údajů.

Rozsah operace

Europol a Eurojust podpořily několik členských států při zničení rozsáhlé sítě pašeráků padělaných cigaret z Ukrajiny do Spojeného království.

V rámci případu, k němuž dala podnět Francie, vyšetřování odhalilo existenci strukturovaného zločinného spolčení, které sídlilo v ukrajinském regionu při hranici s několika členskými státy EU. Tato síť fungovala v několika dotčených zemích prostřednictvím nastrčených společností a využívala přepravce svolné k dané činnosti.

Výsledek mezinárodní spolupráce:

- vydání 5 evropských zatykačů a zatčení 5 osob. Podezřelí čekají na zahájení soudního procesu,
- provedení 13 souběžných prohlídek domů a firem, které vedly k zajištění velkého množství písemných důkazů, počítačů, mobilních telefonů a různých zařízení IT.

3.7 Padělání eura

Europol má mandát pro předcházení padělání peněz, zejména eura, a jeho potírání a byl určen jako centrální orgán Evropské unie pro boj proti padělání eura. Toto právní postavení opravňuje Europol působit jako celosvětové kontaktní místo pro boj proti padělání eura.

Europol úzce spolupracuje s členskými státy Evropské unie, Evropskou centrální bankou, Evropskou komisí, Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF), Interpolem a dalšími partnery.

V rámci plnění této funkce centrálního orgánu nabízí Europol svým partnerům širokou škálu produktů a služeb:

- Europol poskytuje donucovacím orgánům aktivní podporu shromažďováním, analýzou, šířením a usnadňováním výměny zpravodajských informací týkajících se uvedené trestné činnosti a dále poskytováním dalších odborných a jiných znalostí pro pomoc při vyšetřování.
- Europol se v EU účastní všech významných vyšetřování v oblasti padělání eura, včetně společných vyšetřovacích týmů.
- Na základě žádosti se poskytuje také finanční podpora a pomoc na místě.
- Europol poskytuje donucovacím orgánům forenzní podporu s cílem určit původ materiálů a zařízení užívaných k výrobě padělků.
- Poskytujeme také technickou podporu a odbornou přípravu v oblasti taktických a technických otázek týkajících se ochrany eura proti padělání.

Operace Gazeta

Hlavní oblast trestné činnosti Hromadná výroba padělaných eur

Zúčastněné země Polsko

Příspěvek Europolu

- Napomáhal operaci umožněním mezinárodní spolupráce.
- Odhalil síť pro distribuci padělků mimo Polsko.
- Před zásahem poskytl technické poradenství v oblasti technik a zařízení pro tisk padělků, které by mohly být padělateli používány.
- Europol se podílel na zkoumání nelegální tiskárny a poskytl technickou podporu na místě.

Rozsah operace

Operací polské policie byla za podpory Europolu zničena jedna z největších tiskáren padělaných eur v Evropě.

Polská policie původně vyšetřovala podvodnou činnost spojenou s používáním padělaných dokladů, když objevila místo, kde se vyráběly padělané průkazy totožnosti. Ukázalo se, že na stejném místě se vyrábějí i padělané peníze.

Donucovací orgány při zásahu v objektu poblíž Varšavy nalezly kompletní tiskařskou továrnu vyrábějící falešné bankovky i padělané doklady.

Úspěch této operace zabránil případné výrobě a distribuci velkého množství vysoce kvalitních padělků eura, které dokázaly přelstít i komerční čidla pro ověřování pravosti bankovek.

Výsledek mezinárodní spolupráce:

- zajištění rekordního množství padělaných bankovek v hodnotě 50 a 500 EUR, přičemž celková nominální hodnota činila přes milion eur,
- zatčení 1 muže kvůli výrobě padělaných bankovek a falešných dokladů,
- zkonfiskování 7 500 nenastříhaných archů velikosti A4 s bankovkami v hodnotě 50 EUR s ochrannými prvky, např. hologramy,
- zajištění velkého množství polygrafického vybavení a materiálů pro výrobu dalších padělků, včetně ofsetového tiskařského stroje,
- policie odvezla velké množství padělaných dokladů a souvisejících materiálů používaných při výrobě, včetně průkazů totožnosti, pasů, dokladů o registraci vozidel z různých evropských zemí, právních listin a razítek různých státních úřadů.

Operace Chipmunk

Hlavní oblast trestné činnosti Výroba padělaných eurobankovek a euromincí

Zúčastněné země Belgie, Francie

Příspěvek Europolu

- V operačním koordinačním středisku byli přítomni odborníci, kteří zde poskytovali podporu v oblasti technických odborných znalostí a operativní analýzy.
- U zadržených bankovek byla technickým posouzením, které provedl Europol, zjištěna vazba na vyšetřování vedené italskými donucovacími orgány a dalšími mezinárodními partnery.

Rozsah operace

V rámci vyšetřování, k němuž daly podnět belgické orgány[30] a které podporoval Europol, byly zničeny dvě nelegální mincovny vyrábějící eura a byla zlikvidována skupina organizované trestné činnosti zabývající se distribucí padělaných eurobankovek a mincí.

Podezřelí italského a belgického původu byli zatčeni poté, co v Belgii zřídili dvě nelegální velkovýrobny mincí, v nichž vyráběli padělané euromince. Do této operace byla po zadržení podezřelého ve Francii, jehož prostřednictvím byly zjištěny vazby na vyšetřování vedené v Belgii, zapojena rovněž francouzská policie.

Výsledek mezinárodní spolupráce:

- vyšetřování odhalilo dodávky padělaných eurobankovek o celkové nominální hodnotě cca 60 000 EUR,
- kromě nelegálních ražeb a hotových mincí byly zajištěny také zařízení a materiály používané k výrobě jednoeurových a padesáticentových mincí, např. raznice a dosud nevyražené mince,
- v průběhu operace bylo objeveno také několik palných zbraní.

[30] Oddělení vyšetřování trestné činnosti belgické spolkové policie Mons za podpory místní policie v La Louviere, Belgické královské mincovny a belgický ústřední úřad pro boj proti padělání peněz (OCRFM).

Společný vyšetřovací tým Limón

Hlavní oblast trestné činnosti Padělání eura a skimming karet

Zúčastněné země Bulharsko a Španělsko za podpory USA

Příspěvek Europolu

- Během fáze vyšetřování Europol vypracoval několik zpravodajských hlášení a usnadnil výměnu zpravodajských informací, což rovněž vedlo k odhalení nových zločineckých vazeb.
- Odborníci Europolu poskytli technickou podporu, která spočívala v přezkoumání objektu tiskárny, která se nacházela v centru Sofie, pomocí zvláštního vybavení s cílem nalézt stopy s vyobrazením eur.
- Europol podpořil vyšetřování rovněž finančně.

Rozsah operace

Byl zřízen společný vyšetřovací tým složený z Bulharska, Španělska, Eurojustu a Europolu s cílem bojovat proti padělání eura. Společný vyšetřovací tým podpořila také tajná služba USA.

Díky tomuto úspěšnému společnému vyšetřovacímu týmu byly zlikvidovány tři tiskárny padělaných eur a byla ukončena aktivita skupin organizované trestné činnosti zapojených do výroby a distribuce padělaných peněz.

Výsledek mezinárodní spolupráce:

- 6 zatčení a zlikvidování nelegální tiskárny vyrábějící eurobankovky v hodnotě 100, 200 a 500 EUR v bulharském Plovdivu,
- zadržení padělaných bankovek o celkové nominální hodnotě přes půl milionu EUR, ofsetového stroje, stroje pro ražení přes pásku za tepla, raznic, inkoustů, počítačů a fólií,
- v Sofii a v jejích předměstích byly později zlikvidovány další dvě tiskárny, které vyráběly padělaná eura a americké dolary,
- zajištění rovněž dalších padělaných výrobků, např. cestovních pasů, kolků a plastových karet (některé z nich s logy kreditních karet).

3.8 Podvody v oblasti DPH

Evropská komise odhaduje, že podvody v oblasti DPH stojí členské státy ročně přibližně 60 miliard EUR. Podvod s chybějícím obchodním článkem při obchodování uvnitř Společenství (MTIC, z angl. *Missing Trader Intra-Community*) je formou organizovaného, komplikovaného daňového podvodu prováděného pachateli trestné činnosti, kteří napadají systémy daně z přidané hodnoty (DPH) v členských státech EU. Základní model nadnárodního podvodu v oblasti DPH uvnitř Společenství se týká alespoň dvou členských států.

Podvody typu MTIC provádějí pachatelé organizované trestné činnosti, kteří zavádějí strukturu propojených společností a osob s cílem zneužít rozdíly mezi vnitrostátními systémy DPH při současném skrytí skutečných vazeb mezi účastníky. Osoby, které se podílejí na systematických podvodech v oblasti DPH a které nesou výchozí odpovědnost za daňové škody – takzvané chybějící obchodní články – se na činnosti podílejí pouze krátce, někdy pouze v řádu týdnů, a následně zmizí. Systémy podvodů mohou být založeny na skutečných anebo stále více na virtuálních podvodných „kolotočových" transakcích, při nichž dochází k prodeji „zboží" a jeho dalšímu několikanásobnému opětovnému prodeji.

Podvod typu MTIC s hmotným zbožím – týkající se často komodit, jako jsou mobilní telefony, počítačové čipy či cenné kovy – však již není jedinou problematickou oblastí. Byla zaznamenána zjevná mutace na podvod typu MTIC na bázi služeb, kdy podvodníci projevili zájem o nehmotné zboží a rozšířili svou trestnou činnost na environmentální a energetické trhy.

V průběhu roku 2011 byla pro Europol prioritní koordinace a šíření zpravodajských informací s cílem podpořit vyšetřování členských států, která se týkala podvodů v oblasti DPH v rámci obchodování s povolenkami na emise CO_2 nebo s evropskými povolenkami (EUA, z angl. *European Unit Allowance*).

Europol odhaduje ztráty způsobené podvody týkajícími se emisních povolenek od června 2008 do prosince 2009 na přibližně 5 miliard EUR. Od té doby uskutečnily významné operace v oblasti prosazování práva Německo (v dubnu 2010) a Itálie (v prosinci 2010). Během těchto operací bylo zatčeno několik osob a byly provedeny prohlídky mnoha objektů. Při Europolu byla zřízena cílová skupina pro koordinaci přibližně 30 vyšetřování trestné činnosti v členských státech EU. První soudní proces s podezřelými obviněnými z podvodu týkajícího se emisních povolenek se konal ve Francii v lednu 2012 a brzy budou následovat podobné procesy v Německu a Spojeném království.

Analytický projekt Europolu týkající se podvodů typu MTIC je na úrovni EU jedinou databází, která uchovává informace o příslušné trestné činnosti, a stal se hlavním informačním zdrojem pro působení donucovacích orgánů. Poznatky a údaje uložené v rámci Europolu umožňují vytvoření důkladného přehledu o této oblasti trestné činnosti a identifikují nejdůležitější cílové osoby páchající trestnou činnost. Europol se stal odborným střediskem pro boj s přeshraničními podvody typu MTIC a se související trestnou činností.

V průběhu roku 2011 Europol podporoval vyšetřování vedená členskými státy v oblasti:

- trestné činnosti týkající se systému obchodování s emisemi v EU (podvody týkající se emisních povolenek - uhlíkového kreditu),
- krádeží obchodovatelných evropských povolenek (emisních povolenek EU),
- několika úspěšných útoků vedených metodou phishingu z účtů spravovaných v rámci národních registrů.

Uvedená podpora zahrnovala tyto hlavní činnosti:

- nasazení mobilní kanceláře na podporu shromažďování a analýzy zpravodajských informací v Dubaji,

- strategické setkání Europolu a Eurojustu zaměřené na podvody v oblasti DPH, jehož se zúčastnilo přibližně 80 odborníků z donucovacích orgánů, justičních orgánů a tvůrců politik z celé EU,
- strategická, operativní a zpravodajská koordinační setkání s příslušnými partnery, včetně Eurojustu, britského daňového a celního úřadu (HMRC) a dubajské policie,
- 8 zatčení a 20 prohlídek objektů ve Spojeném království v souvislosti s operací Vista v koordinaci se 33 prohlídkami objektů v Německu a několika prohlídkami v České republice, se žádostí o plnou podporu při analýze zajištěných materiálů.

Rovněž byly odhaleny a analyzovány platební platformy a zařízení podporující nezákonné finanční toky. V souvislosti s tím Europol v roce 2012 uspořádá konferenci věnovanou této problematice s cílem projednat tato zjištění a zajistit koordinaci reakce donucovacích orgánů v EU.

Europol podporuje nástroj pro technickou pomoc a výměnu informací (TAIEX, z angl. *Technical Assistance and Information Exchange Instrument*), který spravuje Evropská komise. Sdílení poznatků a osvědčených postupů mezi příslušníky donucovacích orgánů a státními zástupci z členských států EU a ze sousedních zemí umožňují pořádané semináře. Spolupráce s třetími zeměmi je pro boj s podvody v oblasti DPH zásadní, protože nezákonné zisky se často legalizují mimo EU.

Operace Jacquo New

Hlavní oblast trestné činnosti Podvody v oblasti DPH

Zúčastněné země Belgie, Francie, Spojené království, Španělsko

Příspěvek Europolu

- Několik členských států požádalo Europol o operativní a analytickou podporu pro probíhající vyšetřování trestné činnosti v souvislosti s podvody v oblasti DPH při obchodu s platinou.
- Analytická zjištění Europolu poukázala na zjevné vazby mezi výše uvedenými zeměmi.
- Europol se účastnil práce společného vyšetřovacího týmu.
- France v průběhu operace požádala o nasazení mobilní kanceláře Europolu za účelem kontroly a analýzy získaných údajů „in situ".
- Europol provedl řadu analytických kontrol dokumentů zajištěných při prohlídkách. Byly zjištěny aktivní záznamy ve stávajících souvisejících vyšetřováních a dále dvě nové vazby na jednoho z hlavních podezřelých z podvodu týkajícího se uhlíkového kreditu. Další analýza stále probíhá.

Rozsah operace

Schůzka uspořádaná v Europolu vedla k vytvoření společného vyšetřovacího týmu Belgie a Francie za účasti Europolu.

Francouzští a belgičtí vyšetřovatelé identifikovali hlavní aktéry podezřelé z účasti na podvodech v oblasti DPH a zaměřili se na belgickou společnost obchodující s cennými kovy, jejíž klienti se nacházeli ve Spojeném království, ve Francii a ve Španělsku.

Výsledek mezinárodní spolupráce:

- příslušníci francouzských a belgických donucovacích orgánů provedli koordinované prohlídky, které odhalily vazby 7 osob přímo na hlavní podezřelé v rámci vyšetřování vedeného ve Francii.

3.9 Praní peněz a dohledávání majetku

Vše nasvědčuje tomu, že 70 % veškeré trestné činnosti je pácháno za účelem obohacení[31] a vede k obrovským nezákonným ziskům. Většina případů vyšetřovaných donucovacími orgány tak má jednoho společného jmenovatele – finanční motivaci k páchání trestné činnosti. Sledování stopy peněz poskytuje indicie vedoucí k pachatelům, může narušovat vazby na jejich společníky a umožňuje případné zabavení zisků z trestné činnosti. Tento přístup napadá ekonomický základ zločinného podnikání a brání opětovnému investování výnosů z nezákonné činnosti do další trestné činnosti.

Europol podporuje členské státy při předcházení a boji proti trestné činnosti spočívající v praní peněz, a to prostřednictvím zvláštního operativního analytického projektu, který v současnosti podporuje 25 členských států EU a dále Eurojust a Island. Uvedený projekt pomáhá členským státům díky analýze operativních údajů spojených se zprávami o podezřelých transakcích, které příslušné donucovací orgány získávají pomocí filtrování, a dále se zprávami o měnových transakcích a s probíhajícími vyšetřováními případů praní peněz.

Tato práce využívá skutečnou hodnotu finančních zpravodajských informací, například zpráv o podezřelých transakcích, a slučuje tyto informace se zpravodajskými informacemi, které pocházejí z probíhajících případů praní peněz a ze zjištěných pohybů hotovosti přes hranice. Europol kromě toho poskytuje také horizontální podporu dalším probíhajícím projektům Europolu tím, že specialistům pomáhá analyzovat finanční toky.

Činnosti v roce 2011

Neobvyklé přeshraniční pohyby větší hotovosti (USD)

Europol obdržel příspěvky v podobě zpravodajských informací o neobvyklých pohybech vysokých částek amerických dolarů, k nimž dochází na trase Ukrajina – Rumunsko – Bulharsko – Turecko. Za dobu dvou let (březen 2008 až červen 2010) zde bylo deklarováno přibližně 200 milionů amerických dolarů v hotovosti. Bulharské orgány navrhly uspořádání strategické schůzky s rumunskými, tureckými a ukrajinskými orgány. Tato schůzka se konala v roce 2011. Byly na ní ujasněny komunikační kanály a Ukrajina souhlasila, že zváží zahájení vyšetřování.

Operace Spectre II: působení nadnárodních kurýrů hotovosti

V listopadu 2011 Europol nasadil svou mobilní kancelář na podporu operace několika agentur zaměřené na záchyt a zjištění hotovosti v přístavech a na hranicích Spojeného království. Europol během operace řešil 271 žádostí, které vedly k 19 záchytům a čtyřem naprostým shodám v informačním systému. Při operaci bylo zadrženo 418 136 GBP v hotovosti a odhaleno bylo dalších 1 412 722 GBP v hotovosti společně se stříbrem, šperky a drogou khat[32].

Mezinárodní skupina organizované trestné činnosti zabývající se praním peněz z obchodu s kokainem

V rámci podpory společného vyšetřovacího týmu Playa poskytoval Europol horizontální podporu zajištěním účelové finanční analýzy a vypracováním několik operativních analytických zpráv. Práce společného vyšetřovacího týmu vedla po vleklém mezinárodním vyšetřování k zatčení 10 podezřelých osob působících v mezinárodní organizaci zabývající se

[31] Úřad vlády Spojeného království, 2000.

[32] Khata je rostlina, jejíž listy se žvýkají s cílem vyvolat stimulační účinek, který je podobný účinku amfetaminů a vyplývá z přítomnosti aktivních látek cathin a cathinon. Ve většině zemí EU se jedná o zakázanou látku.

obchodem s drogami. Uvedené osoby své zisky investovaly do nabytí osobního majetku – luxusních vozidel, nemovitostí, diskoték a rekreačních lodí – ve Španělsku a dalších zemích. Pro utajení vlastní totožnosti tento zločinecký gang založil několik společností. Europol také poskytoval odborné znalosti a podporu vyšetřování s cílem usnadnit vyhledání majetku z trestné činnosti.

Rozsáhlé podvody typu „Ponziho schéma" v oblasti kolektivních investic

Europol podpořil významné vyšetřování vedené v několika jurisdikcích, které se zabývalo obviněními, že se hlavní podezřelí dopustili na soukromých i firemních investorech zpronevěry. Investoři složili velké finanční částky v domnění, že prostředky budou investovány se zaručeným značným ziskem. Hlavní podezřelí namísto toho použili síť bankovních účtů pro odvedení peněz investorů na vlastní soukromé účty.

Činnosti týkající se praní peněz na mezinárodní úrovni potvrzují rozsáhlé využití tradičních metod, jako jsou přesuny peněz pomocí peněžních kurýrů společně s propracovanými technikami zaměřenými na zřizování zahraničních finančních investic pod rouškou anonymních firem. V současných případech praní peněz bylo rovněž zaznamenáno zapojení profesionálů, často osob mimo tradiční finanční sektory, kteří jsou využíváni k začlenění výnosů z nezákonné činnosti do obchodních aktivit. K nejzjevnějším investicím skupin organizované trestné činnosti nadále patří investice do nemovitostí, obchodní činnosti a luxusního zboží.

Úřad Europolu pro vyhledávání majetku z trestné činnosti (ECAB, z angl. *Europol Criminal Assets Bureau*) napomáhá finančním vyšetřovatelům z členských států sledovat výnosy z trestné činnosti v případě, kdy je majetek skryt mimo hranice jurisdikce těchto vyšetřovatelů. Úřad ECAB existuje především s cílem sledovat výnosy z trestné činnosti v rámci vyšetřování podpořených Europolem.

K dalším významným aspektům práce tohoto úřadu patří zřizování úřadů pro vyhledávání majetku v členských státech, posilování jejich spolupráce na evropské úrovni a poskytnutí sídla sekretariátu sítě CARIN.

Camdenská síť úřadů pro vyhledávání majetku z trestné činnosti (CARIN)

V Europolu sídlí stálý sekretariát sítě CARIN (z angl. *Camden Assets Recovery Inter-Agency Network*), což je neformální síť odborníků justičních a donucovacích orgánů v oblasti vyhledávání majetku. Síť CARIN má v současné době 49 registrovaných členských jurisdikcí včetně všech 27 členských států EU a 9 mezinárodních organizací.

Z každé jurisdikce je jmenována jedna kontaktní osoba z řad donucovacích orgánů a jedna z řad justičních orgánů za účelem přeshraniční spolupráce při sledování, zmrazení, zajištění a konfiskaci majetku z trestné činnosti. Tyto kontaktní osoby poskytují pomoc v obecných otázkách vyhledávání majetku ve vlastní jurisdikci a zajišťují také operativní podporu prostřednictvím dostupných právních kanálů.

3.10 Mobilní skupiny organizované trestné činnosti

Mobilní skupiny organizované trestné činnosti působí vysoce flexibilním a mobilním způsobem v několika jurisdikcích a odvětvích trestné činnosti. Tito pachatelé, kteří jsou zapojeni především do majetkové trestné činnosti nebo podvodů, se zaměřují na činnosti, jako např.:

- (ozbrojené) loupeže,
- vloupání do obydlí a podniků, domovní loupeže páchané prostřednictvím odvedení pozornosti,
- organizované krádeže v obchodech a kapesní krádeže,
- krádeže nákladu a kovů,
- fyzické útoky na převozy hotovosti a bankomaty,
- krádeže těžké techniky ze staveništ,
- krádeže luxusních vozů a nákladních vozidel.

Mobilní skupiny organizované trestné činnosti se dostaly do povědomí, když se na přelomu tisíciletí zjistilo, že za systematickými vloupáními do domů a obchodů, vloupáními provedenými po násilném najetí vozidla do objektu a některými formami krádeží vozidel stojí stále více východoevropské a středoevropské gangy. Na základě způsobů provedení bylo již tehdy jasné, že tyto gangy jsou dobře organizované, působí systematicky a zajímají se zejména o hotovost a zboží, které mohou prodat na trzích s kradeným nebo použitým zbožím[33].

Tato zločinná spolčení dodávají na trhy v EU oběti obchodování s lidmi[34], jakož i odcizené či nelegální zboží, včetně drog, načež zisky odvedou do země, z níž pocházejí, a to uvnitř či mimo EU. V některých případech se rovněž starají o konečnou distribuci daného zboží. Většina mobilních skupin organizované trestné činnosti má svého vůdce a přinejmenším významnou část svého majetku uvnitř EU.

K nejdominantnějším mobilním skupinám organizované trestné činnosti patří litevsky, gruzínsky a rusky hovořící skupiny.

Litevské skupiny organizované trestné činnosti působí v mnoha členských státech včetně Belgie, Dánska, Finska, Francie, Irska, Německa, Nizozemska, Spojeného království, Španělska a Švédska. Potírání těchto skupin v celé Evropě již zpráva OCTA 2011 označila pro Europol jako prioritní. Severovýchodní uzel trestné činnosti[35] zůstává zaměřen na tranzit nezákonných komodit do a z bývalého Sovětského svazu a je nadále základnou skupin páchajících širokou škálu násilné trestné činnosti s mezinárodním dosahem. Litevské skupiny jsou zapojeny do širokého spektra majetkové trestné činnosti a do krádeží vozidel (včetně nového trendu – krádeží nákladních vozidel), loupeží, vloupání, kapesních krádeží a podvodů. Jsou zapojeny také do pašování drog z Latinské Ameriky přes západní Afriku a přes jihozápadní a severozápadní uzly. Litevské skupiny organizované trestné činnosti spolupracují s albánsky hovořícími zločineckými skupinami na pašování heroinu ze střední Asie do západní Evropy.

Litevské skupiny hrají významnou úlohu také při obchodu se syntetickými drogami směrem do Ruské federace, Skandinávie a pobaltských států. V nedávné době se staly významným článkem řetězce dodávek pro severozápadní uzel, jelikož z Ruské federace opatřují benzylmethylketon (BMK) určený k výrobě amfetaminu. Stejně jako je tomu u organizované trestné činnosti albánsky hovořících zločineckých skupin, poměrné bohatství litevských

[33] Boj proti kočovným zločineckým skupinám: nové výzvy, publikace vydaná belgickými donucovacími orgány v roce 2010.
[34] Obchodování s lidmi.
[35] Další podrobnosti viz příloha č. 1.

zločineckých skupin zvyšuje jejich možnosti v oblasti náboru a udržení členů, infiltrace a investic.

Gruzínsky a rusky hovořící skupiny organizované trestné činnosti jsou velmi dobře organizované a v rámci hierarchických struktur jsou řízeny jejich podskupinami. Gruzínské skupiny organizované trestné činnosti působí v Belgii, České republice, Francii, Německu, Rakousku, Španělsku a rovněž v Ruské federaci a ve Spojených státech amerických. Nejméně v jednom případě umožnila ruština činnost skupiny, jejíž členové pocházejí z několika různých států bývalého Sovětského svazu.

Ruské/gruzínské zločinecké skupiny se mimo jiné podílejí na majetkové trestné činnosti, nelegálním přistěhovalectví, padělání dokladů totožnosti, praní peněz, vydírání a obchodu s drogami. Gruzínské skupiny jsou zapojeny také do dovozu kokainu z Jižní Ameriky do Ruské federace a na Kavkaz.

Ze zpravodajských informací vyplývá, že mobilní skupiny pocházející ze SNS[36], Čečenska a Gruzie řídí tzv. *vor v zakone* neboli zloděj podle práva[37]. Členové mobilních skupin musí přispívat do společného fondu (obščak) placením za ochranu a předáváním podílu na výnosech z trestné činnosti příslušnému *voru v zakone* – tyto vory lze považovat za vládce scény ruskojazyčné organizované trestné činnosti.

Nejvyšší *vory v zakone* jsou tak zámožní, že mohou hrát významnou úlohu ve strategických odvětvích hospodářství. Současná vyšetřování například poukazují na vazby na velké euroasijské energetické společnosti. Tyto vazby se zneužívají ke směsici legálních a nelegálních činností, ale také ke klamnému zajištění důvěryhodnosti a věrohodnosti pro příslušné osoby a činnosti. Jejich případné napojení na cyklus legálního hospodářství EU by mělo být sledováno a potíráno.

V tomto rámci poskytl Europol členským státům EU a třetím zemím podporu v podobě:

- strategické a operativní analýzy a technické podpory při několika vyšetřováních, která vedly členské státy EU,
- koordinačních a operativních schůzek,
- zapojení do operativního akčního plánu zaměřeného na mobilní organizovanou trestnou činnost s cílem omezit obecné možnosti těchto skupin při páchání trestné činnosti (COSI/EMPACT).

Operace Vigilant

Hlavní oblast trestné činnosti Trestná činnost související s motorovými vozidly

Zúčastněné země Belgie, Francie a Nizozemsko

Příspěvek Europolu

- Europol nasadil svou mobilní kancelář a na místě poskytoval odborné znalosti nizozemským donucovacím orgánům[38] zapojeným do akce.

[36] Společenství nezávislých států (SNS): Arménie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Kazachstán, Kyrgyzstán, Moldavsko, Rusko, Tádžikistán, Turkmenistán, Ukrajina a Uzbekistán.

[37] *Vor v zakone* neboli zloděj podle práva (v přesnějším překladu „zloděj působící v rámci práva" nebo „zločinec dodržující kodex zlodějů") je zločinec, který má v kriminálním podsvětí respekt, autoritu a vysoké postavení. Zloději podle práva neboli *vory* jsou elitou ruského světa organizované trestné činnosti – nepatří již k žádné jednotlivé skupině, avšak ovládají vztahy mezi různými organizacemi (např. Solnčevská, Izmailovská, Tambovská). Pod vory se v každé organizaci nachází zástupce, který s nimi jedná, a jejich rozhodnutí je pro všechny skupiny organizované trestné činnosti závazné.

[38] Služba pro obecní daň Rotterdam, Celní správa Nizozemska, Národní silniční a dopravní inspektorát (RDW) a různý týmy policie Rotterdam-Rijnmond.

- Europol kromě toho umožnil provést přímé kontroly shromážděných informací prostřednictvím styčných důstojníků Europolu .

Rozsah operace

Europol v Nizozemsku poskytl podporu při zásahu rotterdamské policie. Kamery stacionárního systému pro automatické rozpoznávání registračních značek vozidel nasnímaly 351 vozidel – přes 100 vozidel bylo policií zastaveno k další kontrole.

Výsledek mezinárodní spolupráce:

- 5 zatčení
- 41 uložených pokut – vybráno 33 000 EUR
- 23 zadržených vozidel
- zkontrolováno 24 podezřelých dokladů.

Operace Oakleaf

Hlavní oblast trestné činnosti Majetková trestná činnost a podvody

Zúčastněné země Původně 12 zemí: Belgie, Česká republika, Dánsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Německo, Nizozemsko, Norsko, Spojené království, Švédsko

Později se připojily tyto země: Portugalsko, Rakousko, Španělsko, Švýcarsko, USA. Případ podporuje také Interpol.

Příspěvek Europolu

- Europol uspořádal v Haagu pro zúčastněné země schůzku zaměřenou na spolupráci s cílem naplánovat koordinovaný přístup nezbytný pro boj proti mobilní skupině organizované trestné činnosti tohoto druhu.
- Několik případů bylo podpořeno ad hoc včasnou analýzou, což vyšetřovatelům pomohlo během aktivních sledovacích operací. Rychlá zpětná vazba také pomohla státním zástupcům udržet podezřelé ve vazbě. V prosinci 2011 byl v Paříži přítomen analytik, který francouzským orgánům poskytoval podporu při zadávání údajů do Schengenského informačního systému.
- Europol je od konce roku 2010 hlavním úložištěm zpravodajských informací a analýz zaměřených na tuto skupinu. Analýza doposud napomohla při identifikaci šesti hlavních zájmových osob a jejich společníků.
- Bylo zjištěno několik rozporů ve zpravodajských informacích, bylo zpracováno přes 900 hlášení aplikace SIENA a doposud bylo vytvořeno přes 11 000 subjektů, přičemž neustále přicházejí další příspěvky ke zpracování a následné kontrole.
- Operaci podporuje také tým Europolu SCAN a v červenci 2011 bylo donucovacím orgánům rozesláno ad hoc oznámení hrozby. Uvedené hlášení popisovalo způsob provádění trestné činnosti těchto pachatelů, poskytlo široké veřejnosti a sektoru prosazování práva ukazatele související s trestnými činy těchto pachatelů v souvislosti s cestováním a varovalo potenciální cíle trestné činnosti, které vystavují či skladují rohy nosorožců.
- Byla zjištěna potřeba podpory ze strany úřadu Europolu pro vyhledávání majetku z trestné činnosti s cílem zaměřit se na finance těchto pachatelů.

Rozsah operace

Operace Oakleaf byla zahájena v listopadu 2010 z podnětu Irska a zaměřila se na aktivity mobilní skupiny organizované trestné činnosti irského původu. Tato skupina se zabývala zejména podvody s asfaltem, distribucí padělaných výrobků (např. elektrického nářadí

a generátorů), organizovanými loupežemi, praním peněz a obchodem s drogami v mnoha zemích EU. V nedávné době se tito pachatelé rovněž začali specializovat na krádeže rohů nosorožců a obchod s nimi, a proto je činnost členů této skupiny hlášena ze Severní i Jižní Ameriky, Jižní Afriky, Číny a Austrálie.

V rámci svého zločinného podnikání tato velmi dobře organizovaná skupina zakládá společnosti v celé Evropě ve snaze legalizovat a zamaskovat svou nezákonnou činnost. Členové uvedené skupiny organizované trestné činnosti perou své nezákonné a nepřiznané příjmy formou nemovitostí, nových luxusních vozů a dalšího majetku v Irsku. Doposud byly 9 členům této skupiny organizované trestné činnosti doručeny výměry daňových nedoplatků ve výši 9 milionů EUR a další se připravují.

Poté, co se donucovací orgány ze zemí EU a třetích zemí shodly, že koordinovaný přístup je pro boj s touto skupinou zásadní, byla při Europolu v roce 2011 uspořádána jejich schůzka. Na této schůzce bylo zdůrazněno, že v celé EU lze této skupině připsat desítky „drobných" případů, a dohodl se společný postup k likvidaci činnosti skupiny.

Výsledek mezinárodní spolupráce:

- desítky zatčení v celé EU, a to i díky zvýšení povědomí o této problematice prostřednictvím analytických zpráv vydávaných Europolem.

Operace Baia Mare

Hlavní oblast trestné činnosti Trestná činnost související s motorovými vozidly

Zúčastněné země Francie, Maďarsko, Německo, Rakousko, Rumunsko

Příspěvek Europolu

- V Europolu se konala operativní schůzka s Eurojustem a dotčenými členskými státy.
- Europolu bylo předáno několik příspěvků v podobě zpravodajských informací. Související analýza vedly k identifikaci hlavních podezřelých a způsobu páchání trestné činnosti.

Rozsah operace

Příslušníci policie, četnictva a státní zástupci v pěti zemích vedli za podpory a koordinace Eurojustu operaci zaměřenou proti několika sofistikovaným zločineckým sítím zapojeným do krádeží nákladů na dálnicích v EU. Tato operace se zaměřila zejména na zničení skupin organizované činnosti, které napadaly nákladní vozy na parkovištích v době, kdy řidiči spali.

V rámci případu, k jehož zahájení dala podnět Francie, se odhaduje, že při více než 70 krádežích provedených na francouzské půdě od roku 2010 do března 2011 vznikly škody ve výši přibližně 3 milionů EUR. Případ, který začal na místní úrovni, se velmi rychle rozšířil na úroveň národní[39] a následně evropskou.

Vyšetřovatelé rozkryli způsob, jímž tato zločinecká síť páchá trestnou činnost. Ve Francii působilo několik týmů, které odcizovaly zboží s vysokou hodnotou. Rakousko příležitostně sloužilo jako tranzitní země. Německo bylo využíváno pro logistické účely a jako styčné místo pro výměnu nákladních vozidel. Bylo zjištěno, že hlavní organizátor, jakož i skladiště odcizeného zboží, se nachází v Maďarsku. Většina členů tohoto zločinného spolčení pocházela z Rumunska.

Výsledek mezinárodní spolupráce:

- zatčení celkem 22 osob podezřelých z trestné činnosti,
- vydání 13 evropských zatykačů,

[39] Na národní úrovni ve Francii tento případ vyšetřuje francouzské Národní četnictvo (SR Limoges a OCLDI) pod vedením JIRS Bordeaux.

- provedení přibližně 20 domovních prohlídek ve zúčastněných zemích. Tyto prohlídky vedly k nalezení značného množství důkazů a odcizeného zboží.

Operace Caucase

Hlavní oblast trestné činnosti Loupeže

Účastníci Francie

Příspěvek Europolu

- Analýza a podpora pomocí mobilní kanceláře na místě ve dnech zásahu.
- Byly zjištěny mnohé vazby na další skupiny působící ve Francii a na skupiny a *vora v zakone*[37] s působištěm v dalších členských státech EU.

Rozsah operace

V roce 2011 byla poblíž Toulouse v jižní Francii zlikvidována rozsáhlá síť organizované trestné činnosti, sestávající z osob gruzínské a arménské státní příslušnosti[40].

Členové této sítě jsou podezřelí ze spáchání více než 1 000 trestných činů v oblasti Toulouse – zejména z vloupání do bytů a podniků a z krádeží. Odcizený majetek, jako např. počítače, elektronika a luxusní oděvy, se přepravoval do zahraničí kontejnery a nákladními vozy, zatímco odcizené šperky se - pravidelně a po kilogramech - zasílaly k prodeji do belgických Antverp. Zločinecká skupina měla hierarchickou strukturu o několika úrovních (lupiči, řidiči a vedoucí týmů) za koordinace nejméně jednoho *vora v zakone*.[37]

Výsledek mezinárodní spolupráce:

- doposud bylo zatčeno 23 podezřelých,
- vyhledání kilogramů zlata a šperků,
- zastavení posledního kontejneru odcizeného zboží před odjezdem z přístavu,
- v prohledaných obydlích byly nalezeny dvě osoby gruzínského původu s tetováním, které je typické pro vory v zakone.

Společný vyšetřovací tým Balcar

Hlavní oblast trestné činnosti Trestná činnost související s vozidly

Zúčastněné země Estonsko, Litva, Lotyšsko

Příspěvek Europolu

- Tento společný vyšetřovací tým je podporován Europolem a Eurojustem.
- Europol již uspořádal a financoval několik operativních schůzek.
- Europol rovněž nasadil svou mobilní kancelář a vypracovává pravidelné analytické produkty.

Rozsah operace

[40] Síť byla zlikvidována francouzským Ústředním úřadem pro prevenci trestné činnosti kočujících osob (OCLDI, z fran. *Office central de lutte contre la délinquance itinérante*) Národního četnictva a četnictvem regionu Midi-Pyrénées za podpory zásahových jednotek Národního četnictva (GIGN, z fran. *Groupe d'intervention de la Gendarmerie nationale*).

Toto vyšetřování se týká litevských skupin organizované trestné činnosti, které jsou podezřelé z krádeží luxusních vozidel v Německu a v pobaltských státech. V roce 2009 došlo v Estonsku k vlně krádeží nových vozidel. Vyšetřování poukázalo na vazby vedoucí do Lotyšska a Litvy. Později v témže roce byla v Estonsku zatčena první „brigáda". Europol se k společnému vyšetřovacímu týmu připojil v roce 2010 a záhy byla v Estonsku zatčena další „brigáda". Doba působení společného vyšetřovacího týmu byla prodloužena a vyšetřování se nadále zaměřuje na jednu z nejaktivnějších skupin organizované trestné činnosti v Litvě.

Výsledek mezinárodní spolupráce:

- doposud byly zničeny tři skupiny organizované trestné činnosti,
- z nich byla dosud odsouzena jedna litevská a jedna lotyšská skupina organizované trestné činnosti,
- část členů jedné litevské skupiny organizované trestné činnosti byla zatčena, shromažďují se další důkazy a v patřičné době budou provedena další zatčení.

3.11 Nezákonné motorkářské gangy

Většina členů motorkářských klubů na celém světě je součástí běžné společnosti, malé procento z nich se však neřídí zákony a neuznává pravidla společnosti. Sami sebe nazývají „psanci" či „jednoprocentními". Často se organizují do nezákonných motorkářských gangů a nosí na bundách zvláštní nášivku se znakem „1 %" uvnitř kosočtverce.

V zájmu odvrácení této hrozby napomáhá zvláštní projekt Europolu „Monitor" předcházet a bojovat proti trestné činnosti páchané nezákonnými motorkářskými gangy, jako jsou Hells Angels (Hells Angels Motorcycle Club – HAMC), Bandidos, Outlaws a jejich podpůrné motorkářské kluby. Uvedený projekt se řídí multidisciplinárním a horizontálním přístupem a namísto pouhých kriminálních jevů, které jsou vlastní nezákonným motorkářským gangům, se zaměřuje na skupiny organizované trestné činnosti tím, že:

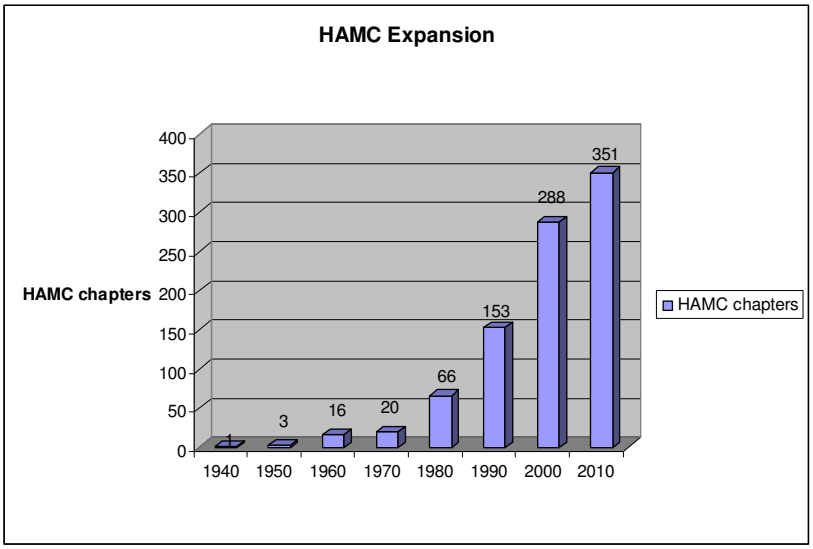
- identifikuje struktury a členy těchto nezákonných motorkářských gangů,
- prostřednictvím strategické analýzy odhaluje význam nových jevů v této subkultuře a zjišťuje nové trendy,
- prostřednictvím operativní analýzy dává podnět k novým operativním činnostem, které podporuje a koordinuje,
- podporuje partnery v policejní práci na velkých motorkářských akcích, jako byl v roce 2011 například sraz klubu HAMC s názvem World Run, konaný v Laconii v USA, a v dalších operativních činnostech prostřednictvím využití mobilní kanceláře Europolu,
- pořádá po celé Evropě kurzy odborné přípravy zaměřené na nezákonné motorkářské gangy,
- poskytuje podporu na vysoké úrovni pro řízení prosazování práva a pro justiční a vládní orgány,
- podporuje platformu Europolu pro odborníky na gangy, která je jedinečným prostředím pro výměnu strategických informací, osvědčených postupů, odborných znalostí a poznatků mezi příslušníky donucovacích orgánů, kteří působí v oblasti potírání nezákonných motorkářských gangů a pouličních a dalších obdobných gangů.

Jako bezpečnostní riziko pro širokou veřejnost, a tím také jako významné z hlediska zajištění monitoringu ze strany donucovacích orgánů, se ukázaly velmi násilné šarvátky mezi konkurenčními kluby a pouličními gangy druhé generace. Nezákonné motorkářské gangy se považují za národní hrozbu a národní prioritu policejní práce ve většině z 15 zemí, které se projektu účastní. Abychom mohli účinněji pomáhat svým partnerům, byly identifikovány strategické a operativní priority včetně vyšetřování rozšiřování se nezákonných motorkářských gangů do nových oblastí Evropy a náboru nových členů těchto gangů z řad pravicových chuligánů.

Neutajované informace Europolu – základní stupeň ochrany

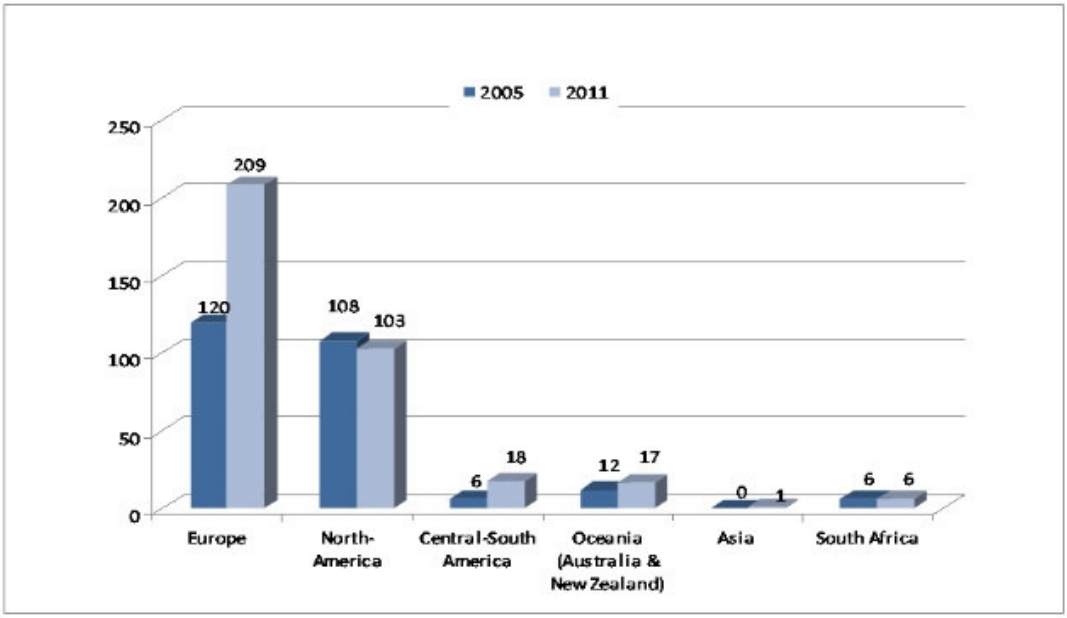
Růst klubu Hells Angels (HAMC)

Rozšiřování klubu HAMC ve světě (1940–2011)

HAMC Expansion	**Rozšiřování klubu HAMC**
HAMC chapter	**Pobočky HAMC**

Rozšiřování klubu HAMC podle regionu (2005–2011)

Europe	Evropa
North-America	Severní Amerika
Central-South America	Střední a Jižní Amerika
Oceania (Australia & New Zealand)	Oceánie (Austrálie a Nový Zéland)
Asia	Asie
South Africa	Jižní Afrika

3.12 Terorismus

I více než deset let po útocích v New Yorku 11. září 2001 terorismus stále představuje pro Evropskou unii vážnou hrozbu. Extremistické a teroristické skupiny, např. Al-Kajdá a jiné, jsou v EU aktivní a mají vliv na životy jejích občanů. Boj proti extremismu a terorismu proto zůstává jednou z priorit EU a Europolu.

Europol pomáhá členským státům vést úspěšná vyšetřování v této oblasti tím, že poskytuje tyto produkty a služby:

- analýzu a analytické produkty, např. zprávy, posouzení hrozeb a chybějící články pro probíhající mezinárodní vyšetřování,
- výměnu informací a přístup k databázím, systémům pro výměnu informací a dalším odborným platformám Europolu,
- odborné znalosti prostřednictvím mobilní kanceláře Europolu, která umožňuje pomoc na místě,
- vypracování výroční zprávy o stavu a vývoji terorismu v EU (TE-SAT), v které se uvádějí základní skutečnosti a číselné údaje týkající se teroristických útoků a zatčení teroristů v EU včetně nových trendů.

3.12.1 Modus Operandi Monitor

Systém pro sledování způsobů provádění trestné činnosti (Modus Operandi Monitor) poskytuje zastřešující model činnosti, který se zaměřuje na konkrétní prvky způsobu činnosti teroristů, a průběžně tak vyhodnocuje teroristické události a vyšetřování. Další hodnota vyplývá ze skutečnosti, že výsledek je napojen na další zpravodajské produkty Europolu s cílem poskytovat v reálném čase odborné znalosti a zpravodajské informace příslušným agenturám členských států.

3.12.2 Síť okamžité reakce

Síť okamžité reakce poskytuje podporu jakémukoli členskému státu, který čelí významné teroristické události, tím, že napojí národní odborníky daného státu na mezinárodní platformu odborníků v oblasti boje proti terorismu a analytiků zpravodajských informací, která zahrnuje také Europol. Prostřednictvím této platformy Europol poskytuje své jedinečné možnosti partnerským evropským donucovacím orgánům, a to včetně:

- mezinárodní databáze osob podezřelých z terorismu a extremistů,
- možnosti sledovat financování teroristů,
- operativní platformy pro koordinaci významných mezinárodních směrů šetření.

Tento tým bude v uvedených případech využívat operační středisko Europolu tak, aby byla zajištěna účinná výměna informací se všemi zúčastněnými stranami. Kromě nabízené podpory v krizové situaci je cílem sítě okamžité reakce také poskytovat předním odborníkům v oblasti terorismu strategické poradenství přizpůsobené s ohledem na vyvíjející se způsob provedení útoku. Nedávným případem jsou bezprostřední následky hrůzného útoku prostřednictvím nálože ve vozidle a střelby v Norsku, kdy se Europol v červenci 2011 stal hostitelem sítě okamžité reakce EU[41], která poskytovala podporu vyšetřování.

Po prvních pracovních seminářích sítě okamžité reakce v Europolu byla Radě ministrů pro spravedlnost a vnitřní věci předložena zpráva, která podrobně popisovala tři hlavní

[41] Tato síť v uvedeném případě sestávala ze zástupců Dánska, Finska, Německa, Norska, Polska, Řecka, Spojeného království a Švédska.

doporučení pro budoucí činnost. Tato doporučení byla schválena na setkání odborníků na vysoké úrovni v říjnu 2011 a napomohou vytvoření virtuální pracovní skupiny pro boj s násilným extremismem:

- Měla by být vytvořena virtuální pracovní skupina pro boj s násilným extremismem, která bude složena z příslušných odborníků z členských států EU a která bude pověřena výzkumem a vypracováváním zpráv v souvislosti s prováděním celoevropské strategie vycházející z úspěšného projektu, který již probíhá ve Spojeném království (projektu Guillemot).
- Koncepce Europolu Check the Web by měla být zkopírována s cílem poskytnout portál EU pro výměnu osvědčených postupů, analýzy a posudků týkajících se využívání internetu jednotlivci a skupinami spojenými s extrémně pravicovou činností.
- Europol by měl vypracovat plnohodnotné posouzení hrozby pro celou EU, kterou představují jednotlivci a/nebo skupiny spojené s násilným extremismem a/nebo extrémně pravicovou činností.

3.12.3 Evropská síť pro odstraňování výbušných zařízení (EEODN)

Tato síť, která byla vytvořena pro výměnu poznatků o odstraňování výbušných materiálů, přispívá ke stanovování osvědčených postupů a ve spolupráci s členskými státy EU a s třetími stranami organizuje odbornou přípravu. Rovněž informuje jednotky pro odstraňování výbušných zařízení o nejnovějším vývoji v této oblasti. Síť je určena pro veškeré policejní, státní a vojenské jednotky, které se zabývají výbušninami. V roce 2011 se konaly dvě konference a dva kurzy odborné přípravy věnované odstraňování výbušných zařízení – v Maďarsku a v Polsku. Tyto aktivity byly spolufinancovány Evropskou komisí.

V zájmu provedení jednoho z opatření akčního plánu EU v oblasti CBRN byl protokol sítě EEODN upraven tak, aby zahrnoval i osoby působící v oblasti CBRN[42]. Síť EEODN by tak měla sloužit stejnému původnímu účelu, nyní však jak pro oblast odstraňování výbušných zařízení, tak pro oblast CBRN. Tato skutečnost byla projednána a schválena v průběhu druhé konference sítě EEODN v Polsku.

3.12.4 Systém EU s údaji o bombách

Systém EU s údaji o bombách (EBDS) poskytuje platformu pro sdílení včasných a relevantních informací a zpravodajských poznatků o incidentech týkajících se výbušnin, zápalných a výbušných zařízeních (IED, IID)[43] a chemických, biologických, radiologických a jaderných materiálů (CBRN). Systém EU s údaji o bombách rovněž obsahuje databáze vycházející z incidentů týkajících se výbušnin a chemických, biologických, radiologických a jaderných materiálů, jakož i knihovny a odborná fóra. Tento projekt spolufinancovaný Evropskou komisí byl zahájen v říjnu 2010 a dokončen v listopadu 2011. Na tento systém, u něhož v roce 2011 došlo k strmému nárůstu počtu nových uživatelů, činnosti a příspěvků, jsou nyní napojeny téměř všechny členské státy EU.

Incidenty v obchodních domech IKEA

V září 2011 požádal Europol jménem belgických a nizozemských orgánů o informace v reakci na výbuchy v evropských obchodních domech IKEA. Pachatel umístil do obchodních domů IKEA improvizovaná výbušná zařízení, načež prodejnu urychleně opustil. Zařízení následně vybuchla a způsobila zranění a majetkové škody.

[42] CBRN = chemické, biologické, radiologické a jaderné materiály (z angl. *chemical, biological, radiological and nuclear*).
[43] IED = improvizované výbušné zařízení (z angl. *improvised explosive device*). IID = improvizované zápalné zařízení (z angl. *improvised incendiary device*).

Europol poskytl podporu případům týkajícím se stejného způsobu provedení v Belgii, České republice, Francii, Německu a Nizozemsku. Veřejnost byla požádána o pomoc při identifikaci hlavního podezřelého na základě záběrů bezpečnostní kamery a popisu poskytnutého svědky.

V Europolu se konaly dvě operativní schůzky a počet zúčastněných členských států se zvyšoval (Belgie, Česká republika, Francie, Německo, Nizozemsko, Polsko, Švédsko a Švýcarsko). Europol sehrál v tomto případě ústřední úlohu a případ také nabídl příležitosti k prohloubení spolupráce zúčastněných členských států v oblasti boje proti terorismu.

Pro bezpečnou a včasnou výměnu informací o tomto případu byl použit systém EU s údaji o bombách, což nakonec vedlo k identifikaci a zatčení pachatelů. V době, kdy v České republice došlo k poslednímu incidentu, již byly prostřednictvím systému EU s údaji o bombách k dispozici veškeré dostupné informace o jednotlivých zařízeních.

Útoky v Norsku

Kromě podpory poskytnuté norským úřadům prostřednictvím sítě okamžité reakce po útocích v červenci 2011 Europol také poskytoval členským státům EU nejnovější informace a počáteční posouzení týkající se jak bombového útoku, tak obsahu manifestu vydaného pachatelem před spácháním útoků.

Tyto informace byly ihned po svém vypracování – v řádu hodin po bombovém útoku a střelbě – okamžitě zpřístupněny uživatelům systému EU s údaji o bombách, což prokazuje potenciál a hodnotu takovéhoto systému. Tyto události nakonec vedly k tomu, že norské úřady požádaly o připojení k systému EU s údaji o bombách a toto připojení získaly.

V týdnech následujících po uvedených útocích byl Europol přítomen při rekonstrukci použitých zařízení a navštívil jednotlivá místa činu.

3.12.5 Námořní pirátství

Vzhledem k tomu, že se námořní pirátství stalo významným problémem, prudce narůstají náklady odvětví námořní dopravy v důsledku vyšších sazeb pojistného, výdajů na zajištění bezpečnosti a zvýšených provozních nákladů vzniklých v souvislosti s delšími alternativními trasami.

Europol provádí v úzké spolupráci s Interpolem a za podpory 10 členských států EU a Eurojustu výměnu zpravodajských informací o námořním pirátství. Činnost Europolu se zaměřuje na identifikaci hlavních pachatelů a odhalování logistických prostředků a finančních toků spojených s touto trestnou činností. Zpravodajské informace naznačují, že by pirátství mohlo mít vazbu na další organizovanou trestnou činnost, jako je pašování lidí, zbraní a drog.

Jednomyslně schválená rezoluce Rady bezpečnosti Organizace spojených národů[44] vyzvala všech 192 členských států OSN ke spolupráci s Europolem a Interpolem v rámci boje proti zločineckým sítím zapojeným do námořního pirátství u pobřeží Somálska. Tato rezoluce byla důležitým krokem vpřed, protože mezinárodní donucovací orgány představují zásadní spojovací článek mezi zatčeními provedenými při vojenských zásazích a vyšetřováním a trestním stíháním námořních pirátů a napojených zločineckých sítí.

Europol podporuje operaci Atalanta (EU-NAVFOR)[45] s cílem vyvinout systém pro průběžné sledování všech příslušných informací o všech případech námořního pirátství. Europol v této souvislosti udržuje kontakt s Interpolem, NCIS[46] a zúčastněnými členskými státy.

[44] Rezoluce Organizace spojených národů č. 1950 (2010).
[45] Námořní síly Evropské unie: www.eunavfor.eu.

V roce 2011 působily při Europolu dva společné vyšetřovací týmy členských států zaměřené na terorismus.

3.12.6 Check the Web

Portál Europolu s názvem „Check the Web" umožňuje příslušným orgánům členských států EU sdílet na dobrovolném základě informace o aktivitách islamistických teroristů na internetu, a to prostřednictvím zabezpečené sítě Europolu a národních jednotek Europolu. Cílem tohoto portálu je vytvářet součinnost mezi členskými státy v oblasti analýzy aktivit islamistických teroristů na internetu. V roce 2011 portál Check the Web:

- poskytl operativní podporu 6 členským státům EU,
- podporoval probíhající práci týkající se časopisu Inspire – on-line časopisu v anglickém jazyce, údajně vydávaném Al-Kajdou na Arabském poloostrově,
- zaznamenal vstup Austrálie a Švýcarska do projektu a do souvisejících analytických pracovních souborů.

V současnosti existuje celkem 44 kontaktních míst ve 24 různých zemích napojených na portál Check the Web a 10 členských států EU na portál aktivně přispívá. Od března 2011 došlo k 21% nárůstu v objemu údajů vkládaných na portál Check the Web, přičemž 75 % z nich pochází z členských států EU.

Pracovní skupina policie pro boj s terorismem (PWGT)

V roce 2011 Europol a nizozemský orgán KLPD hostily zasedání pracovní skupiny policie pro boj s terorismem (PWGT, z angl. *Police Working Group on Terrorism*). Vůbec poprvé za dobu existence této pracovní skupiny byl Europol požádán, aby na základě příspěvků zúčastněných sborů vypracoval přehled situace. Počáteční zpětná vazba je pozitivní.

Operace Munda vedená policií hrabství Velký Manchester ve Spojeném království

Europol v roce 2011 obdržel poděkování a ocenění od policie hrabství Velký Manchester.

Pochvalu si vysloužila pomoc Europolu při úspěšném dovedení případu k soudu, jenž džihádistickému náboráři Muniru Farooqimu vyměřil čtyři doživotní tresty. Čtyřiapadesátiletý bývalý bojovník Tálibánu ve svém stánku s knihami na nákupní třídě v Manchesteru prováděl verbování uchazečů pro boj proti britským jednotkám v Afghánistánu. V rámci utajené práce policie hrabství Velký Manchester bylo zajištěno zhruba 600 hodin nahrávek rozhovorů, v nichž uvedený náborář Tálibánu hovoří o útocích na britské jednotky, osvobozování vězňů a o názvech výcvikových táborů. Bylo však obtížné posoudit věrohodnost těchto informací, a britská policie se proto obrátila s žádostí o pomoc na Europol.

Přístup Europolu zahrnoval prověření obdržených informací dostupnými analytickými nástroji s cílem porovnat podrobné operativní údaje, a to i v databázi Europolu pro teroristické události. Provedená analýza umožnila potvrdit některé důležité skutečnosti, a to včetně toho, že určité události se odehrály na konkrétních místech a v konkrétních dnech uváděných Munirem Farooqim. Souhrn zjištění Europolu byl použit k tomu, aby soudu pomohl posoudit výsledky utajené práce odvedené policií hrabství Velký Manchester.

[46] NCIS = námořní kriminální vyšetřovací služba Spojených států (z angl. *Naval Criminal Investigative Service*).

Násilní extremisté bojující za práva zvířat

Europol a Eurojust uspořádaly důležitou konferenci, na níž se sešlo 58 odborníků z donucovacích orgánů a státních zastupitelství spolu se zástupci 35 organizací ze soukromého sektoru k projednání otázek stojících za tímto trendem.

Všichni účastníci konference vyjádřili přetrvávající obavy z nárůstu násilí extremistů, například v podobě zvýšeného použití improvizovaných výbušných zařízení (IED) nebo improvizovaných zápalných zařízení (IID). Poté, co konference jednoznačně identifikovala potřebu zajistit širší výměnu informací s cílem poskytovat orgánům členských států jasnou představu o probíhající trestné činnosti, vypracovala příslušná doporučení.

Vývoj v budoucnosti

- Virtuální pracovní skupina pro boj s násilným extremismem
- Portál zaměřený na násilný extremismus
- Probíhá vytvoření těchto on-line platforem pro odborníky:
    - síť okamžité reakce,
    - platforma CBRNE týkající se hrozeb souvisejících s chemickými, biologickými, radiologickými a jadernými materiály a s upravenými (improvizovanými) výbušninami.
- Podpora významných sportovních akcí, např. olympijských her v Londýně v roce 2012 a Mistrovství Evropy ve fotbale UEFA EURO 2012 v Polsku a na Ukrajině
- Zlepšení spolupráce se situačním střediskem (SitCen) formou vytvoření do budoucna orientovaného a v režimu utajení „vyhrazené" zpracovaného hodnocení. Jak je uvedeno v závěrech o posílení vazeb mezi vnitřními a vnějšími aspekty boje proti terorismu[47] *[Rada Evropské unie… vyzývá] „situační středisko EU a Europol k vzájemně se doplňující spolupráci s cílem komplexně analyzovat teroristickou hrozbu pro EU, a to s přihlédnutím k práci, kterou v této oblasti již provádějí, a k tomu, že tento přehled je důležitým krokem v boji proti terorismu a k zajištění účinného vytváření politik*."

3.12.7 Program sledování financování terorismu (TFTP)

Po uzavření dohody mezi EU a USA o Programu sledování financování terorismu (TFTP), která vstoupila v platnost dne 1. srpna 2010, bylo Europolu svěřeno několik úkolů. Pro plnění těchto nových povinností vytvořil Europol v rámci svého operativního odboru speciální oddělení pro program TFTP.

Odborníci Europolu plní tři odlišné úlohy:

1. Ověřování žádostí USA pro určené(ho) poskytovatele informací o finančních transakcích (článek 4 dohody o TFTP);
2. Příjemce informací poskytnutých z vlastního podnětu Ministerstvem financí USA (článek 9 dohody o TFTP);
3. Jako žadatel o hledání v programu TFTP Europol zajišťuje úzkou spolupráci s členskými státy a integrovanou reakci mezi Europolem, členskými státy a Eurojustem (článek 10 dohody o TFTP).

Europol vytvořil jednotné kontaktní místo pro členské státy EU a Eurojust na posílání žádostí o hledání v programu TFTP prostřednictvím Europolu.

[47] 11075/11, Brusel 6. června 2011 (přijaty Radou SVV dne 9. června 2011).

U zpravodajských informací, které Europol obdrží, bude za přísného dodržení požadavků platných pro jejich šíření provedena křížová kontrola v databázích Europolu. Informace pak budou se souhlasem majitele údajů postoupeny Ministerstvu financí USA, kde bude provedeno prověření v programu TFTP. Cílem této spolupráce mezi USA a EU je identifikovat, sledovat a stíhat teroristy a jejich finance. V této souvislosti:

- Europol vyřídil řadu žádostí o hledání v programu USA pro sledování financování terorismu podaných podle článku 10 v roce 2011. Tyto žádosti pocházely od několika různých členských států a byly vytvářeny také samotným Europolem.
- Orgány členských států obdržely informace z programu TFTP, které poskytly cenné stopy v podobě zpravodajských informací, jež podporují probíhající vyšetřování teroristů.
- V červenci 2011 dal Europol podnět k několika žádostem podle článku 10 dohody o TFTP na podporu Norska společně s dalšími dotčenými členskými státy EU. Tyto žádosti byly vypracovány v reakci na bombový útok v norském Oslu a následnou střelbu. Tyto žádosti podle článku 10 poskytly okamžitou pomoc norským orgánům a současně informace dotčeným členským státům EU.
- Oddělení pro program TFTP Europolu se plně zapojilo do týmu působícího v rámci sítě okamžité reakce a zajišťuje soustavný tok informací.
- Informace poskytnuté programem USA pro sledování financování terorismu zajistily v „reálném čase" urychlenou operativní podporu řadě členských států EU i třetích zemí.
- Europol rovněž členským státům EU předal informace poskytnuté USA z vlastního podnětu. Tyto informace a odpovědi na žádosti o hledání v programu USA pro sledování financování terorismu podle článku 10 se ukázaly jako důležité pro podporu operativních šetření vedených členskými státy a vedly k vytvoření nových operativních směrů šetření v členských státech EU i ve třetích zemích.

4. Dosah působnosti Europolu

4.1 Donucovací orgány členských států EU

Europol udržuje nepřetržité aktivní spojení s národními jednotkami Europolu sídlícími ve 27 členských státech EU. Tato neustálá výměna sdělení a údajů o trestné činnosti je možná díky styčným kancelářím, které se nachází v sídle Europolu. Jedná se o významný a efektivní způsob udržování kontaktu a poskytování podpory přibližně 2 milionům příslušníků donucovacích orgánů v EU a, co je důležitější, všem vyšetřovatelům, jejichž operace by mohly z podpory Europolu těžit.

Europol pořádá pravidelné osvětové akce určené příslušníkům donucovacích orgánů v EU s cílem zvýšit jejich znalosti o službách Europolu, jež by jim mohly pomoci v přeshraničních případech. V roce 2011 se 7 takovýchto seminářů zúčastnilo více než 750 příslušníků donucovacích orgánů. Tato „turné" Europolu posílila spolupráci a zlepšila kvalitu i množství vyměňovaných zpravodajských informací o trestné činnosti.

Regionální úředníci zodpovědní za podporu

V roce 2011 byla zavedena nová koncepce regionální podpory, v jejímž rámci byli jmenováni tři regionální úředníci zodpovědní za podporu. Ti budou posilovat dialog s příslušnými orgány členských států a budou udržovat přehled o organizované trestné činnosti ve své zeměpisné oblasti, za kterou nesou odpovědnost, a to jmenovitě: v západní Evropě, severovýchodní Evropě a jihovýchodní Evropě.

První konstruktivní výsledky, například identifikace nových vznikajících hrozeb v uvedených regionech, poskytování každodenní pomoci klíčovým partnerům a soustavné začleňování třetích stran do prostředí Europolu, jsou důkazem cenné úlohy, kterou regionální úředníci zodpovědní za podporu plní.

4.2 Vnější spolupráce Europolu

Zásadní význam má spolupráce Europolu s donucovacími orgány v EU i mimo ni a s dalšími partnerskými agenturami a orgány EU. Europol v současné době spolupracuje s 18 zeměmi, které nejsou členy EU[48], 9 institucemi a agenturami EU[49] a 3 dalšími mezinárodními organizacemi[50] včetně Interpolu, což se projevuje v řadě aspektů operativní práce Europolu.

Výměna informací s těmito partnery probíhá na základě dohod o spolupráci. Charakter spolupráce určují dva typy dohod. Strategické dohody umožňují oběma dotčeným stranám výměnu veškerých informací s výjimkou osobních údajů, zatímco operativní dohody umožňují i výměnu osobních údajů. V roce 2011 byly uzavřeny dvě operativní dohody – s Monakem a s Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií.

Stejně jako v předchozích letech Europol pokračoval v úzké spolupráci s dalšími agenturami EU a s organizacemi, které působí v prostoru svobody, bezpečnosti a práva. V roce 2011 Europol spolupracoval na řadě iniciativ s dvoustranným základem.

---

[48] Albánie, Austrálie, Bosna a Hercegovina, Bývalá jugoslávská republika Makedonie, Černá Hora, Chorvatsko, Island, Kanada, Kolumbie, Moldavsko, Monako, Norsko, Republika Srbsko, Rusko, Spojené státy americké, Švýcarsko, Turecko, Ukrajina.

[49] Eurojust, Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF), Evropská centrální banka, Evropské středisko pro prevenci a kontrolu nemocí (ECDC), Evropská komise, Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA), Situační středisko EU (SITCEN), Evropská policejní akademie (CEPOL) a Frontex.

[50] Interpol, Úřad OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC) a Světová celní organizace (WCO).

Evropská policejní akademie (CEPOL)

- V úzké spolupráci byly projednávány a rozvíjeny možnosti elektronické formy výuky (e-learning). Europol je tématem prvního kurzu akademie CEPOL v rámci elektronické formy výuky a významně přispěl k formátu a obsahu tohoto kurzu. V rámci elektronické formy výuky se připravují další kurzy, a to na téma kyberkriminality a Schengenu.
- Probíhá spolupráce na projektu standardizace správy znalostí.
- Europol a akademie CEPOL spolupracují na vývoji budoucího kurzu na téma nového politického cyklu EU pro závažnou a organizovanou mezinárodní trestnou činnost.
- Europol koordinoval řadu externích školicích činností připravovaných s využitím různých aplikací elektronických sítí Europolu a akademie CEPOL, například na téma policejních znalostních podkladů a systému pro řízení vzdělávání (LMS, z angl. *Learning Management System*).
- V rámci evropského programu výměn Europol a akademie CEPOL společně připravily studijní týden v Europolu pro příslušníky donucovacích orgánů z členských států. Vzhledem k vysoké poptávce se v roce 2011 uskutečnily tři kurzy a další dva studijní týdny jsou plánovány na rok 2012.

Eurojust

- Europol se zúčastnil dvou třetin všech koordinačních schůzek, které se v roce 2011 konaly v Eurojustu. Značný počet těchto schůzek se týkal zřizování společných vyšetřovacích týmů.
- Europol je v pravidelném kontaktu se sekretariátem společných vyšetřovacích týmů Eurojustu a nadále se podílí na organizaci výročních zasedání národních odborníků ze společných vyšetřovacích týmů.
- Plodná spolupráce probíhá na poli odborné přípravy týkající se společných vyšetřovacích týmů.
- Europol v současné době poskytuje podporu 17 společným vyšetřovacím týmům s Eurojustem na základě podepsaných ujednání.
- Existuje společná pracovní skupina, jejímž úkolem je sledovat a zlepšovat spolupráci obou agentur.
- Byl zřízen program výměny pracovníků, který bude v roce 2012 dále rozvíjen (výměny budou probíhat každý měsíc).

Frontex

Europol podpořil řadu operací koordinovaných agenturou Frontex. Nový právní rámec agentury Frontex vstoupil v platnost dne 12. prosince 2011 a dává této agentuře omezená práva zpracovávat osobní údaje. Očekává se proto, že počet společných operací v budoucnosti dále poroste. Byla zřízena skupina odborníků, která má vypracovat podrobné pracovní procesy a postupy pro budoucí výměnu osobních údajů.

Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF)

Je projednáváno zřízení zabezpečeného spojení a uzavření operativního pracovního ujednání mezi úřadem OLAF a Europolem. Europol poskytl svou podporu a přispěl k operacím, které inicioval úřad, a v listopadu 2011 společně s úřadem OLAF a Evropskou centrální bankou (ECB) uspořádal Mezinárodní konferenci o ochraně eura.

Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA)

Centrum EMCDDA aktivně spolupracuje s Europolem v řadě různých oblastí, v neposlední řadě také v souvislosti s paktem proti syntetickým drogám, který připravilo polské předsednictví Rady EU. Europol a centrum EMCDDA spolupracovaly na společných publikacích[51]. Třetí z nich, věnovaná amfetaminu, bude vydána v roce 2012.

Interpol

Interpol a Europol rozšířily úzkou spolupráci v boji proti nadnárodní organizované trestné činnosti zřízením zabezpečeného komunikačního spojení mezi oběma organizacemi, jakož i schválením operativního akčního plánu spolupráce v klíčových oblastech bezpečnosti. Na základě podepsaného memoranda o porozumění toto komunikační spojení provázalo zabezpečené sítě obou agentur. Spojení usnadní a zjednoduší výměnu operativních a strategických informací o trestné činnosti, včetně využití příslušných styčných důstojníků se sídlem v Interpolu v Lyonu a v Europolu v Haagu, s cílem posílit tok zpravodajských informací mezi těmito agenturami.

4.3 Shromáždění evropských policejních šéfů

Europol uspořádal první shromáždění evropských policejních šéfů (EPCC, z angl. *European Police Chiefs Convention*) ve svém novém sídle v Haagu ve dnech 30. června až 1. července 2011.

Na této akci se sešlo téměř 300 policejních šéfů, čelních představitelů donucovacích orgánů a odborníků z řad akademické obce, aby diskutovali o potírání a prevenci závažné organizované trestné činnosti a terorismu v Evropě.

Delegáti shromáždění se účastnili jednání a pracovních skupin na vysoké úrovni s cílem podívat se na to, jak se organizovaná trestná činnost mění a stává se flexibilnější a dynamičtější. Následně byly stanoveny společné oblasti zájmu a byly dohodnuty společné závěry a pravidla pro budoucí koncepční strategie, které pak byly předloženy ministrům vnitra členských států EU.

V závěrečný den shromáždění ředitel Europolu Rob Wainwright promluvil k publiku, v němž byli i Cecilia Malmströmová, evropská komisařka pro vnitřní věci, a Ronald Noble, generální tajemník Interpolu. Ředitel Europolu hovořil o naléhavé potřebě zlepšit strategické chápání výzev, které představují organizovaná trestná činnost a terorismus, a o nutnosti na ně inovativně a účinněji reagovat. Následně byla zveřejněna komplexní zpráva o zjištěních a závěrech shromáždění[52].

Druhé shromáždění evropských policejních prezidentů se uskuteční v květnu 2012.

5. Cesta vpřed

5.1 Strategie a cíle

[51] K dispozici ke stažení z webových stránek Europolu.
[52] K dispozici ke stažení z webových stránek Europolu.

Strategie a cíle Europolu, které jsou uvedeny v Přehledu o Europolu za rok 2010, nadále představují referenční rámec naší každodenní činnosti s cílem zabezpečit nejlepší možnou podporu spolupráce při prosazování práva v EU.

Podle této ambiciózní strategie se bude Europol zabývat nejdůležitějšími výzvami, které jej čekají, ale bude rovněž využívat veškeré možnosti pro dosažení dalšího pokroku a zajištění skutečných přínosů. Uvedená strategie vede Europol po naplánované cestě k provádění jeho hlavních cílů a poskytuje jedinečný soubor operativních služeb pro EU ve třech hlavních oblastech:

Působit jako hlavní středisko EU pro podporu činností donucovacích orgánů

Budou podniknuty další kroky s cílem maximalizovat operativní hodnotu informací, které má Europol k dispozici, a zjednodušit poskytování analýz a dalších operativních služeb. Europol přebírá vůdčí roli při zavádění účinnější spolupráce mezi agenturami a partnery z oblasti prosazování práva, včetně Eurojustu a Interpolu.

- **Stát se uzlem Evropské unie pro informace o trestné činnosti**

  Spolupráce členských států v oblasti zjišťování společných mezer v informačním pokrytí a priorit pro vyšetřování je nezbytná a bude posilována. Jedinečné možnosti Europolu poskytují příležitost k jeho dalšímu růstu jako ústřední informační uzel v EU s cílem věnovat se těmto otázkám a vybudovat informační platformu schopnou usnadňovat účinnější operativní reakci na klíčové bezpečnostní hrozby. Další rozvoj aplikace sítě Europolu pro bezpečnou výměnu informací (SIENA) přispěje k tomu, aby se Europol dostal blíže k „první linii" v oblasti prosazování práva.

- **Dále se rozvíjet jako středisko EU pro odborné znalosti v oblasti prosazování práva**

  Europol je průkopníkem nových technik založených na inovacích a osvědčených postupech, jakož i v usnadňování sdílení znalostí a ve zprostředkování kvalitní odborné přípravy ve specializovaných oblastech, jako je padělání eura, terorismus a likvidace laboratoří na výrobu drog.

  Případné mezery v poznatcích a odborných znalostech budeme řešit rozvíjením a prosazováním osvědčených postupů. Členským státům budeme poskytovat pomoc prostřednictvím podpory, poradenství a výzkumu v oblasti odborné přípravy, technické podpory, předcházení trestné činnosti, technických a forenzních metod, analýz a vyšetřovacích postupů.

5.2 Pohled do budoucnosti

Postavení Europolu na scéně EU se za posledních několik let zlepšilo, částečně díky Lisabonské smlouvě, novému právnímu postavení Europolu (na základě rozhodnutí Rady o Europolu) a díky vlastní nové strategii a zlepšeným možnostem Europolu. Všechny tyto změny přispěly k tomu, že Europol se stal pro donucovací orgány v EU jedinečným partnerem pro spolupráci a zároveň subjektem, který významně přispívá do rozhodovacího procesu v EU.

V roce 2011 souhlasila správní rada Europolu s jednotným hodnocením implementace rozhodnutí Rady o Europolu i činností Europolu. Toto hodnocení se provádí s cílem splnit ustanovení čl. 37 odst. 11 rozhodnutí Rady o Europolu[53] a podpořit vypracování posouzení dopadů Evropskou komisí před vypracováním návrhu budoucího nařízení o Europolu. Správní rada jmenovala řídící výbor, který je složen z předsedy správní rady a členů správní rady

[53] Rozhodnutí Rady o Europolu, čl. 37 odst. 11: Do čtyř let ode dne použitelnosti tohoto rozhodnutí a poté každé čtyři roky zadá správní rada nezávislé externí hodnocení týkající se provádění tohoto rozhodnutí, jakož i činností prováděných Europolem. Správní rada vydá za tímto účelem zvláštní zadání. Zpráva o hodnocení bude předána Evropskému parlamentu, Radě a Komisi.

z Belgie, Maďarska, Německa, Portugalska, Španělska a Evropské komise. Činnosti výboru se účastní i ředitel Europolu ve funkci pozorovatele.

Po zadávacím řízení vybrala správní rada hodnotitele, společnost RAND Europe, a v srpnu 2011 byla podepsána smlouva. Probíhají rozhovory s úředníky Europolu a příslušnými zainteresovanými stranami. Společnost RAND Europe předložila první průběžnou zprávu v listopadu 2011 a konečnou zprávu předloží v červnu 2012. Správní rada projedná výsledky hodnocení a následně předloží doporučení Evropské komisi.

Europol jakožto přední donucovací orgán EU stále hledá nové příležitosti pro zjednodušení boje proti organizované trestné činnosti a terorismu. Takovéto nové příležitosti byly identifikovány a patří k nim například potřeba:

- umožnit účinnější vyšetřování v oblasti kyberkriminality za podpory centralizovaných odborných znalostí a prostředků EU,
- hledat možnosti lepší spolupráce se soukromým sektorem tak, aby bylo možné více využívat odborné znalosti v oblastech, jako je kyberkriminalita, praní peněz a trestná činnost v oblasti duševního vlastnictví.

Na konci roku 2011 vedlo setkání zástupců Europolu a Ministerstva vnitřní bezpečnosti Spojených států amerických (DHS, z angl. *Department of Homeland Security*) ke vzniku společného projektu boje proti násilnému extremismu. Ve spolupráci s členskými státy EU budou Europol a DHS sdílet informace o případových studiích zaměřených na podezřelé chování a jiné ukazatele a budou rozvíjet osvědčené postupy s cílem bojovat proti radikalizaci teroristů.

Bez ohledu na nové koncepční možnosti zůstává hlavním účelem Europolu podpora sektoru prosazování práva v EU s cílem narušit a zlikvidovat skupiny páchající závažnou organizovanou trestnou činnost a teroristické skupiny. Celý sektor prosazování práva musí pokračovat v inovacích nástrojů, taktik a politik, aby udržel krok s celosvětovým vývojem a zachoval si náskok před pachateli trestné činnosti.

Vzhledem ke stále vyšší propracovanosti trestné činnosti může mít jakákoli snaha o samostatné, na místní či dokonce na národní úrovni prováděné, potírání mezinárodní organizované trestné činnosti a terorismu pouze omezený úspěch. Europol však může společně s členskými státy EU a partnerskými organizacemi hrát stále významnější úlohu při zajišťování vnitřní bezpečnosti EU.

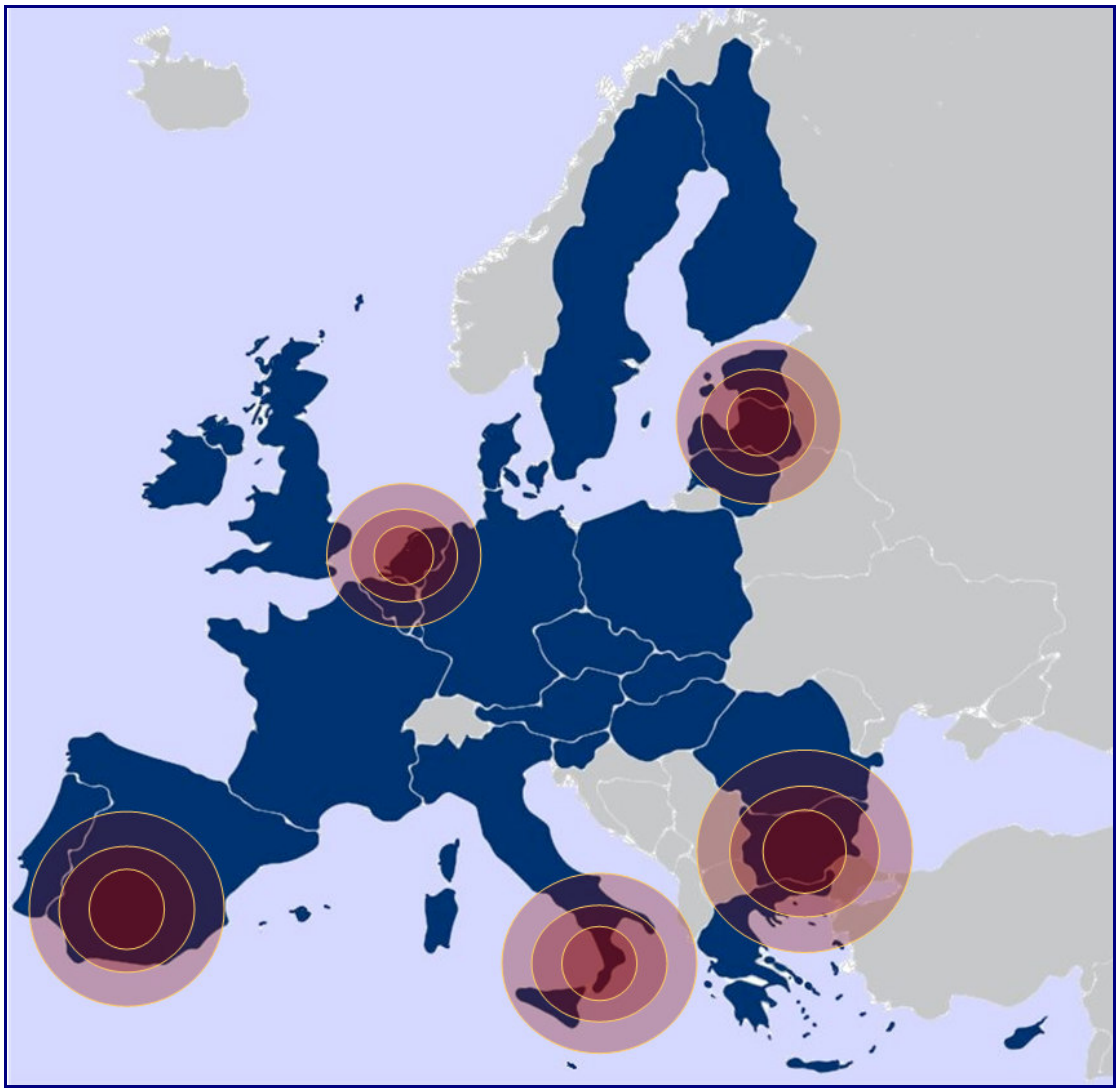
Silnější Europol znamená úspěšnější vyšetřování a lepší ochranu občanů EU před hrozbami závažné mezinárodní trestné činnosti a terorismu.

Příloha č. 1

Uzly trestné činnosti v EU[54]

Uzly trestné činnosti znamenají místa, v nichž se soustředí logistika trestné činnost, do nichž směřují nezákonné toky z četných zdrojů a jejichž vliv zasahuje celou EU. Tato místa soustředění trestné činnosti usnadňují nejen obchodování s nezákonnými komoditami, ale i vytváření nových kriminálních trhů, které poskytují nové příležitosti zločineckým skupinám. Na základě polohy v blízkosti hlavních trhů určení, obchodní a dopravní infrastruktury, výskytu zločineckých skupin a příležitostí k nelegální migraci byly identifikovány tyto uzly:

- **severozápadní** – těžiště: Nizozemsko a Belgie
- **severovýchodní** – těžiště: Litva, Estonsko, Lotyšsko a Kaliningradská oblast (Ruská federace)
- **jihovýchodní** – těžiště: Bulharsko, Rumunsko a Řecko
- **jižní** – těžiště: jižní Itálie
- **jihozápadní** – těžiště: Španělsko a Portugalsko

[54] Upozorňujeme, že těžiště vyznačená na mapě kruhy jsou přibližná a neoznačují konkrétní města nebo regiony aktivní trestné činnosti.